nicolae dabija

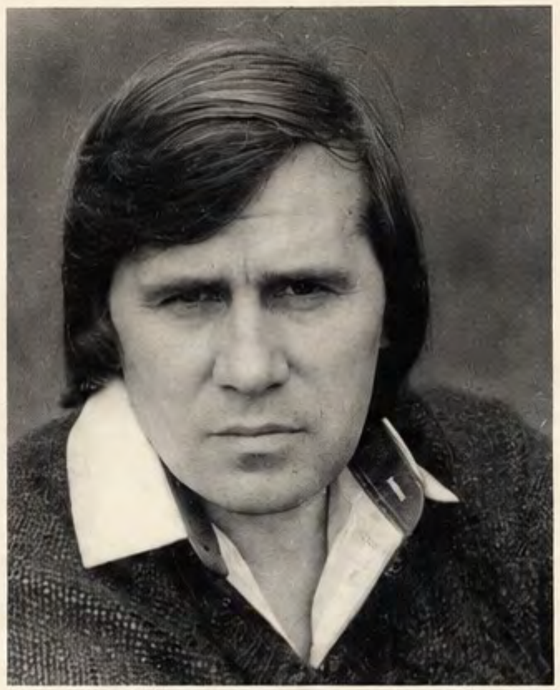

ISBN 973-21-0559-3

1475

lei 12 000

editura minerva

POEM

Doru-mi-i de Dunneavoastră:
Ca unui zid - de o fereastră.

POEZIA

Precum un cerc cu centrul în afara sa,
precum o secundă, în care începe Vecia,
precum un cer născocindu-şi propria stea
poezia.

NICOLAE DABIJA

1475

nicolae dabija

fondată în 1895 bpt serie nouă

nicolae dabija

fotograful de fulgere

CULTURĂ GENERALĂ

CLUBUL CĂRȚII DIGITALE

nicolae dabija

fotograful de fulgere

POEZII

PREFAȚĂ DE EUGEN SIMION
TABEL CRONOLOGIC DE ION CIOCANU

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI • 1998
EDITURA MINERVA • BUCUREȘTI

Societatea de Investiţii Financiare Muntenia

În serviciul dumneavoastră pentru:

Administrare de portofoliu
Finanţare de proiecte de investiţii
Venture capital

Centrul de afaceri Muntenia
Bucureşti 70401 Splaiul Unirii nr. 16
Tel: +40 1 330 82 38 Fax: +40 1 330 82 40

ISBN 973-21-0559-3

„POEZIA E O BUCUROASĂ TRISTEȚE"

Versul citat este dintr-un poem de Nicolae Dabija, publicat în 1975. Citindu-i poemele îmi dau seama că bucuroasa tristețe – după o sugestie, probabil, din Noica – îi exprimă firea și natura talentului. Este un elegiac împătimit, un melancolic luminos, deloc resemnat, cu o mare disponibilitate retorică. Declară că scrie poemele cu o pană de înger și că în poeme – care nu sunt decât peisaje ale sufletului – lucrurile sunt văzute cu al treilea ochi, acela care vede nevăzutul. Cert este că basarabeanul Nicolae Dabija, redactorul-șef al curajoasei reviste „Literatura și Arta", scrie bine și, la nevoie, schimbă elegia în pamflet politic. Nu-i cunosc biografia și nici, în amănunt, evoluția literară, dar antologia pe care o comentez acum indică un poet autentic din familia acelor remarcabili caligrafi care se adaptează cu ușurință mai multor stiluri și, la nevoie, își modifică fără dramatism temele. Nu cade niciodată – cel puțin în poemele de față – sub o linie estetică onorabilă. I-a citit, e limpede, pe marii poeți moderni, cel mai mult, probabil, pe Blaga. Figura lui Pan, fantasma Profetului, obsesia tăcerilor și a liniștii care semnifică totdeauna ceva profund în univers vin din *Poemele luminii* și *Pașii profetului*. Poezia peisagistică, foarte bogată, arată totodată lecturi bune, din Pillat, în fine, inevitabila notă patriotică și profetică din *Dreptul la eroare* indică opțiunea, programatică, pentru modelul liric Eminescu-Goga.

Între aceste stiluri și modele, impuse de circumstanță, Nicolae Dabija își afirmă nota personală. Predilecția pentru domeniile

tradiţionale (peisajul mioritic, marile mituri ale istoriei naţionale, limba română, sufletul curat al ţăranului, mica zeitate maternă, veneraţia pentru Eminescu şi Creangă etc.) îl plasează fatal printre „tradiţionaliştii" promoţiei '70. Însă, cum am dovedit cu alt prilej, tradiţionalismul este inevitabil pentru o generaţie care trebuie să apere valorile morale şi spirituale ale unei naţii ameninţate să-şi piardă identitatea. Nicolae Dabija se supune acestei necesităţi şi poemele sale muzicale, impecabil trăite, oscilează între poezia politică propriu-zisă şi poezia ca stare de suflet. Un al treilea strat liric cuprinde portretele-mituri. Acestea migrează de la un volum la altul şi de la elegia agrestă la poemul profetic. Ştefan cel Mare, Cantemir, Cetatea Albă, Eminescu, Creangă, Alexei Mateevici, Toma Alimoş, Cetatea Soroca şi alte mituri naţionale vin şi revin aproape ritualic în *Ochiul al treilea* (1975), *Apă neîncepută* (1980), *Zugravul anonim* (1985), *Aripă sub cămaşă* (1989), *Ieşire la mare* (f.a.) În marginea lor se află un poct care este nevoit să-şi învingă duioşia structurală şi să-şi asume un rol mesianic. Îl îndeplineşte (sau împlineşte) şi pe acesta în mod exemplar. Nicolae Dabija dă impresia, în tot ceea ce scrie, de onestitate şi forţă morală. Îl „crezi" pe cuvânt şi participi sufleteşte la tragedia mocnită pe care o sugerează poezia lui fluentă, rapsodică, penetrantă.

Primul compartiment este acela, repet, al poeziei ca peisaj al sufletului. Notaţii inspirative, versuri cantabile, tristeţi luminoase. Umbra ploii trece „ca o sudoare de sfânt", cuvintele rătăcesc dintr-o parte în alta a poeziei „ca nişte oştiri învinse", cântecul pe care nu-l auzi din cauza liniştii, în fine, un zeu care cântă pe câmpuri dintr-un nai făcut din propriul os. Acestea sunt imaginile ce se repetă în volumul *Ochiul al treilea*. Mai este fantasma păsărilor, foarte insistentă în poemele de început ale lui Nicolae Dabija. Păsările care ciugulesc lumina, păsările care trec peste acoperişul lumii... Păsările, toamna clară şi liniştea blagiană, ca în acest *Jurnal* impresionistic: „E toamnă clară, cu lânoase / şi îndelungi câmpii de nori. / Cum trec, cu-aripa păsări joase / scutur petalele de flori. // Tot ce-am iubit cu-adevărat / învie în această toamnă. / Ascult în oră cum, vegheat, / se umple fructul nou cu zeamă. // De o lumină eu, -- din vis / tresar, – de-un foşnet de departe, - / precum şcolar aş fi surprins / citind, ascunsă-n

bancă, o carte." Zeul care revine în poemele de acum nu are încă atribute mitice, este doar zeul cuvintelor, o închipuire naivă, jumătate ironică, previzibilă şi, în fond, neesenţială liric întrucât îi lipseşte orice implicaţie metafizică. Este o pregătire pentru mitul care va veni: „De-o mie de ani zeul tace / şi-şi înghite cuvintele fără folos, / linge cuvântul «miere», despică cuvântul «zarzăre» / şi se înecă cu cuvântul «os» // Zeul cuvintelor, muţit într-un cer, / la o apă adâncă acum se gândeşte, / când şade răbdător cu cuvântul «undiţă» / şi pescuieşte cuvântul «peşte»."

În acest peisaj copleşit de frumuseţi îngândurate pătrund (o dată cu volumul *Apă neîncepută*) parabolele, parafrazele şi miturile naţionale. Lirismul începe să se radicalizeze şi spiritul elegiac îşi impune o morală severă. *„Poeţii nu au dreptul la eroare"*, sună un vers. Poetul caută acum *„cuvinte care luminează"* şi, evident, le află. Zeul cuvintelor a devenit Profetul care cunoaşte limba ierburilor şi citeşte semnele stepei. Oamenii, neînţelegându-l, l-au alungat din cetate ca pe un mincinos şi, de atunci, Profetul profeţeşte printre brusturi. O variantă, desigur, a blagianului Pan adaptat tradiţiilor locale. Mai reuşită, din seria acestor fabule, mi se pare poema *Păsării surde*, tocmai prin nota ei ascunsă, nerelevată, obscură: „Spre toamnă, pe când frunza / în galben se ascunde, / apar, prin tot oraşul, / un fel de păsări surde. // Prin urne – coji de pâne / ciupesc, înfrigurat, / sau ciugulesc sămânţa, căzută pe asfalt. // Şi, pe când alte păsări / se-aud – spre sud – trecând: / nici nu mai pot zbura / de cât de grase sunt. // Se lasă uşor prinse, / să zboare nici nu cearcă... / Şi gânguresc tot timpul / şi-un fel de cântec, parcă, – // Atât de trist, încât / motanii, diabolici, / ce le pândesc, prin curţi, / devin, brusc, melancolici. // Aceştia, însă, iată-i: / le-nfulecă, de tot, – / înlăcrimaţi, ştergându-se / cu cântul lor pe bot". E de reţinut din această serie parabolică şi poemul *Săgeată înfiptă-n aer* unde câteva simboluri se impun: vânătorii care ies cu tancul să vâneze ultimul jder şi cu tunul de mare calibru o mizerabilă vrabie, lupoaicele care fată din mers, tânărul lup care linge ţeava fumegândă a armei, vulpile pe cale de dispariţie...

Toate prinse într-un poem care are o bătaie mai lungă... În *Zugravul anonim* pătrund masiv voievozii Moldovei şi cărturarii-mituri. Autorul

execută cu pricepere tehnică câteva portrete lirice şi comentează miturile ce le însoţesc. Face acest lucru pe faţă şi cu un scop bine determinat. Îşi sacrifică în chip deliberat propria subiectivitate. Din când în când îşi aminteşte, totuşi, de ea şi scrie poeme mai direct confesive. Ca această inspirată *Clepsidră* care sugerează şi grafic tema curgerii:

„Vroiam să dobor secunda cu o săgeată.
Vroiam să măsor cu o iubire vecia.
Mult prea multă-mi părea Poezia.
Şi-a mea îmi era lumea toată...
Iarba creştea sub paşii mei,
teii scoteau flori pe ram
de mă gândeam la ei
atunci când iubeam,
ce tânăr
eram
o !
eram
ce tânăr
atunci când iubeam:
de mă gândeam la ei,
teii scoteau flori pe ram;
iarba creştea sub paşii mei,
şi-a mea îmi era lumea toată...
Mult prea multă-mi părea Poezia...
Vroiam să măsor cu o iubire vecia...
Vroiam să dobor secunda cu o săgeată..."

O performanţă prozodică, o fantezie bine chibzuită...

Comentarea lirică a miturilor naţionale continuă în cărţile ulterioare. Nicolae Dabija îşi construieşte un tip de discurs liric şi, cu mici variaţii, discursul are efect. Doinele, voievozii, locurile sfinte ale istoriei sunt evocate în poeme bine articulate. Mânia alternează cu profeţia, bocetul se însoţeşte cu marile viziuni, mecanica universului

este chemată să pedepsească mecanica imperfectă a lumii... Ca poeme sociale, patriotice, în stilul cunoscut de poezia română din epoca Goga, poemele lui Nicolae Dabija sunt reuşite şi nu mă îndoiesc, efectul lor este şi azi considerabil. Iată poemul *Barbarii*, în stilul negaţiei eminesciene: „Ţară părăsită de barbari, / nu ai uitat să plângi, să ari ?! // Stau lângă-un şes, ce-şi zvântă flora, / care mă întreabă cât e ora. /// Aud prin lume cum se plimbă / popoarele fără de limbă; // cu zeii tăbârciţi în cară - / popoarele ce nu au ţară. // Ce caută ? - mă-ntreb. - Ce vor, / aceste oşti, ce nu mai au popor ?! // Ele pe cine apără de cine, / dacă se-opresc în lacrime la mine ? // Iarba-i nervoasă. Frunza - trează. / E ora când şi bezna luminează. // Şesu-i absent. Tăria-i plânsă. / E ora când se zice: „AŞA E. ÎNSĂ..." // Pădure-n floare, de salcâmi - / icoană plină cu păgâni. // Eu cum îngenunchez, pios, / ei îmi pun coarne, pe din dos // Lume născută din cuvânt, / cu bolta dată la pământ. // Cu panseluţe şi cicori / în care-ai vrea s-adormi, să mori. // Să te trezeşti, după o vreme, mut, / să afli că barbarii au trecut."

Nu toate poemele au aceeaşi forţă, dar este de remarcat că autorul care pune talentul în slujba naţiunii române are imaginaţie şi, prin chiar propria lui existenţă, are credibilitate morală. Lirismul pur este sacrificat cu bună ştiinţă. Din loc în loc luptătorul este învins însă de spiritul elegiac din el şi atunci poezia capătă accente mai intime: „Am, Doamne, treizeci şi trei de ani / şi-s numai bun de răstignit, / şi-s numai bun de pus pe crucea / poemului desăvârşit. // Poemului care ar putea / cu-o clipă iarna s-o amâne. / Sunt pedepsit azi pentru-o gafă / pe care o voi face mâine. // Revolta sângelui din mine / se domoleşte în părinţi. / Dar unde-i Iuda să mă vândă / pentru cei treizeci de-arginţi ?! // Se-ntinde-amurgul peste ziduri / precum un muşchi trandafiriu; / când moartea-mi face blând cu ochiul, / eu mai învăţ să tiu, să fiu..."

Aş cita şi această frumoasă parafrază simbolistă: „Plouă trist. Parcă plouă / peste-o ţară ruptă-n două. // Plouă de ieri. Plouă-abătut. / Ca după un război pierdut. // Plouă de-o zi. Poate, de nouă - / în Pruturile amândouă. // Plouă cu mahnă. Şi-n amvoane / Isus tresare din piroane. // Salcâmii pălmuiţi de vânt, / pe dealuri, cresc numa-n pământ. // Bătrâne scunde trec pe coastă / cu mănăstirile în traistă. // Iar fulgerul pornit de sus / la ele încă n-a ajuns" - surprinzătoare prin acuitatea ei.

Un moment de grație lirică în viața hărșită a unui poet adevărat, substanțial, care-și asumă cu responsabilitate și admirabil curaj sarcina lumii sale. A lui și a noastră, se înțelege. Trebuie să spun că Nicolae Dabija își îndeplinește exemplar această copleșitoare misie, fără să trădeze limbajul autentic al poeziei.

EUGEN SIMION

TABEL CRONOLOGIC

1948 *15 iulie*. În satul Codreni, raionul Căinari (nu prea departe de localitatea unde a văzut lumina zilei Alexei Mateevici, cântărețul *Limbii noastre*) se naşte poetul, publicistul şi omul politic Nicolae Dabija.
Părinții: Trofim Ciobanu, țăran cu „bibliotecă", Cristina Dabija, țărancă (din rude de preoți, fratele ei, Serafim Dabija, stareț al mănăstirii Zloți şi verişorul ei, părintele Nicodim Onu, fiind condamnați în 1947 de către organele NKVD în cadrul aceluiaşi proces, la ani grei de temniță pentru „activitate antisovietică"; arhimandritului Serafim Dabija imputându-i-se crima „de a fi zidit o mănăstire în scopuri antisovietice"). Studiile primare le urmează în satul natal (1955-1959), şcoala medie incompletă (1959-1963) – în comuna Sahaidac, şcoala medie completă (1963-1966) – în orăşelul Cimişlia.

1965 Debutează în ziarul „Tinerimea Moldovei", cu un ciclu de versuri, prezentat foarte elogios de către tânărul (pe atunci) critic literar Mihai Cimpoi.

1966-1972 Urmează studiile la Universitatea de Stat din Chişinău, Facultatea de Ziaristică (în anul III va fi

exmatriculat pentru „activitate antisovietică", fiind reprimit, peste un an, 1970, la Facultatea de Filologie).

1972 După absolvirea facultății e angajat redactor la redacția de tineret a Televiziunii din Chișinău.

1975 La editura „Cartea Moldovenească", publică prima carte de versuri cu titlul sugestiv *Ochiul al treilea*, care se va extinde asupra unei întregi generații, cea a scriitorilor anilor '70, ea fiind numită de critica literară „Generația Ochiul al treilea". Activează la revista „Nistru" (ulterior „Basarabia"), în calitate de șef al secției poezie și critică.

1977 Pentru volumul de versuri *Ochiul al treilea* i se acordă Premiul Tineretului din Moldova; cu banii reveniți de pe urma acestui premiu face o fântână în satul natal, căreia consătenii îi spun „fântâna lui Nicolae Dabija". Inițiază și conduce Cenaclul „Dialog" al Uniunii Scriitorilor, care în activitatea sa, pe parcursul aproape a unui deceniu, va menține nestinsă flacăra românismului în Basarabia.

1980 La editura „Literatura Artistică" apare volumul de versuri *Apă neîncepută*. Tot în acest an publică și cartea pentru copii *Poveşti de când Păsărel era mic*.

1982 Autor al textului la albumul fotografic *Bun găsit, lume...*

1983 Editează volumul de eseuri despre clasicii literaturii române *Pe urmele lui Orfeu*, ce au ca suport documente și date istorice adunate din arhivele din Moscova, Kiev, Lvov, Harkov etc. Cenzura califică cartea „nocivă", pentru motivul că ar fi una despre „popi" și „feudali", ea fiind salvată în ultimul moment de către președintele Uniunii Scriitorilor de atunci, Pavel Boțu, care o prefațează.

1984 Contribuie la înființarea revistei „Orizontul", ulterior „Columna", ce se dorea o revistă a tinerilor scriitori,

Nicolae Dabija fiind primul redactor-şef al acestei reviste, funcţie pe care a îndeplinit-o până în luna mai 1986.

La editura „Literatura Artistică" scoate de sub tipar cartea pentru copii *Alte poveşti de când Păsărel era mic*, ilustrată de pictorul Andrei Ţurcanu.

1985 Publică volumul de versuri *Zugravul anonim* cu un inspirat eseu despre creaţie, intitulat *Necesitatea poeziei*, editat de „Literatura Artistică".

Aceeaşi editură îi publică în colecţia „Poezie moldovenească contemporană" un volum de versuri în versiune rusă cu titlul *Stihi (Versuri)*.

1986 În luna mai este ales de către Congresul al VII-lea al Uniunii Scriitorilor din Moldova redactor-şef al săptămânalului „Literatura şi Arta", care devine flacăra Mişcării de renaştere a conştiinţei naţionale, cea mai aşteptată şi citită revistă din istoria acestor locuri, ajungând la un tiraj de 260 000 exemplare în 1990, fiind una dintre „publicaţiile literare cu cel mai mare tiraj din Europa" (fapt menţionat de către ziarul francez „Figaro", care a subliniat, într-un articol semnat de ziaristul francez Victor Lupan, că „Literatura şi Arta" a jucat în Revoluţia de Renaştere Naţională a Basarabiei acelaşi rol pe care l-a jucat Televiziunea Română în cadrul Revoluţiei din decembrie 1989). Succesele răsunătoare ale revistei din Chişinău provoacă un adevărat război psihologic dintre aceasta şi comitetul central al partidului comunist al P.S.S.M., care face tentative disperate să-i tempereze curajul, iar în ultima instanţă, s-o interzică (în perioada luptei pentru limbă, alfabet etc., din anii 1988-1990). Zadarnic însă...

În traducerea lui Alexandru Brodski îi apare o carte pentru copii *I skazala mne Jar-ptița...* (*Pasărea măiastră*).

1987 Un adevărat eveniment cultural îl constituie și apariția *Antologiei poeziei vechi moldovenești*, alcătuită și prefațată de Nicolae Dabija, prin care autorul ei scoate la lumină texte inedite, traduse din limbile slavonă, greacă, polonă, latină, descoperite în arhivele din Rusia, Ucraina, Polonia etc.

Poetul prezintă conferințe la radio și televiziune despre istoria națională, interzisă până atunci în Basarabia, publicate apoi și în presa republicană (îndeosebi în revista pentru copii „Noi" la rubrica „Din tată-n fiu").

În același an trece pentru prima dată Prutul, la invitația Uniunii scriitorilor din România. Vizitează: Putna, Ipotești, Humulești, Voronețul, Gura Humorului, Suceava, Iașii...

1988 I se decernează Premiul de Stat al Republicii Moldovenești în domeniul literaturii și artei pentru cărțile *Antologia poeziei vechi moldovenești, Pe urmele lui Orfeu* și *Alte povești de când Păsărel era mic.*

Membru al Comisiei de Stat pentru problemele limbii, care pune în discuție trecerea la alfabetul latin și necesitatea legiferării limbii române ca limbă de stat în Republica Moldova.

E unul dintre însuflețitorii Mișcării de Eliberare Națională din Moldova. Manifestările literare cu participarea poetului se transformă, în acea perioadă, în mitinguri de protest împotriva regimului totalitar-sovietic.

Cântecul *Cât trăim pe-acest pământ (Baladă)* pe cuvintele lui Nicolae Dabija (muzica Tudor Chiriac) devine în anii 1988-1990 un imn al Mișcării de Eliberare

Națională al basarabenilor, fiind cântat de cei aproape un milion de participanți la Marea Adunare Națională din 27 august 1989, veniți la Chișinău să-și ceară dreptul la Limba Română, Alfabet Latin și Demnitate.

1989 Editează volumul de versuri *Aripă sub cămașă*, apreciat drept cea mai bună carte a anului. Reeditată în 1991 la editura „Junimea" din Iași, cu o prefață de Constantin Ciopraga, cartea i-a adus poetului merituoase aprecieri în România.

La editura „Molodi" din Kiev, în traducerea lui V. Zatulîviter, volumul sus menționat apare în limba ucraineană.

Este ales deputat al poporului din U.R.S.S în ultimul for ex-unional (1989-1991), la primele alegeri parțial libere inițiate de M. Gorbaciov.

1990 La editura „Hyperion" din Chișinău tipărește studiul documentar *Moldova de peste Nistru – vechi pământ strămoșesc* cu textul tradus în limba rusă, studiu care s-a bucurat de o largă rezonanță și peste hotarele republicii. În timpul conflictului armat de pe Nistru volumul este adunat din biblioteci și din librăriile Transnistriei de către cazaci și separatiști și ars în public.

Este ales în Parlamentul Republicii Moldova (1990-1994), unde susține o activitate permanentă pentru emanciparea națională a românilor basarabeni, pentru ieșirea Basarabiei din imperiul sovietic, pentru legiferarea Tricolorului, Stemei, Imnului național, pentru repunerea în drepturi a limbii române.

E ales președinte al Societății „Limba noastră cea română".

1991 Îşi dă concursul la îmbunătăţirea calităţii manualelor şcolare. În colaborare cu Sofia Bolduratu elaborează manualul *Literatura română* pentru clasa a 5-a, ajuns acum la a treia ediţie. Cu Aureliu Silvestru editează un ciclu de manuale de istorie pentru clasele primare, *Daciada*, traduse şi în ruseşte.

Devine preşedinte al Asociaţiei Oamenilor de Ştiinţă, Cultură şi Artă din Republica Moldova.

1992 Publică eseul istoric *Domnia lui Ştefan cel Mare* şi culegerea de povestiri *Nasc şi la Moldova oameni*. Ultima primeşte Premiul „Ion Creangă" pentru cea mai bună carte pentru copii a anului.

În colecţia „Poezii de duminică", editată de Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova, apare placheta de versuri *Mierla domesticită*.

I se acordă Marele Premiu pentru Poezie „Nichita Stănescu".

1993 E ales la 1 mai 1993 membru de onoare al Comisiei de istorie bisericească din România pentru volumele *Pe urmele lui Orfeu* (1982) şi *Antologia poeziei vechi moldoveneşti* (1988), la recomandarea Î.P.S. Nestor, mitropolitul Olteniei şi Î.P.S. Antonie, mitropolitul Ardealului.

La editura „Hyperion" vede lumina tiparului volumul de poeme *Dreptul la eroare*, care obţine în acelaşi an Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova.

Are loc Congresul Intelectualităţii din Republica Moldova, în cadrul căruia Nicolae Dabija prezintă referatul de bază.

1994 La editura „Junimea" din Iaşi publică volumul de versuri *Lacrima care vede*.

I se acordă Premiul Bibliofililor pentru cea mai citită carte a anului.

1995 I se decernează Premiul Academiei Române „Mihai Eminescu" pentru volumul *Dreptul la eroare*.

În colecţia „Poeţi români contemporani" editată la Bucureşti apare antologia poetică *Oul de piatră*.

Cavaler al „Ordinului Republicii", cea mai înaltă distincţie a Republicii Moldova.

1997 La Craiova, Editura „Scrisul Românesc" scoate de sub tipar culegerea de publicistică *Libertatea are chipul lui Dumnezeu*, pentru care i se acordă Premiul pentru proză „Gib. I. Mihăescu".

Cu banii ce i-au revenit pentru premiile obţinute în ultimii ani ajută la rezidirea mănăstirii Zloţi (rasă de pe faţa pământului de bolşevici), ctitorită de unchiul său, preotul Serafim Dabija.

Editura Uniunii Scriitorilor scoate de sub tipar albumul *Ştefan cel Mare şi Sfânt*, autorul textului fiind Nicolae Dabija.

1998 În colecţia „Autograf", editată de Biblioteca Municipală „B. Petriceicu-Hasdeu", apare volumul *Cercul de cretă*. Cicluri de versuri din opera lui Nicolae Dabija au fost traduse în limbile: engleză, franceză, spaniolă, ebraică, sârbă, macedoneană, aromână, ungară, bulgară, turcă, lituaniană, letonă, estoniană, uzbekă, turkmenă, bielorusă, armeană, georgiană, azerbaigeană, ciuvaşă.

Nicolae Dabija s-a manifestat şi în arta traducerii. tălmăcind pentru cititorii de limbă română din opera scriitorilor: G. Guliam, *Poznaşul* (1977), A. Atageanov, *Versuri* (1980), T. Tîngrîkuliev, *Cântăreţul pustiurilor* (1980), F. Garcia Lorca, *Romancero ţigan* (1983), V.

Jukovski, *Poveşti* (1983), M. Kanoat, *Versuri* (1984), J.W. Goethe, *Suferinţele tânărului Werther* (1987). Nicolae Dabija e căsătorit, are doi copii: Dorin (născut în 1974) şi Doina (născută în 1981).

ION CIOCANU

OCHIUL AL TREILEA

(1975)

OCHIUL AL TREILEA

Îmi vine din ce în ce mai greu
să deosebesc primăvara de rai,
lacrimile de stropi –
ameţitor, ameţitor se-nvârt în jurul meu
lucrurile văzute cu al treilea ochi.

Tot mai greu mi-i,
nu pot distinge
urzica pictată – de urzică,
în ea văd o minge-n altă minge
şi mingea cea mai mare e-n mingea cea
mai mică.

Plouă cu seminţe, fără puteri
le măturăm şi le ardem, pe câmpul arat...
Dar ce-am văzut cu ochiul-al-treilea ieri
va fi doar mâine cu adevărat.

Ierbile, munţii ne seamănă nouă,
norii, frunzele – la fel;
e parcă pace, parcă plouă
în viitorul spionat de el.

Toate lucrurile făcute cu ochii închişi
le duc la capăt cu el; un corb
bătrân, îl văd tânăr peste caişi
cu ochiul acesta, ochiul al treilea, care nu-i orb...

De la un timp, din ce în ce mi-e mai greu
să deosebesc realul de vis, ceara din lună
de ceara din plopi –
ameţitor, ameţitor se-nvârt în jurul meu
lucrurile văzute cu al treilea ochi.

ACESTE PEISAJE ALE SUFLETULUI

1

Toate aceste poezii nu-s decât
peisaje ale sufletului,
decât lumina ce-o-mprăştie fructul,
că vezi să-ţi scrii în preajma lui poezia,
un peisaj al sufletului:
patria, alt peisaj: dragostea,
disperarea, primăvara, copilăria – aceste peisaje
ale sufletului,
prin care noi trecem, mirându-ne: priviţi – munţii,
norii,
păsările, frunzele, ne seamănă nouă...

2

Acestor peisaje ale sufletului
eu le sunt fidel caligraf...

Toate lucrurile au câte-o aură
de praf, de propriul praf...

Grădini de lumini şi de umbre –
de fiece foaie de var:
dar cel ce a scris acea poezie
nici nu a citit-o măcar.

Despre-un câmp, despre-o mare lutie,
pe care-o trecui şi eu, mai-nainte, –
oh, o mare atât de mică,
că nici n-o poţi ţine minte.

Prin acele însingurate peisaje,
prin care, cu pomii, eu sânger,
cine citeşte în voce poemul,
scris cu-o pană de înger ?...

Aceste sunete, aceste cuvinte,
hoţiş, cu urechea trăgeţi-le,
ele se pierd rostite zadarnic
ca trase-n întuneric săgeţile.

Azi, la nuntirea semințelor,
de cele ce spun – mă-nspăimânt;
umbra ploii trece pe câmp –
ca o sudoare de sfânt.

Noi vom plăti mai scump decât alţii
fiece flirt, fiece iubire,
fiece virgulă, fiece vis
care n-a devenit amintire.

Poemul: e-o taină, e ca un secret,
din care nimeni nimic n-a aflat, –
cine-şi spune numele
cade-n anonimat.

De ce-asculţi, ţii ochii închişi,
parc-ai înota pe sub apă,
parcă nu ai putea dezlipi
ochiul lipit de pleoapă.

Va fi o zi, va veni o zi... –
    un soare din an, adevărat,
    simţi cum te cearcă, mai des,
    ca un vers neterminat...–

când în orice gazetă,
ce-o vei deschide la întâmplare,
vei da de-acest poem tipărit,
de sus până jos cu literă mare.

Dansezi pe sângele propriu, dansezi
ca să meriţi pâinea şi sarea,
când frunzele toamna,
luate de vânt, acoperă marea.

Poate: spaima de a tăcea,
poate frica de a scrie... ?
                Poemul,
cum se-mprăştie
                abia atins,
ca de pe floare polenul.

Să sune literele așa,
când le vei spune frumoaselor,
de parcă ți-ar curge grâu
prin măduva oaselor.

Să se audă cuvintele sfânt...
Rănile să ți le legi cu bandaje
de iarbă, în acele clare
ale sufletului eterne peisaje.

3

...Fiu mai bătrân decât tatăl său,
prin acele peisaje alergând
după o pasăre care
e dusă de vânt,

prin văzduh, răsturnându-se,
cu aripa verde, –
minune ce arde
ochiul celui ce-o vede.

4

Noi, zic păsările, zburăm atât de iute,
că oamenii nici nu știu, că noi existăm
și cântecul cu mult în urma noastră
s-aude –
câteodată cu-o zi, câteodată c-un an.

Prin acele peisaje ale sufletului
cum zburăm, simțim deseori
un auz uriaș,
care ne absoarbe cu tot cu cântec.

5

În acest poem, în acest peisaj al sufletului,
mă uit pierdut în părți,
ca și cum aș sta într-un cor să cânt
și nu știu cuvintele.

6

Acele refrene ale sufletului
despre care vorbesc la fiece pagină:
lacrima prin care îmi privesc
întâmplările,
lumina și bezna, pasărea zburând cu-o singură
aripă,
iubita pe care am urmărit-o de departe, zile-n
șir,
că știu exact ce face ea acum,
sertarele pe care le deschid înfrunzite: refrene,
clare refrene,
repetate de două-trei ori într-un vers...
Astfel: fabula frumoasă susține cuvintele moarte;
(aceasta-i o poezie pe care nu trebuie
s-o scrii ca s-o citești,
cuvintele căreia sunt ca niște oștiri
învinse,

ele trec dintr-o parte în alta a poeziei
şi ştiu, că n-au aici nici un rol);
ziceam, în fiecare rând:
treci peste nor, de-al treilea ochi doar urmărită,
pasăre tu – acoperiş al lumii...
...Îmi povestesc poemul ca şi cum aş vorbi
despre dâra ce-o lasă în aer o pasăre,
ca şi cum aş descrie pe-o sută de pagini
un câmp de zăpadă
în care privirea nu are de ce se lovi;
poezia e o bucuroasă tristeţe,
ea poate fi făcută doar anonim,
e ca un cântec pe care nu-l auzi
din cauza liniştii...
După fiece cuvânt al cântecului revine refrenul:
lumina foşneşte ca grâul,
trece printre semănători, peste
şes, neştiut,
un sfânt care-şi poartă
aureola sub pălărie,
se surpă lumina, odihnitoare, pe pruni,
florile ne miroase pe noi, –
în acele materne, fără de moarte,
peisaje ale sufletului.

7

Poeţi din toate ţările, uniţi-vă !
să scriem toţi o poezie, una...
Poeţii vor dispărea: într-o zi,
când poezia va fi făcută de toţi.

...Mireasma unei flori pictate
mă va-mbăta, mă va adormi, Doamne !
Voi auzi, şi după moarte, lanurile
de iarbă, care foşnesc în poeme...

8

Acele peisaje ale sufletului.
Eterne. Iubito – e primăvară !
Sămânţa stă pe masă,
nesfârşirea ei începe în afară.

Lumina e luată de vânt,
peste câmpiile-ntinse din steme.
Nu-s poet, sunt
cel născocit de poeme.

ÎNDRĂGOSTIŢI

O ploaie să sfărâme asfalturile,
aşteptăm o ploaie să ne răzbune –
peste noapte, pe străzi, să ţâşnească
iarba închisă
şi noi s-alergăm prin ea, dând de vulpi,
strecurate, nebune.

Să-nmugurească uşile, să sloboadă lăstari:
dimineaţa oamenii să deschidă-nfrunzită
fereastra –
miraţi, fericiţi, buimăciţi să iasă în stradă...

Am scris, mai demult, versuri lungi despre asta.

ESEU

1

Să pictezi sudoarea de pe corpul dansatoarelor,
să scrii ca psalmistul din vremi prea uitate
un poem întreg doar cu litera „a",
înconjurând literele celelalte.

Să-ţi scrii poeziile toate din nou,
punând în loc de cuvinte fâşii de soare,
iar tu să treci de la cuvânt la cuvânt,
ca flacăra de la lumânare la lumânare.

2

I-aş pune un titlu ales,
aş mângâia fiecare cuvânt, fiecare virgulă.
Poezia aceasta eu aş citi-o afară –
la lumina zăpezii.

3

Se pierd, se mută, Doamne, cum,
acele linii, ca într-o ceaţă adâncă,
dincolo de care cuvintele nu mai pot exista,
pe când sensurile continuă încă.

Inexprimată rămâne ideea
şi sângele veşnic, fierbintele;

...Mireasma unei flori pictate
mă va-mbăta, mă va adormi, Doamne !
Voi auzi, şi după moarte, lanurile
de iarbă, care foşnesc în poeme...

8

Acele peisaje ale sufletului.
Eterne. Iubito – e primăvară !
Sămânţa stă pe masă,
nesfârşirea ei începe în afară.

Lumina e luată de vânt,
peste câmpiile-ntinse din steme.
Nu-s poet, sunt
cel născocit de poeme.

ÎNDRĂGOSTIŢI

O ploaie să sfărâme asfalturile,
aşteptăm o ploaie să ne răzbune –
peste noapte, pe străzi, să ţâşnească
iarba închisă
şi noi s-alergăm prin ea, dând de vulpi,
strecurate, nebune.

Să-nmugurească uşile, să sloboadă lăstari:
dimineaţa oamenii să deschidă-nfrunzită
fereastra –
miraţi, fericiţi, buimăciţi să iasă în stradă...

Am scris, mai demult, versuri lungi despre asta.

ESEU

1

Să pictezi sudoarea de pe corpul dansatoarelor,
să scrii ca psalmistul din vremi prea uitate
un poem întreg doar cu litera „a",
înconjurând literele celelalte.

Să-ţi scrii poeziile toate din nou,
punând în loc de cuvinte fâşii de soare,
iar tu să treci de la cuvânt la cuvânt,
ca flacăra de la lumânare la lumânare.

2

I-aş pune un titlu ales,
aş mângâia fiecare cuvânt, fiecare virgulă.
Poezia aceasta eu aş citi-o afară –
la lumina zăpezii.

3

Se pierd, se mută, Doamne, cum,
acele linii, ca într-o ceaţă adâncă,
dincolo de care cuvintele nu mai pot exista,
pe când sensurile continuă încă.

Inexprimată rămâne ideea
şi sângele veşnic, fierbintele;

risipă de cuvinte e poezia,
risipă de poezii sunt cuvintele.

4

Poeți care-și scriu poeziile-n săli de lectură
și poeți care și le scriu pe câmpul de luptă
cu propriul sânge: pădurile
cântate de ei înfrunzesc.

Poetul suit pe rug, pe rugul aprins
cu propriile lui cărți mi-l amintesc
eu, care chiar acum
îmi citesc această poezie ca un străin.

5

Să scrii poezii lungi
cu cuvinte puține...
Scriind – să sporești
ale foii lumine !

În oră stau clipele –
f-ă-g-ă-d-u-i-n-ț-e-l-e –
ca-n fructul cel putred
bune semințele.

Abia se mai ține
frunza;
pe luturi,
doar cu privirea
ai putea să o scuturi.

Se-așterne deasupra
aripa luminii.

Salcâmii, în vânturi,
își scutură spinii.

Luceafărul clar
etern ni-i pe zare.
Iar poezia e:
preasfânt,
văzduhul dintre fruct și floare.

E dâra păsării prin fum,
care începe să se-astupe,
o rază doar, un fir de păr
de care sabia se rupe.

Să sporești, scriind,
și mai mult
ale foii lumine...
Să scrii poezii lungi
cu cuvinte puține !

6

Oh, litere, voi întotdeauna împodobiți
cuvântul,
cum mă arunc în toate părțile, iată,
după o lungă propoziție, în care
toate literele se rostesc odată !

R – împărat al consoanelor... De două ori scriu
această literă, – pe nisipuri, în aer,
pe file:
o dată pentru cuvântul „**ură**"
și-a doua oară pentru cuvântul „**iubire**".

7

Privesc lucrurile printr-o lacrimă,
ca printr-o lupă le văd mărite –
iată câmpiile, iată frunzele,
cum îmi par nesfârşite.

De câmpiile acestea, de frunzele acestea
sufletul meu mi se împle;
nu lucrurile întâmplate le cânt,
ci pe cele care-aş fi vrut să se întâmple.

SEARĂ

În seară, nici un semn de vânt:
Ca niciodată, spre-mplinire,
Este nevoie azi de cânt
Şi de iubire, de iubire.

Stă socul încărcat în seară
Cu fluierele netăiate,
Şi-atâtea cântece în ţară
Se cer tot mai altfel cântate.

De pasărea ce întârzie
Tremură creanga mai de jos,
Şi cântă-un zeu peste câmpie
Cu nai din propriul lui os.

Nescris rămâne: doar în semne,
Un vers mai sfânt, dar cum să-l scriu,

Când ieri a fost aşa devreme,
Iar azi de-acum e aşa târziu ?

OMUL-PASĂRE

1

Icar: om născut de o pasăre,
zburând cu-un ochi străin urmărindu-se...
El se roteşte în jurul său,
de sine îndepărtându-se.

Icar: pasăre, de o femeie născut,
ce aripi întinde, nebănuite ?
Unii se-nvaţă a zbura printre fluturi,
alţii se-nvaţă printre cuţite.

2

Se simte: de astă pierzătoare iubire,
de zbor, de înalta amiază –
ca un copac de omăt,
în care păsări de foc se aşază.

3

Icar, în visuri numai, toate
opreliştile ţi se rup,
când nu ai loc de-atâtea aripi
să pui nici degetul pe trup.

Când nu mai poţi de-atâta har
şi parc-ai fi ajuns de foc,

7

Privesc lucrurile printr-o lacrimă,
ca printr-o lupă le văd mărite –
iată câmpiile, iată frunzele,
cum îmi par nesfârşite.

De câmpiile acestea, de frunzele acestea
sufletul meu mi se împle;
nu lucrurile întâmplate le cânt,
ci pe cele care-aş fi vrut să se întâmple.

SEARĂ

În seară, nici un semn de vânt:
Ca niciodată, spre-mplinire,
Este nevoie azi de cânt
Şi de iubire, de iubire.

Stă socul încărcat în seară
Cu fluierele netăiate,
Şi-atâtea cântece în ţară
Se cer tot mai altfel cântate.

De pasărea ce întârzie
Tremură creanga mai de jos,
Şi cântă-un zeu peste câmpie
Cu nai din propriul lui os.

Nescris rămâne: doar în semne,
Un vers mai sfânt, dar cum să-l scriu,

Când ieri a fost aşa devreme,
Iar azi de-acum e aşa târziu ?

OMUL-PASĂRE

1

Icar: om născut de o pasăre,
zburând cu-un ochi străin urmărindu-se...
El se roteşte în jurul său,
de sine îndepărtându-se.

Icar: pasăre, de o femeie născut,
ce aripi întinde, nebănuite ?
Unii se-nvaţă a zbura printre fluturi,
alţii se-nvaţă printre cuţite.

2

Se simte: de astă pierzătoare iubire,
de zbor, de înalta amiază –
ca un copac de omăt,
în care păsări de foc se aşază.

3

Icar, în visuri numai, toate
opreliştile ţi se rup,
când nu ai loc de-atâtea aripi
să pui nici degetul pe trup.

Când nu mai poţi de-atâta har
şi parc-ai fi ajuns de foc,

Trece mama istui domn
şi îl simte viu în clipă:
-n orice frunză de pe pom,
-n orice foşnet de aripă;

ochiu-i explodează peste
câmp de rouri luminat;
un copil cu barbă este
în grădină tupilat..

BALADĂ

Podul pe care-ai trecut fusese o capcană –
Pentru o zidire sfântă îmi trebuia o Ană;
Jivina ce-o dresasem să stea-n cealaltă parte
Ţi-a înlesnit intrarea, fricoasă, în cetate.

Şi ţi-am zidit statura în pietre şi săruturi,
Iubita mea, cu părul ca-ngălbenite luturi.
Te împăcaşi, deodată, cu soarta, nefiresc,
Şi mă rugai, nebună, mai bine să zidesc.

Apusul îşi purtase drapelele prin sânge.
În suflet, ca-ntr-o apă, şi-acuma se răsfrânge.
...Îngenunchez la toate picturile stângace:
Toţi îngerii doar ţie îţi seamănă şi pace.

În templul meu de rime, nu-s decât fals stăpân
Tu-mi spui, uitată-n pietre, când plec şi când rămân...

Azi aş sfărma cetatea şi orice amintire:
S-o pot avea-nc-o dată, măcar pentr-o zidire.

ŞOARECELE CUVINTELOR

Lui L. Damian

Prin măduva cuvintelor
umblă un şoarece care le roade,
a început de la cântece,
dar se aude şi pe la balade.

Într-o zi printre foile lui,
poetul, muţit de mirare,
a dat de-un cuvânt fără litere
şi, ascultându-l, a văzut, că nici sunete n-are.

E lucrul şoarecelui, şi-a zis,
şi-atunci şi-a ars poeziile toate,
visând un singur vers, cu cuvinte din astea,
fără de sunete şi fără de litere,
dacă se poate.

POETUL

C-o mie de ochi urmăresc
fructul împrăştiindu-se-n aer;
sun

clopotele sângelui peste amiaza câmpiei,
eu, cel care lumea o compun.

Mă luminează în noapte alba hârtie
şi ninsoarea de-afară, puţin;
oh, ca un zeu, trec printre oameni
şi aripile sub haină ascunse le ţin.

FATA DE ÎMPĂRAT

Am fript cu jăratec botul tuturor cailor,
dar cel căutat nu s-a găsit...

Ninge şi nu pot mai departe deosebi
pădurile de aramă de cele de argint.

Fată de împărat, trimite un semn, dacă exişti,
dacă nu iubeşti cu-adevărat pe unul din zmei;
toţi poeţii lumii te-au cântat pe tine,
cu toate că au iubit alte femei.

Simţim, cum fata aceea trebăluieşte prin casă,
la geam stând, de-aşteptare îmbolnăvită;
zmeul şoptindu-i încet: „te iubesc !"
şi ea ascultând îngrozită.

Acum, acolo, din casă, zmeul printr-o fereastră
se uită la păsările sub care pârâie ramul.
Cu respiraţia doar
deschide geamul.

Am să vin, fată de-mpărat, să m-aştepţi,
chiar la noapte am să pătrund pe fereşti,
când va dormi ca pământul – adânc –
zmeul acestei poveşti.

(Desigur: aş putea să mă dau peste cap,
să mă prefac muscă pitită-ntre foi,
dar mi-e frică să risc: dacă, deodată,
n-o să mă pot preface-napoi ?...)

Vom fugi departe, prin pădurile-ntinse,
şi-o să trecem pe rând, nesimţindu-ne spânii,
pe la Sfânta Miercuri, pe la Sfânta Joi –
tot mai spre sfârşitul săptămânii.

...Vom trăi fericiţi şi departe, doar Timpul –
fratele Zmeului – mă va-ngropa-n luptele-ncete:
întâi până la glezne, până la genunchi,
până la umeri, până la plete...

ELEGIE NAIVĂ DE TOT

Cât de mult te-am iubit !
Într-o şcoală,-n ogradă cu romaniţă,
în clasa a noua „a“,
pe când erai şcolăriţă.

Şi-atâtea flori în bancă ţi-am pus,
intrând diz-de-dimineaţă în clasă;

pe atunci eu eram ce naiv
şi tu erai ce frumoasă !

Tu ai făcut ca despre mine
să se spună mirat, fericit:
„Priviţi-l ! Uitaţi-vă,
băiatul acesta e-ndrăgostit..."

În oraşul acela mic
serile le mai ştiu, negrăite,
şi zilele pure – le văd –
ca printr-o lacrimă privite.

Sâmbăta, plecam acasă –
într-un sat de pădure: -n ogrăzi
cresc ierburi sălbatice, vulpi
se strecoară-n amiază pe străzi.

Să te iau de mână, visam,
pe cărări sub iarbă pitite,
unde lumina pictează jderi
şi frunzele par nesfârşite.

Să ne pierdem – în codrul
fără-nceput, fără sfârşit –
rătăciţi să umblăm zile-n şir...
Ce e mult de când te-am iubit !

Nesărutată iubită,
cu părul de iarbă şi ochii de fum, –
te-aş mai putea iubi oare astăzi,
cu sufletul meu de acum ?!

Dar de frunzele vechi, şi de luna –
galben fum peste şes –
de salcâmii aceia, adu-ţi aminte,
dacă citeşti acum acest vers.

JURNAL
(fragmente)

•

E toamnă clară,
cu lânoase
şi îndelungi câmpii de nori.
Cum trec, cu-aripa păsări joase
scutur petalele de flori.

Tot ce-am iubit cu-adevărat
învie în această toamnă.
Ascult în oră cum, vegheat,
se umple fructul nou cu zeamă.

De o lumină eu, – din vis
tresar, – de-un foşnet de departe, –
precum şcolar aş fi surprins
citind, ascunsă-n bancă, o carte.

Şi-n luminarea de poveste,
lângă salcâmi cu foşnet sec, –
aud cum păsările peste
acoperişul lumii trec.

•

Lungit, cu cosaşii pe-o brazdă de fân...
De ei, de luminile coaselor, de cuvintele lor,
mi-aduc aminte acum, întorcând
fiece pagină citită.

•

„Zmeul cela era tare rău
şi-şi purta împărăţia în barbă..."
Fluturi, lovindu-se de cai,
cădeau în iarbă.

„...Fata cea mică
se-ndrăgostise de zmeu, şi-nţelegi..."
Luna ne urma prin pădure,
ca un lup printre crengi.

„...Pe urmă, poarta era desferecată;
da, şi voinicul a murit de zmeu,
dar iazurile toate erau cu apă moartă..."

Şi iazurile toate erau cu apă moartă.

•

Vin flori de brustur,
pe-o apă însingurată,
se rup scândurile podeţului nalt
sub copita mânzului, lată.

Singurătate, doar departe un mac
singur printre scaieți:
această floare amintindu-mi
rima la primii poeți.

•

Ea respiră dincolo de acest zid,
scriu
în jurnal, de zâmbetul ei se luminează
-ncăperea;
descriu fructele, fotografiile fotografiate
din nou,
cărți care se deschid singure la rândul subliniat.

Un vers scris cu literă mare
de la-nceput până la sfârșit, fiece cuvânt,
fiece literă;
să scrii, zic, să scrii, de parcă ar fi
această zi mereu ultima, pe care o ai
a trăi.

•

Cea mai scurtă rugăciune –
dimineața și seara,
dimineața și seara,
„iubesc" – rugăciune dintr-un cuvânt.

•

Nu mai sunt tânăr,
nici, ca odată, frumos,

îmi simt de pe acum căderea
către cuvinte în jos.

În pojarul apusului
tulburată-i lumina,
bat clopotele
de le sare rugina.

Nori lungi de miresme
trec peste ape;
ud, chipul ei
a rămas pe prosoape.

•

E ora cea mai clară şi
de aer păsările-s roase;
atât de multe lucruri voi iubi
şi atâtea încă-mi vor părea frumoase !

Un vers să am, larg ca o dimineaţă,
să scriu acele rânduri să mă tem;
să zic: o altă viaţă
va-ncepe pentru Ea după acest poem.

•

E foşnet în părăsitele ceruri
şi vântul parcă se stinge;
va ninge încet mâine-n zori,
cu litere albe va ninge.

Lasă-mă dară să te iubesc,
să-ţi murui pleoapa cu multă lumină,
de frica zăpezii care va trece
şi-a frigului care-o să vină.

•

...Zic, cât zgomot aici !
şi câtă linişte se cheltuieşte
fără sens la noi în grădină.

•

Peste păiş, în sus, viespii roite,
şi-i aerul înmiresmat, nesfârşit;
ultimele frunze, ultimii pomi,
se întorc în mit.

Amiezi blajiene, păsări
ca abia ieşite din văzduhuri străine,
izbucnesc în sus, peste câmpuri,
unde sufletul meu ar rămâne.

Printre ziduri, pe lângă afişele
dezlipite de ploaie,
trec, dimineaţa, şi-mi amintesc viu
de acele flori de mac, roşii,
cum se clatină-n grâu.

•

Această frunză
e o hartă a vechii Dacii.

Unei fete din nord îi arăt
iarba, aceştia-s copacii...

O, eu, excesiv de amabil...
Îmi voi aminti de asta
peste o mie de ani
şi voi râde, probabil.

•

Să ai un cântec – unul ! –
în care tot cuvântul
ca iarba să foşnească
când intră-ntr-însa vântul.

•

Primăvară de arbori, cu clipele
şi cu lumina dintâi.
Stai şi vezi, cum dispari
în mireasma unei lămâi.

Frica... de fapt, nu frica, –
mai degrabă un fel de oroare
de a rămâne pur, de-a mai rămâne
pur în continuare.

•

Nu răsfoi această carte
ca şi cum nimica nu-i spus:
între pagina şase şi şapte
atâtea foi, cititorule, nu-s.

Nu citi prea repede filele,
s-ar putea frumuseţea să-ţi scape,
Printr-o ureche de ac trec cămilele
către proverbe, să se adape.

Poetul e cel care iară şi iară –
cu viaţa lui toată risipă –
din răsputeri, în fiece seară,
reţine-nserarea cu-o clipă.

•

Te recompun: după scrisori, după surâsuri,
după cărţi citite-mpreună, după mori
care macină aeru-n continuare,
pe dealurile satului, roase de nori.

Precum când erai tu-n odaie,
florile-şi scutură pe lucruri scânteia;
magnetofoane deschid
pe care e imprimată tăcerea aceea.

Îţi recompun chipul, părul
resfirându-se, vorbirea, zâmbetul rece,
când nu mai ştiu unde şi cum să te caut,
şi viitorul vine, trece...

•

Fumul se rupe cu zgomot, ca o rufă.
De un spin, de un arbor din şes.
Treci dintr-o parte în alta a cerului,
pasăre – tu, posibilă rimă pentru acest vers.

Pur, mă simt pur în seara aceasta,
ca frunzele, pe care-n poeme lungi le-am
cântat;
e ca şi cum aş începe o carte,
e ca şi cum m-aş simţi de Dumnezeu
visat.

FRUMUSEŢEA

Rănită-i frumuseţea, şi zidarul
se duce-ncet, fără-a privi-napoi;
nu s-au stricat nici schelele mai noi
şi nici nu s-a uscat pe ziduri varul.

Un suflu simte parcă-n el, sfinţit,
temându-se c-un ochi a cerceta,
de parcă cu-o privire-ar dărâma
tot ce-a lăsat în urma lui zidit.

APĂ NEÎNCEPUTĂ

(1980)

LIVADA DE PIERSICI

Dimineaţa, când luceferii sunt grei
de melancoliile humii, –
eu umblu printre piersicii mei:
ca un istoric printre faptele lumii.

Primăvara devreme, când pomii încă dorm
şi pare – zărit din podgorie –
soarele o piersică uitată în pom:
aici îmi fac din banalitate o glorie.

Din felul cum retez cu foarfeca ramul
şi-nmoi peria în căldarea cu var
să vărui tulpinile scunde, şi-n hramul
livezii aceleia altoiuri prepar...

Din felul cum – pe-acei bulgări săraci –
aprind, aici şi colo, focuri cereşti,
când ceaţa cade, peste copaci,
ca o plasă peste cârdul de peşti...

Şi-aşez proptele sub crengile grele
de floare,
sau adun uscăturile toate, grămadă...

Ascult zumzetul stelelor, seara, şi-mi pare
că-aud nişte albine trudind în livadă.

Acolo,-ntre dealurile ca nişte munţi,
stau piersicii în jurul meu –
(înrouraţi şi cărunţi) –
ca-n jurul zeului – ideea de zeu.

Dimineaţa, când ale bolţii scântei
se depun în rănile brumei,
eu trec printre piersicii mei:
ca un istoric printre-ntâmplările lumii.

CRONICARII

Sunt râuri care încă n-au pornit,
sunt ore ce trăiesc pentru-o Clipită.
Numai pe-aceste dealuri, negreşit,
steaua răsare-n veci neostenită.

În zeghe de lumină-nveşmântate,
de nouri roase şi de depărtări,
dealuri greoaie, pân' sub cer urcate,
se lasă-nghesuite în cântări.

Iertat ne fie, Doamne, acest grai
şi frumuseţea lui care încearcă
să-ntreacă lucrurile ce le ai
fost izvodit, tot pentru dânsul parcă.

E cel care de ani ne ocroteşte,
şi ne primeşte jalea şi cântarea,
şi piatra o aude cum vorbeşte,
şi cum în univers se scurge zarea.

Sunt plini de el, ca soarele de-amieze,
poeţii şi aezii istui plai,
cei care-au fost chemaţi ca să aşeze
CUVÂNTUL mai presus de grai.

Ei – soarele când pleacă – după uşi
închise bine cu smerite clămpi, –
păstrează,-n nopţi, cu palmele căuş,
sămânţa soarelui în lămpi.

De cartea Lor, deschisă sub o viţă,
te temi să nu muţeşti, de taci de mult:
ca de orbie cel ieşit dintr-o temniţă,
de la-ntuneric la lumină smult.

Ion Neculce, cel care a stat
în strana graiului numa-n genunchi;
Miron Costin, cu creştetul lăsat
pe gravele cuvinte ca pe-un trunchi...

Pe fiecare pagină din cartea-i
e aer mult, ca peste-ntinse şesuri:
parcă cel gâde cum îi taie capul
el mai gândeşte cronica în versuri.

Pe Dosoftei să nu-l scăpăm din şir,
cel ce mâncă,-n străini, pâinea cu zgură,

şi lacrimile strânse-ntr-un potir
i-au fost unica, greaua băutură.

Pe Varlaam prin hrubele de fum
l-aud în foi înăbuşindu-şi plânsul...
Spătarul, cel întârziat pe drum,
demult nu ne-a vorbit nimeni de dânsul...

Şi pe Ureche-l simt, prin nopţi, oftând:
mai mare decât trupu-i este rana...
Pe Cantemir – cu sabia scriind
ce nu a mai putut scrie cu pana...

...Slovele lor şi azi ne înfioară
şi lacrimile lor ni-s sărbători,
cum cerul printre lacrimi se pogoară
şi fructele se odihnesc în flori,

iar zarea e atâta de aproape,
că de-ai închide ochii, ţi se pare,
aceasta ţi-ar rămâne sub pleoape:
cu tot cu ierbi şi arborii în floare.

Stelele multe micşorează cerul.
Şi auzim – în seară – cum altoiul
se prinde (şi pe el se ţine mărul)
şi-nc-o albină-şi mai găseşte roiul.

Iar norul ce răsare-n zare, chiar
unde-şi foşneşte frunzele livada,
parc-ar fi barba unui cronicar
tăiată,-n vremi, de-un ienicer cu spada.

DEMULT NU L-AM VISAT PE EMINESCU

Poetul N. mi-a mărturisit că nu
l-a visat niciodată pe Eminescu...

Sunt oameni ce nu-l pot visa pe Eminescu,
oricât s-ar strădui, şi-ar vrea să-i vadă
măcar sandaua într-un vis, sau pleata,
-n care
decembre plouă-n două cu zăpadă...

Numai – celor copii la suflet –
li se-arată
şi atuncea – scurt de tot – de parcă fix
peste-un minut
ar trebui să fie-n altă parte:
să i se-arate altui om în vis...

De mult nu l-am visat pe Eminescu:
ce-o fi făcând ?!. Mai desluşeşte oare
sara pe deal cum buciumul jeleşte,
sau cum luceafărul se mistuise în zare ?!

De-aflaţi cumva – visându-l – careva
vă rog să daţi istui popor de ştire:
poate că-i este foame şi i-e sete,
şi n-are o haină întru primenire...

Azi, când în orice dor este şi dor de-al lui,
şi norii curg ca-n versurile Sale,
şi eminescieni sunt codrii, şi izvorul,
şi seara asta cu lumina moale, –

prin care trece-acest copil, zâmbind,
din somn trezit acum – în verde şes – cu
privirile atâta de curate –
de parcă l-a visat pe Eminescu...

DREPTUL LA EROARE

„...Nici iaste şagă a scrie ocară vecinică unui neam, căci scrisoarea iaste un lucru vecinic".

M. Costin

Chiar când de cai târâţi îs prin cetate,
când – drept răsplată-s – mieruiţi
cu fală,
ori sunt bătuţi cu vergile la tălpi:
poeţii nu au dreptul la greşală.

Cum iarba n-are dreptul să greşească
şi primăvara să nu mai răsară,
cum raza n-are drept să aibă umbră,
sau râul – ca să curgă spre izvoară...

Poeţii nu au dreptul la eroare,
cum ei depozitează adevărul,
în jurul lor se-adaugă, lin, veacul:
precum în jurul sâmburelui – mărul.

De ar muri aezii într-o ţară –
colo-ar trăi cel mai sărac popor;

o, parcă i s-ar smulge unei flori
mireasma toată c-un aspirator:

graiu-ar părea umil, şi adevărul
ar fi ca o armată părăsită
în ploaie şi-ntuneric, ce aşteaptă –
de peste tot – să fie încolţită.

Eroarea se plăteşte scump de tot
şi-ncă pe loc se-achită fiecare:
doar cei mai fericiţi plătesc cu viaţa,
dar cei mai mulţi – cu vecinica uitare.

Când murele minciunii-n rediu se coc
şi-un munte de trufie suie-n zare –
cum viitorul şi-l aduc aminte –
poeţii nu au dreptul la eroare.

GRAI

E greu de tot să fii – mereu – crezut,
de nu confrunţi cu viaţa cele zise.
Iar pe aceste dealuri:
plouă rouă,
Graiul e blând şi zările-s deschise.

Coline-mpădurite şi golaşe:
e-n tot o pace şi-o îngândurare...
Lângă bătrâni şi prunci, între ai mei,
orice cuvânt îmi este sărbătoare.

Zic „maică" – şi-i mai multă ziua,
iar focurile-adaugă lumină, –
cuvânt, care-a cuprins în el
şi pajişte, şi aer, şi colină,

şi grâul copt, şi liniştile grele...
E timpu-n preajma lui, umil aproape:
precum o pasăre, ce a uitat să zboare,
ori ca un peşte, ce-a uitat să-noate.

Femeile-s în lan, bărbaţii şterg
c-un smoc de iarbă cerul de pe coasă...
E satul pe colină mic, încât
tot satu-ar încăpea-ntr-o casă.

Satu-i sub bolţi, – de-aicea de pe uliţi
poţi focuri multe jos, pe şes,
să numeri...
Şi cerul ne apasă în pământ,
încât copiii sunt aduşi de umeri.

Iar fumul ni se-aşterne la picioare,
şi caşul de sub streşini lăcrimează:
printre căpiţe de mărar, peltici,
prunci spun CUVINTE CARE LUMINEAZĂ.

Grai vechi şi sfânt, fără cuvinte-aproape;
cu dânsul au tăcut martirii,
şi au vorbit de Patrie poeţii,
şi-au lăcrimat de bucurie mirii.

La frumuseţea lui pun mărturie
florile – azi – ce-n fructe
se preschimbă,

soarele – ieri – ţinut mai mult prin hrube,
poeţii spânzuraţi de limbă.

...Sămânţa, iată, încolţeşte-n mâluri.
Tăcerea se aude pânditoare.
Şi graiul stelelor cine-l pricepe
găseşte-o izbitoare asemănare

cu Graiul ce-i vorbit pe aceste dealuri,
unde e zarea naltă şi senină,
şi florile îşi zăbovesc mireasma,
iar pomii cresc mai mult
în rădăcină.

PASĂREA PHOENIX

Cuvântul decât floarea e mai mut.
El – liniştea-i chemat a o spori.
Şi sunt atâtea de făcut,
că nu avem când a muri.

Steaua se vede clară-n plină zi.
Sămânţa coaptă e – pe şesuri.
Se vor întâmpla însă, se vor adeveri
cele prevestite în versuri !

Căutăm pasărea Phoenix printre cuvinte.
în foi – cu evlavii întoarse,
pasărea Phoenix, – acea,

de care ni-s mâinile arse
c-o sută de ani mai înainte
de-a pune mâna pe ea.

PROFETUL MUT

...El pare mai degrabă – sub tăcute
şi deşelate bolţi de iască –
precum un moş ce ştie-atât de multe
încât îi este silă să vorbească.

Prin codri-ntinşi de brusturi rătăceşte –
floarea acestuia de-o coperă nămetul
el cu burnuzul lui o înveleşte –
şi oamenii l-au botezat Profetul.

I-au zis aşa –
-n batjocură mai mult –
când îl vedeau că vrea să le prezică
că iarna va să vină după toamnă,
iar ziua decât anul e mai mică.

În fel de fel de profeţii şi semne
citite,-n zori, pe flori de rouruscă –
destinul lui e, Doamne, încâlcit:
ca-n barba unui arhireu o muscă.

Greu este veacul ist să-l porţi în cârcă...
Dar şerpii i se gudură înainte

şi-albinele în barbă-şi depun ceara,
şi odihneşte limba lui cuvinte.

Sub zările de o tristeţe ude
vede-ncâlcite întâmplări şi sorţi;
popoare viitoare parcă aude,
nerăbdător, cum murmură la porţi.

Când fluturii îi scoate la păscut
prin lan de brustur potopit de floare, –
lor le vorbeşte-n graiul lui tăcut
de zumzetul planetelor din zare.

Cum vulpile de-aici demult s-au dus,
spre alte zări de pohte şi saţuri, –
pe vechi poteci, pe-acele dealuri, sus
el vântului i-aşază laţuri.

Cu ochii-n ceaţă şi cu barba-n iarbă,
odată, zăbovind la orice trunchi,
a fost văzut trecând – printr-o livadă
cu muguri degeraţi – numa-n genunchi.

El căuta să înţeleagă rostul –
sleit şi cu-o sfârşeală-n trup –
acelor muguri, jos împrăştiaţi,
ca nişte albine moarte lângă stup.

Profetul mut – i-au spus cei ce-au văzut
cum face semne largi din loc în loc
şi cum înalţă ruguri pe coline
şi lacrimile-i sfârâie în foc.

...Privea apoi crescând iarba, nebună,
şi cum mlădiţa-n arbor se preschimbă, –
dar oamenii vorbeau o altă limbă
şi nu-l înţelegeau: ce vrea să spună ?!

Izvoarele când dispăreau în lut
ori când în flori otrava se cocea –
el, printre oameni, alerga, pierdut,
şi semne disperate le făcea.

Şi după ce l-au ascultat odată
şi semnele-i le-au dezlegat greşit –
l-au alungat, cu pietre, din cetate
şi ca pe-un mincinos l-au canonit.

De-atunci, doar printre brusturi profeţeşte,
fiece tufă pe de rost o ştie, –
el frunza dogorită-o oblojeşte,
vânturi de foc când bat dinspre pustie...

...Părea acolo, în acele lanuri
imense şi cu fructele de iască, –
precum un moş ce ştie-atât de multe
încât îi este silă să vorbească.

POEMUL

Lui Gr. Vieru

Vine şi-un timp, când se gudură pomii
şi pare-un fum lăţit pe şes verbina,

când maestrul îşi imită epigonii,
iar steaua crede că ce-o-ncurcă e lumina.

Când comete – din adâncimile bolţii –
apar,
fără ca astronomii
să le fi anunţat dinainte;
când nu se poate nimic întâmpla;
şi – iarăşi şi iar –
poezia se-mpotmoleşte-n cuvinte.

Iar soarele prinde să-şi simtă,
dintr-o dată, lumina
căzută în glod ori ape bâhlite – în oră –
cum îşi simte un pom rădăcina
pe care caracatiţe mici o devoră.

Atunci – în copii, sub a serii armură,
se trezesc melancoliile unor părinţi;
şi, bodogănind, – prin veac, –
ca printr-o bură,
trece POEMUL c-un poet în dinţi.

DE VEGHE

Înspăimântat de ce rostesc, sub stea
mă urmăreşte nerostirea cui ?! –
de parcă nu e cântul pe potriva mea,
mă simt strîvit de sensurile lui.

Să spui cum se cuvine ce ai de spus,
chiar dacă-i un poem, sau o silabă...
Să fie,-n vers, viață-ndeajuns,
dar și din moarte-o adiere slabă.

Te temi – pe șesul pregătit – să sameni
sămânța celui cânt nădăjduit,
de parcă cerul când coboară printre oameni,
el te găsește,-n veci, nepregătit.

De-acum și răul nu-i decât un bine,
de-acum și lacrima-i de bucurie;
pocnesc, sub ghețuri, râurile line,
de se deșteaptă iarba în câmpie.

Bolnavi suntem de-un cântec sănătos,
de o lumină care n-are noapte, –
când ard ninsorile de sus pân-jos
de un chibrit aprinse, toate.

Veghem cuvintele, – când de atâta ploaie
mai greu e chiar pământu-n univers;
și pasăre, și om sunt vâlvătaie,
și timpu-i oploșit de câte-un vers.

Și ploaia e-nsoțită și de-un vânt,
ce-amestecă tăcere și cântare,
prin crăpăturile bolților pe când
abia de se mai vede vreun soare.

Prea poate, m-aș opri și eu din cânt,
acolo, pe tăcutele coline,

s-aştept să înceteze acest vânt
să pot fi auzit mai bine.

Răsare un tei pe zare scuturat
şi-o grabă veche mână râul, mut;
aş aştepta, de-ar fi de aşteptat,
şi aş tăcea, dar nu e de tăcut !

Căci au rămas atâtea necântate:
şi sâmburul cu arborele într-însul,
şi unchii ce învaţă moartea,
şi pruncii ce învaţă plânsul.

Ne-au mai rămas atâtea de iubit,
mirare mi-i de-ncetineala lumii:
într-un poem de-al meu au înflorit,
cu toţi odată, teii şi alunii !

VIN VREMI...

Vin vremi când liniştea e la cer strigătoare,
când cumințenia comite cele mai multe
erori:
când tăcerea e mai asurzitoare
decât scrâşnetul tramvaielor în zori.

Atunci actorii, – de cum se luminează de zi, –
rostesc poeziile, fără alegere:
sfinte, păgâne,

de departe, peltic: parc-ar vorbi
cu gura plină cu pâine.

E timpul când – să spună ce are de spus –
                    însuşi poetul e chemat,
cu gura larg deschisă, inspirând profund,
de parcă s-ar pregăti a turna aerul inspirat
în plămânul copilului său muribund.

Cuvintele sunt singurele ce-l iubesc,
pe el, care nu a iubit nimic pe jumătate.
La marginea lacrimei lui plutesc
arbori şi ierbi, şi ceruri răsturnate.

E rândul lui,
                de el să se aşchieze nuielele,
să i se smulgă limba
                – şi-acolo,-n praf, cântând;
în pieţe publice să ardă – stelele
lumină de la el împrumutând.

Mai întrebându-se sub destrămatul cer,
în murmurul de ninsoare-al clipitei:
cine şi-ar înşira lacrimile-ngheţate
                pe-un colier
ca să-l dăruiască iubitei ?!

...Vin vremi când tăcerea e mai asurzitoare
decât galopul unei herghelii pe-un şes
                uscat;
vin vremi când – să rostească ce are
de rostit – însuşi poetul e chemat !

PRIMĂVARA EXTRAORDINARĂ

Se caţără verdeaţa-n arbori, ca o mâţă.
În ierbi stă scurs, tot, soarele de ceară.
E semn că a pornit, că vine, că va fi
o primăvară extraordinară !

În toate-i ea:
în ulmi, în stea, în pacea
şi-n iarba care macină în ziduri...
Pământu-arat, acuma, de aicea de pe deal,
parcă ar fi o frunte
cu mii şi mii de riduri.

Fiece fir de iarbă, cu foşnetu-i,
sporeşte tăcerea...
Scuturându-se de glod, într-o oră târzie,
un pom lăţit, lângă drum, de-un tractor
aproape cu disperare, învie.

Şi simt:
o fată – în fragedul april
cu răsărituri şi amurguri roze –
cum umblă prin destinul meu:
de parcă
ar căuta într-o revistă poze.

Revine dorul,
către potecile vechi:
precum, surprinsă de-o bură,
departe-n zăvoaie,

se întoarce albina către stupul natal,
înconjurând
fiece
picătură
de ploaie.

Oraşul, iată-l, se învârte-n jurul
scrâncioabelor.
Lumina-i văruită de cu seară.
E semn că a pornit, că vine, că va fi
o primăvară extraordinară !

CA ŞI CUM

Ca şi cum ai deschide geamul
cu respirarea.
Ca şi cum rugul ar plânge cu fum
şi ramul cu floarea.
Ca şi cum.

Ca şi cum ar ninge cu fluturi
peste ruguri şi-acestea s-ar stinge.
Ca şi cum n-ai putea să te bucuri
decât atunci când ai plânge.

Ca şi cum steaua ce-abia se mai ţine
ar evapora marea în care-ar cădea.
Ca şi cum ţi-ar fi dor de mine
abia după ce m-ai uita.

Ca şi cum cele bucoavne ar fi
pline cu triste gângănii,
şi pe cer, ca şi cum, ai citi
urme de reni şi de sănii.

Ca şi cum zările, toate, ar foşni
şi ploaia s-ar umple cu fum.
Ca şi cum m-ai iubi,
ca şi cum te-aş iubi.

Ca şi cum, ca şi cum...

BALADĂ

Trece-un om, prin mazăre,
logodit cu-o pasăre.

Zbor fără-de-trup. Zbor mut.
Dragoste fără cunună.
Cer amestecat cu lut.
Soare-amestecat cu lună.

E păcat ? E sărbătoare ? –
Iarba, sub paşi, face floare !

Fumegă apusu-n nalbă
pentru ei, – neînţeleşi.
Luna e (pasăre albă)
încâlcită-n măcieşi.

Iar în cerul de nămete
dorul lor urnea planete.

Şi de dragostea nebună
şi cuminte, la un loc,
încolţea sâmburu-n prună,
roua multă lua foc.

...Iar departe, iar aproape
luna sfârâia pe ape.

PLOI INVERSE

Cel mai frumos ar vorbi despre vulpe doar
vulpea,
şi cútea – cel mai sigur despre coase;
cel mai bine-ar povesti despre flacără
doar fluturii cu aripile arse.

Iar despre ţara asta de coline
ar trebui doar vulturu-ntrebat,
ce ştie orice fir de iarbă cum va creşte
şi orice sâmbur cum e semănat.

Dar iată, că încep şi sărbători
şi steaua se dezgheaţă în fântână –
fiece cântec este mai deplin,
orice durere e, acum, mai lină.

Când de pe mare plouă-n univers, –
păstori întârziaţi, pe dealul spân,
îşi muruie urechile cu glod:
să nu audă murmurul păgân.

Şi-s bucuroşi, cu mâinile cum simt
că lâna de pe oi se face deasă,
în timp ce le aburcă înspre stâni
şi se socot în cer la ei acasă.

Şi ploaia asta trage către stea
şfichiul seminţei, iarba se-nfioară,
şi sâmbure ce-a fost încă în zori
e pom crescut de-a binelea spre seară.

Doar după ploaia, inversată totuşi,
atâta linişte se lasă pe pământ,
că se aud luminile de mâine
şi imnul, cum se teme de cuvânt.

BUNICUL

I se trecea căruntețea prin barbă,
aşa cum trece vântul prin iarbă.

Cărţi încătărămate – deschidea liniştit –
cu litere roase de-atâta cetit.

Păstra pe geam, din toamnă, o gutuie
cu pielea străvezie şi gălbuie –

se vedeau printr-însa seminţele
ca printr-un nebun suferinţele.

El – la lumina ei – cetea subt seară,
sau, ore, urmărea cum plouă afară, –

pogorau ploile acolo, pe plai
parcă galopau herghelii de cai...

Înconjurat de nepoţei, lângă feresti,
bunicul a murit spunând poveşti.

Se-nghesuiau la geamuri zări pustii...
Şi,-n jurul lui, – cum suspinau copii,

cum lăcrimau, – că nu vor mai afla
cum se termină,-n veci, povestea cea !...

...În timp ce, lângă geamurile acele,
gutuia îşi muta lumina-n stele.

SERI

Revii pe vechi poteci îngândurate.
Şi frunza cade, obosită, val
şi te opreşti în drum, sub tei, şi-asculţi
cum rugineşte clopotul pe deal.

Şi cum ţărâna curge din luceafăr,
iar liniştea supune teritorii;
când peste sat se surpă, lin, amurgul
şi fumul peste văi sporeşte norii.

Respiri amurgul, frunza-i neclintită...
Sămânța răsculându-se-n scaiete
se-aude-ndepărtat, acum, de parcă
ai asculta-o stând după-un perete.

Departe, curge seara în desiș,
un car încarcă mirosul din tei
și roata stă pe loc și numai șesul
se învârtește, mut, în jurul ei.

Ca altădată când, copil, treceai
prin codrii răcoroși și-ntunecați,
te temi să întâlnești cele băbuțe
strângând surcele sub salcâmi uscați.

Un stol de păsări lunecând pe cer
astupă plesniturile luminii
și boarei astea i se-nchină orice floare
cum pomul se închină rădăcinii.

Cum steaua se închină depărtării.
Și undeva, în timp ce frunza tace,
simți, cum visează suferinți –
în taină –
un suflet obosit de-atâta pace.

VULPILE

Eu încă de demult le purtam pică –
(împrumutată, poate, din povești) –

vulpilor mici, cu fuga-n şes, peltică,
că prea-s şirete toate, şi drăceşti...

Copii fiind – în redi, la Huzunii,
le puneam laţuri dintr-o sârmă groasă;
sau ne porneam, cu droaia, –
-n seri târzii,
în vizuini să fumegăm pucioasă...

Iar vânătorile-ncepeau aşa pustiu !...
Acolo, pe colinele pitice,
pădurea ceea şi-astăzi o mai ştiu
cu orice frunză ciuruită de alice.

Şi vulpile le văd dansând în fum,
de frica armei-bătute cu sâmburi:
glonţi pe-alăturea traşi sunt – acum
pomii ce cresc, ici colo, pe dâmburi.

Şi cum în jurul lor e-atâta seară,
dansează vulpile, cu trup molusc, –
ce ştiu aşa frumos să moară
încât pădurea înfloreşte,
brusc.

Azi, – ca un abur s-au topit fiorii
din ura ceea veche şi nespusă...
„Fugi-ncotro ?..." –
mă-ntreabă vânătorii
şi eu le-arăt
în partea cea opusă.

Se scutură, deasupra,
tot copaciul;
parcă în gestul ista, cel dintâi,
c-o mână cum apăs trăgaciul
eu cu cealaltă-aş vrea să o mângâi...

...Şi-aştept, acum la marginea răsurii,
cu arma frântă-n iarbă, – pe coline
s-apară, sus, – miresele pădurii,
cu mersul lor, de roabe şi regine...

Să se oprească vulpile pe-un plai, –
cu nările alături aşezate,
să sufle vântu-n ele ca-ntr-un nai,
cântările pierzaniei pe toate !

MOŞ MATEI DIN ŢĂRÂNA...

Mi-a povestit moş Matei – cimpoierul
din satul Ţărâna –
într-un septembre târziu:
dumnezeieşte cântă doar cimpoiul meşterit
din pielea
ţapului care-i jupuit de viu !

Sub un pom numai strai de păianjen,
îmi vorbea la ureche, cu glas de mister.
A apucat secretul ista păgân
de la taică-său
care a fost şi el cimpoier.

Îmi descria,
parcă mă pregăteam să jupuiesc ţapi, –
cum îi punea grumazul între picioare
şi cum mergea cu cuţitul
de la coadă spre cap,
şi cum era lac de sudoare...

...Sta în ierbi cimpoiu-mflat, ca un berbec;
moşul se jura, sub pomii ceia goi,
că îi e gâtlejul jupuit de-atâta
aer,
cât împinge în cimpoi.

Dintr-o nuntă în alta,
dintr-o cumetrie în alta –
să danseze cuminţii şi sărăntocii –
îl umflă mereu, că se teme, de la un timp,
nu cumva să-i crape bojocii.

...Moş Matei din Ţărâna cântă aşa de
frumos
toamna, pe lună, când vinul face
pistrui, –
c-ar dansa şi ţapii dezbrăcaţi de piei,
auzind cimpoiul dumnealui.

PĂSĂRI SURDE

Spre toamnă, pe când frunza
în galben se ascunde,
apar, prin tot oraşul,
un fel de păsări surde.

Prin urne – coji de pâine
ciupesc, înfrigurat,
sau ciugulesc sămânța,
căzută pe asfalt.

Și, pe când alte păsări
se-aud – spre sud – trecând
nici nu mai pot zbura
de cât de grase sunt.

Se lasă ușor prinse,
să zboare nici nu-ncearcă...
Și gânguresc tot timpul
și-un fel de cântec, parcă, –

atât de trist, încât
motanii, diabolici,
ce le pândesc, prin curți,
devin, brusc, melancolici.

Aceștia, însă, iată-i
le-nfulecă, de tot, –
înlăcrimați, ștergându-se
cu cântul lor pe bot.

SĂGEATĂ ÎNFIPTĂ-N AER

I

A ieșit și vânătorul ultimului lup –
cu zalele pe trup îmbrăcate.

El şi-a tatuat răni multe pe trup
atât de reuşit, că par adevărate.

Apusu-i pare-un leş ce sângerează.
Cum pohta lui nicicând nu are saţ –
lui i-e totuna ce vânează,
lui i-e totuna ce-o să-i pice-n laţ.

Trimite-o săgeată bravul vânător
spre fiara-ncurcată-n scaiete:
săgeata lui, vibrând asurzitor,
se-nfige-n aer, ca-ntr-un perete.

Şi vânătorul e nedumerit:
săgeata lui atârnă peste zare...
Trei sori răsar pe cerul de granit,
parcă-s porniţi şi ei la vânătoare.

Un vânt vine din evuri, rostogol,
şi liniştea din ierburi – dintr-odat' –
pe zare se înalţă:
ca un stol
de pasul unei fiare speriat...

II

Opriţi vânătorul, care iese dimineaţa pe
uşă, cu tolba plină cu săgeţi otrăvite;
de frica lui, fiarele se văd urcând pe
cer, sfâşiindu-l cu ghearele;
iar iepurele, de spaimă, intră pe două găuri

deodată în pământ.
Vânătorul, simt, va ieşi mâine cu tancul
să vâneze ultimul jder;
va regla afetul tunului pentru a împuşca
o vrabie mică;
va aşeza mitraliera, în aplauzele frenetice
ale mulţimii, pentru a ucide ultimul lup, legat
c-o funie roasă de-un par bătut în pământ...
Deocamdată, trece cu tolba cu săgeţi
otrăvite printre centauri,
şi-l ascultă pe Chiron, poetul-centaur, la
intrarea în peşteră, cum cântă plângând,
şi vede, în seri, minotaurul cum rumegă
paiele lunii şi cum cerul cu coarnele-l zdruncină...
Deocamdată pândeşte, din tufişuri, struţocămila
şi vasiliscul...
El încă n-a trecut la vulpi şi la iepuri.
...începeţi de pe acum mitologiile viitoare,
conspectaţi primele file:
1. Vulpea. Fabulele-s înţesate cu vulpi.
Ea îşi putea şterge cu coada urmele proprii,
pentru a induce-n eroare hăitaşii...
2. Papagalul: ştia a vorbi omeneşte, puteai
întreţine cu el discuţii folositoare, ore
în şir...
3. Racul: mergea numai şi numai înapoi,
ca o maşină căreia i s-a dereglat cutia de viteze
şi se mişcă cu spatele înainte pe uliţi...
(compăraţia aparţine epocii).
4. Pasărea-colibri: atât de mică era,
încât atunci când vânătorul o căuta prin tufişuri, ea
odihnea la umbră chiar în ţeava armei lui...

5. Iepurele: fugea, prin crângurile spaimei
atât de repede, încât umbra-i rămânea de el
departe în urmă, ca sunetul – de un avion
supersonic;
6. Melcul: avea nişte coarne uriaşe,
pe care le scotea, ca pe nişte gânduri, din frunte...
(P.S. Tot el îşi purta acareturile-n spate
întreaga lui viaţă – de teamă să nu le piardă,
probabil);
7. Cangurul: sărea atât de sus, încât
vânătorii credeau ades că e pasăre; când ieşea
la plimbare cu toată familia – era o privelişte
rară: cangurul, cu puiul în buzunar,
admira-mprejurimile pitit în buzunarul tatălui,
ce odihnea şi el – în buzunarul bunicului,
care şi-acesta moţăia-n buzunarul străbunicului-
cangur,
ce, trăgându-şi cu greu
răsuflarea, le vorbea că încă mai simte
căldura buzunarului pe care l-a părăsit
de curând;
Dar, deocamdată, opriţi vânătorul, care
iese pe uşă fluturând un zâmbet precum un
drapel... El, înainte de a pleca în pădure,
inima şi-a încuiat-o acasă într-un seif.

III

(Ultimul centaur)

Trece, prin codrii uriaşi,
centaurul, rănit de moarte, –
şi nechezat de cai, şi-arcaşi
se-aud din fiecare parte.

Beţi, vânătorii se răşchiră,–
din arcuri, cu pohvală, trag;
dar – caii şi-i strunesc: se miră,
căci dânsul ştie graiul trac.

Cum, mulerogi, sprijină-n vânt
drapele din fâşii de rochii –
centaurul căzut, – pe rând,
o, îi răneşte doar cu ochii...

...Când moartea îl va-nvolbura:
barbarii vor scanda, măreţ, –
doar caii se vor răscula
şi vor muşca din călăreţi !

IV

Iarba tresare şi se face deasă.
Şi sevele înmărmuresc în crengi.
Cade, abia acum, săgeata trasă
atunci, de unul dintre pecenegi.

Cade străpuns – acum abia –
viezurele ochit atunci...
...Tremură roua pe ierbi – ca
lacrima-n ochii unor prunci.

V

Lupoaicele-alergau, fătând din mers...
Şi aerul, în ierbi, era fierbinte...

Şi glas de vânători se auzea:
parcă în urmă,
parcă înainte...

Şi puii mici, cum cad în iarba cea –
firavi de tot, atinşi ca de răpciugă –
privesc o clipă, zăpăciţi, în părţi,
apoi şi dânşii se aştern pe fugă.

Cu nara duc urma maternă,
ei
din mers învaţă laptele să-l sugă, –
şi cresc din mers, şi se plodesc din mers,
şi, tot aşa, îmbătrânesc din fugă.

Ajung cu timpul puii-n fruntea haitei,
ca despre ei – zărindu-i pe vreun şes –
altcineva, cutremurat, să povestească:
«Lupoaicele-alergau, fătând din mers !...»

Iar lupii mai bătrâni – pe urma lor –
s-audă
acolo, lângă zările-n văpăi,
precum îşi sună armele, de-acum
copiii vânătorilor acei...

VI

Adorm vânătorii aburcaţi în pomi
lângă vizuina lupoaicei...
Mut,

ceasul arată, peste apa luminii,
o vreme care demult a trecut.

Ah, alicele găuresc amiaza – pe deal
ia foc – dintr-o dată – gârneața:
mârâie sângele-n iarbă, lupoaica
sfâșie cu ghearele ceața.

Iese tânărul lup, – puiul de lup
linge țeava armei, senin,
care fumegă încă, care fumegă
de moartea lupoaicei din spini...

VIII

Îmi murmură iarba la gleznă
și teiu-mi foșnește la tâmplă.
Ceva
ce nu mi s-a putut întâmpla niciodată
parcă acum mi se-ntâmplă.

Acum, când dealurile gâfâiesc osteni
și, obosită,
frunza răsare pe rămurișuri.
Când cerul coboară prea jos
și se zdrelește de-acoperișuri.

Când nu mai pot – dintr-o dată –
deosebi,
în pâlpâirile serii,
vuietul motoarelor ce-aleargă-ndepărtat
pe artere
de vuietul mării.

IX

Aşa cum centaurii, grifonii
au dispărut, fumurii,
şi nu-şi mai au locul
decât în mitologii, –

mă gândesc la tine, vulpe,
se va găsi oare
loc pentru tine
în mitologiile viitoare ?...

Peste câteva mii de ani
se va vorbi
cât de şireată-ţi fu hirea –
la fel de pătimaş,
la fel de exagerat,
ca de vasiliscul care ucidea cu privirea ?!

Of, şi tu furnică,
pirpirie, –
eşti atât de mică
încât, oricum,
nu ştiu dacă
n-o să te pierzi pe drum,
mai înainte de-a ajunge-n mitologie.

Şi ţie, calule, dat ţi-e să pleci
de sub cerul acesta de iască ?!
Vor veni poate atunci alţi cai, de fier,
iarba luncilor astea s-o pască.

Îţi plâng de milă,
ţie, vis al oraşelor –
frumoasă cămilă,
că n-o să poţi pătrunde-n mitologie
din cauza cocoaşelor.

Oho, teiule sfânt,
te-aud de pe-acum căzând
din mireasmă-n mireasmă,
ca un râu peste praguri curgând
către-a mării fantasmă...

Hai şi tu, zimbrule, hai –
n-ai rămas decât în stemele vechi,
boncăluitul tău la poarta legendei-n
amiază –
în frunze, în aer se mai
păstrează:
ca un ecou în urechi.

Să născocim mitologii noi,
de azi – pentru mâine,
în loc de centaur, sirenă şi faun –
s-aşezăm: o furnică, o vulpe, un câine.

Zăpada acoperă zarea de piatră
şi ierbile, plânsele.
De spaimă, vulpile latră
urmele pe care le lasă chiar dânsele.

X

Veacul ista e ca un vârtej într-un râu;
atâtea griji, prea importante, are...

Şi lupii trebuie stârpiţi, o ştiu.
Dar lupii să existe oare ?!

Cresc dealurile-n sus,
nespus de blând.
Sărbătoreşte steaua peste mare.
Să fi murit acele vremuri, când
o bătălie se putea opri c-o floare ?!

Acele vremi să fi plecat cu totul ?!
Aflat-am multor taine dezlegare:
pe peşti îi învăţăm înotul,
şi fluturii-i dresăm să zboare.

Şi doar pe om nu-l mai putem deprinde
cu plugul să nu spintece izvoare,
să nu dea foc pădurilor de ghinde,
să nu admire-amurgul prin cătare.

Nu ştim întâi – chiar pe ai noştri plozi –
să îi deprindem dintre lucruri care:
un peşte cum se răzuie de solzi,
sau cum se răsădeşte-o floare ?!

Vulcanii vrem să-i astupăm cu cârpe.
Cutremurele le-nnodăm cu aţe.
Dar inima tresare, când – prin pâcle –
ca-un anul Unu – trec, ţipând, becaţe.

Când văd betonul către bolţi urcând
şi sere cu mărar, dormind la soare, –
în minte-mi vin acele vremuri, când
o bătălie se putea opri cu-o floare.

ZEII

1

Ei trec prin cerul acestor frunze,
neieşite încă;

ei privesc, câteodată, înapoi, spre mâine:
într-un timp când încă nu existau,
şi vai ! – nu le vine a crede.

2

Zeu-şi trăieşte viaţa-ndărăt:
iată-l tânăr, copil cu fetele pus la
vatale;

din trecut, pe ici-colo
mai schimbând câte ceva din greşelile sale.

Se preface-n ce vrea –
e-n veşnică prefacere mereu –
el însuşi devine
noiţă chiar la degetul său.

3

Zeului care ştie pe de rost
miliardele de poezii nescrise,
care se vor scrie cândva,
îi dau această poezie,
să vadă dacă este pe-acolo, pe undeva.

I-o dau s-o citească, să-mi spună,
şi cum împrejurul lui coace mitul –

privirea-i arde foaia
şi se cunoaşte pân-unde-a ajuns
cu cititul.

Strig: nu zăbovi prea mult cu răspunsul,
zeule nemuritor, care ai timp berechet,
căci s-ar putea de mult să nu mai fiu,
până când tu citeşti litera „a", litera „b",
prea atent...

4

Zeul – veşnic îndrăgostit
numai pe jumătate –
merge pe o rază de lumânare
şi ea se-ncovoaie de greutate.

O, zeule, şi tu te sperii de dragoste –
zici – nu, şi nu, şi nu ! –
ca şi cum tu ai fi capcana,
şi şoricelul care se prinde-ntr-însa –
tot tu !

5

Zeu fantastic, de cele 12 mame ale lui
născut odată –
florile mirosite de el se-ofilesc,
cântecele-ngânate de el – se uită,
copiii chemaţi de el nu mai cresc.

Trece, câteodată, prin şoproane,
prin sâsâiecele goale,
calcă, prin întuneric,
pe cursele pentru şobolani,

pe fluiere de cucută şi le lăţeşte...
Şi-ntinereşte-n fiecare zi
cu-o mie de ani...

6

Acum se mai odihneşte –
obosit de-atâtea minuni şi fapte –
cât ţine numărătoarea
de la şase până la şapte.

7

Dar şi zeul inexistent
încă ne mai torturează
(a răsărit peste lume,
ca semn de la el,
un soare c-o singură rază).

Dar acest zeu e atât de mic,
încât orice memorie-l pierde,
încât el singur pe sine
abia cu microscopul se vede.

8

Oşti de centauri pe o câmpie de piatră
se aud, cu galopul prudent, –
o, unicii care
pot să se roage direct

zeului căruia zeul se roagă,
care şi-acesta, la rândul său,
ţine în casa lui o icoană,
de unde se uită cu spaimă alt zeu.

1972

S-au înmulţit zeii, sub greutatea lor
s-a lăsat cerul, până pe câmpii,
până pe case;
arborii au vârfurile rupte,
dealurile au ţărânele roase.

Pluteşte cerul, lăsat, pârâind pe alocuri
sfârşindu-se de stâlpi,
de pomii întâmplători;
până şi norii curg pe deasupra cerului,
suntem mai aproape de cer, ca de nori.

Aripile de şindrilă,
pitite-s sub streşini,
cu ele-un zeu a coborât astă-noapte
-n grădină;
(o, şi-ncă şi nemoartea se ţine de ei,
ca mireasma de-o-nferbântată răşină).

Aripile îngropate în ţărână,
le găsesc copiii din sat,
oamenii se înspăimântă, se bănuiesc:
înşiră proptele, bat pari înalţi –
în zodii
numai destine zeieşti se citesc.

Mergem aplecaţi, sub un cer,
ca-ntr-o casă bătrânească, cu podul jos,
strâmt,

râmele, cârtiţele, ţistarii
s-au mutat demult sub pământ.

Cerul se lasă, din ce în ce tot mai mult, –
veniţi cu sprijoane, cu drugi, cu ţăpoaie,
să-mpingem, aşa, cerul ceva mai sus,
cam de pe unde-ar mai putea să ploaie.

O, şi-ncă cu bătăliile acestea, cu Troia,
cu bolile,
vom pleca, pe rând, şi rămas,
ultimului om,
zeii se vor ruga, ca dumnezeului lor,
înainte de masă şi înainte de somn.

MI-I TEAMĂ DE O CARTE

Mi-i teamă de o carte (o văd ades şi-n vis),
pe care aş deschide-o-nfrigurat
şi-n paginile ei aş da – deodat' –
de toate versurile ce încă nu le-am scris.

De care sufletul mi-i, însă, îmbibat:
precum de apă un burete; şi solie –
din partea lor – mi-i orice vis curat,
şi mi-i devreme ora cea târzie.

Parcă mă văd citind – în acea carte
doar pân' la mijloc orice poezie,

știind ce-i scris, deodată, mai departe,
cum dintr-un rând poemu-ntreg învie.

Și ochii-ar luneca, pustii de gânduri –
ca peste un destin ce se amână –
peste acele, dragi și sfinte, rânduri,
precum transcrise de-o străină mână.

Nescrise foi se vor sălbătici-n sertare;
și în amurguri vechi, cu iz amar, –
eu cartea ceea-aș răsfoi-o, arare:
ca osânditul propriul dosar.

ZUGRAVUL ANONIM

(1985)

POEZIA

Precum un cerc cu centrul în afara sa,
precum o secundă, în care încape Vecia,
precum un cer născocindu-şi propria stea –

p o e z i a.

TESTAMENT

Copiii mei, îşi toarce steaua firul –
cu poezia nu aduni avere:
vă las ca moştenire trandafirul,
lumina lui de pace şi durere.

Şi spinii, ce văzduhurile ară:
să sângeraţi de ei,
în veşnicii,
mireasma care-n orice primăvară –
deşteaptă şerpii
îngropaţi de vii...

Mireasma să i-o smulgi e foarte greu,
nici nu i-o poți căra cu coviltirul,
sau în bucăți s-o-mparți c-un ferăstrău:
vă las ca moștenire trandafirul.

Iar dacă-l veți iubi
cu-adevărat –
în veci n-o să vi-l poată răpi nime,
chiar de-i va smulge tufa vreun gealat,
un fir de rădăcină tot rămâne !

Mireasma lui scrie pe vânt poeme.
...Dar când se încâlcește-n rămi zefirul –
tufele scunde ard ca niște steme !

Vă las ca moștenire trandafirul.

RUGĂ

Rugă de pasăre, sus peste țară,
care se odihnește numai când zboară.
Rugă de pasăre, care
numai cât cântă nu moare.

Rugă de iarbă abia răsărită:
cerul de peste ea să deie în floare.
Rugă de piatră – să fie zidită
în zid de templu, nu de-nchisoare.

Rugă-cântec, rugă-plânset, rugă-blestem
(naivă, credulă, nebună)
de aed care speră cu un poem
c-ar putea face lumea mai bună.

ZUGRAVUL ANONIM

Marilor anonimi ai acestui pământ –
ctitori de frumuseți nepieritoare.

La Căușeni, la Țipova sub piatră,
la Căpriana poate,-n țintirim, –
pe sub Moldova undeva, de veacuri,
doarme, uitat, Zugravul Anonim.

Istoria miroase a vopsele;
zugravii au lăsat demult pictatul,
dar până astăzi universul încă
de la aceștea-nvață anonimatul...

Eu, prin acele vremi, l-aud sosind –
trasă i-i fața, mută-i este slova, –
c-un coviltir de bivoli legănat,
ca să văpsească cerul pe Moldova;

se face piatra mai ușoară, sus,
și lemnul se pătrunde de tării –
Zugravul Anonim, prin cele schituri,
cum înmoldovenește veșnicii...

În strană îi pozează – maici şi prunci...
Într-un nebun pândeşte apostolatul,
şi-atât se-ncape de tristeţea lui,
încât îi zugrăveşte şi oftatul.

Îmbracă sfinţii-n haine de şiac
şi sântele le-ncalţă în opinci...
...E-tii ! cum seamănă profetul Luca
cu Lii Nebunul din cătun, de-aici !

Şi sfânta Paraschiva cum aduce
cu văduva Domnica, de departe !
...Fiece sat avea profeţii săi,
fiece sat – un Dumnezeu aparte.

E gata schitul, vinul fierbe-n vii,
cuvintele-s de-atâtea sensuri grele...
Când clopotele bat la liturghii
şi Dumnezeu zâmbeşte sub vopsele.

Şi slava lui a fost ajuns departe.
Din Istanbul sultanu-a auzit
precum că pe-o icoană din Moldova
e chipul lui, de-un ghiaur zugrăvit...

Şi-a poruncit să fie-adus naintea-i:
„E drept, ghiaure, că prin iconiţe,
mă zugrăveşti în Tartar, şi îmi faci
pe creştet şi-o pereche de cornite ?!"

Şi când bogdanu-a dat din cap –
sultanul
a scos, din vechi firmane, cazană nouă:

„Mâzgălitorului acesta de biseareci –
să i se taie braţele-amândouă !!!"

Mai sângeră amurgu-ndurerat...
Şi azi prin sate povestesc părinţii
de un zugrav ce, fără mâini, lucra
şi pensula o mânuia cu dinţii...

...În clipa asta-ndemnu-vă, prieteni, –
de scrisa noastră, ce putem să ştim ?! –
să-l pomenim cu un cuvânt de bine
pe renumitul PICTOR

ANONIM...

MEMORIU

„Stimate director general
de la uzina de produs poeme,
scuzaţi că Vă răpesc din vreme,
eu, al
D-voastră zilier, cu umilinţă
aş vrea să vă aduc la cunoştinţă:
nu e de vină poezia
că pe planetă s-a scumpit hârtia,
şi nici poeţii nu-s de vină
dacă cerneală-i mai puţină,
nu pentru versul lor prelung

pe-alocuri pixuri nu ajung...
Nevindecaţi de poezie,
îmbolnăviţi de veşnicie –
cu ochii la cea mai tânără stea –
noi, sancio-panzii
şi don-quijoţii,
cei ce sperăm c-un poem c-am putea
să distragem atenţia morţii,
V-am ruga să eliberaţi chitanţe
şi pentru speranţe.
Mai sunteţi, totodată, rugaţi,
dacă se poate, să confirmaţi
cu semnătură şi ştampilă
că-n veacul nostru ura-i inutilă,
că e nevoie încă de poezie
pe globu-acesta.
Să se ştie.
Cu toată dragostea şi grija,
al D-voastră,

N. DABIJA

POEM

Lui Nichita Stănescu

Aud cum un poem îşi inventează poetul
ca – nainte de-a fi rostit – să nu moară.
Aud cum o iarnă îşi inventează omătul
încă hăt de cu vară.

Poetul nu se are cu moartea de bine,
urăşte neadevărul – acest actor
care-şi poartă pretutindeni sufleorul cu sine
ca să-i spună dacă s-a plictisit
sau i-i dor...

Poetul e ca o lacrimă dusă pe râu,
pe un râu cu mâl şi ape vâscoase,
el este ca lanul din bobul de grâu,
ca o lumină care odihneşte pe coase.

Mai întâi în poemele lui se face zi,
apoi de pe lucruri se-mprăştie ceaţa.
În cămaşă albă-mbrăcat – ar trebui
să scrii, şi numai dimineaţa !

Când cerul vrea să se-ntoarcă-napoi pe pământ
să devină ce-a fost:
cuvânt
cu un cu totul şi cu totul alt rost.

Când ora-i cea mai prielnică versului
şi poezia pluteşte-n văzduh ca o ploaie –
o vei îmblânzi, cu carnea ta proprie,
să se aşeze pe foaie !

El este atunci (spuzite i-s de-un
cuvânt negăsit, ca de-o sete amarnică, buzele)
precum un copac în surghiun
care-şi născoceşte, pe rând, toate frunzele.

Iar – după ce i se rup toate hărpile –
din întâmplare, de-i calci pe mormânt,

ţărâna îţi frige tălpile:
parcă-ar fi acolo o stea îngropată-n pământ.

LEGENDELE

„În ţările fără legende e mai frig..."
Paris de Peine

Acele ţări, ce nu mai au legende,
vor fi condamnate să moară de frig.
Ce fără apărare sunt în vântul
ce bântuie-acest veac peltic !

Pică din proverbe, câte unul, cuvintele;
nici morţii nu mai ştiu de hodine,
cum pământul le este arat
şi semănat cu legende străine.

Aezii uitaţi sunt şi uituci sunt,
cuvântul nici nu văd pe unde-l pun;
şi smalţul de pe dinţi le sare
de gheaţa vorbei ce o spun;

aezi neputincioşi şi trişti,
cu inima tot lustruind lacune –
cum se prefac, că ştiu mai mult
decât le este dat a spune !

Chiar pomii se desprind din loc;
şi se retrage marea de cleştar –

spre alte ţărmuri, unde mituri
cu mult mai tinere apar.

De-aceea azi, copile, scriem,
plantăm livezi, săpăm fântâne –
c-un tainic gând: că-n urma noastră
înc-o legendă vă rămâne.

Tu ţara asta de legende
păstreaz-o ca pe-un lucru sfânt –
(căci ea-i averea ta cea mare !) –
şi pân-dincolo de mormânt.

TOAMNA VOIEVODULUI

Lui D. Cantemir

Aicea, în pusta barbară,
când focul va fi să se stingă,
astăzi, mai către seară,
voi da poruncă:
să ningă !

Din bolţile toate, fără istov,
pe-aceste câmpuri de lut
voi sloboade hrisov
să fulguie.
Dar nu prea mult.

Când cerul va ninge-n sâneţe
voi lăsa, coborând de pe cal,

să-şi picure steaua tristeţea
în lâncedul nostru pocal.

Boierii veliţi din divan
miraţi vor vedea, prima oară,
un voievod moldovean
cu viscolul care se-nsoară.

Ca atuncea, când moartea din zări
sosi-va c-un capugiu –
să-i îngâne cinstiţii boieri:
„E târziu... De-acum e târziu !"

EMINESCU ŞI CREANGĂ

În ore tainice de tot, câteodată,
când iese dintre tei luna de său –
Creangă şi Eminescu mi se-arată
stând în cerdacul casei din Ţicău.

În jurul unei mese mititele,
cu o bărdacă de licoare-n faţă,
vorbindu-şi multe şi de toate cele
pân-iar se face-n lume dimineaţă.

Pe-acele dealuri de la Păcurari
parcă-i mai ştiu, în câte-o zi de vară,
cum umblă amândoi prin vii, hoinari,
sau se opresc să bea lângă-o izvoară...

Şi înnoptează într-un stog de fân,
sub luna roasă ca un vechi pitac,
iar când adorm, îi înveleşte cerul
suriu, precum o haină de şiac.

Le pare despărţirea o vecie;
institutorul, revenit la lecţii,
să n-aibă o mai mare bucurie
decât atunci când îi sosesc inspecţii.

Să sară iar şcolarii toţi din bancă
şi să se bucure şi ei cu-nvăţătorul,
când cineva va da anunţ: „Domnule Creangă,
Vă vine azi la lecţii revizorul !"

Şi-apoi scrisori de lacrimi picurate
să îşi trimită, când va ninge lin
peste Ţicău: „Mihai, bunul meu frate !...
Vino... Căci fără tine sunt străin..."

...Iar când s-or întâlni – omături grele
să cadă luni în şir din bolta spartă –
încât să-ngroape evul tot sub ele:
să nu mai poată nimeni să-i despartă.

LĂSAŢI SALCÂMUL...

Lui Vladimir Beşleagă

Lăsaţi salcâmul să-nflorească !
Sub el, grăbit, n-aplaudaţi
când floarea şade să se nască –

căci s-ar putea s-o speriaţi !
Lăsaţi salcâmul să-nflorească !

Nici în tulpina-i feciorească
nu bateţi cuie cu pancarde:
„SALCÂMUL A-NFLORIT ! TRĂIASCĂ !"
Nici nu-l mutaţi pe bulevarde –
lăsaţi salcâmul să-nflorească !

Lăsaţi să-şi facă lucrul său...
Când stau mulţimi să se uimească –
să fii firesc e foarte greu !
Lăsaţi salcâmul să-nflorească,
lăsaţi să-şi facă lucrul său.

Lăsaţi să-şi ningă floarea-n stele
şi crengile să-şi vâlvorească,
nu trageţi mugurii din ele,
nu-l ghintuiţi cu scoabe grele –
lăsaţi salcâmul să-nflorească !

MATEEVICI ALEXEI

Din satul meu, pân-la Căinari, sfios,
prin codrii de miresme grei,
adesea am făcut drumul pe jos,
ca să te văd, părinte Alexei.

Ca la o spovedanie curată
veneam, dinspre pădurile de tei –

nu te găseam acasă niciodată...
Unde erai, părinte Alexei ?!

Vreun moş bătrân, din drum îmi vorovea,
şi ochii lui împrăştiau scântei:
„Copile, doar în cărţi de-ai mai afla
unde-i acum părintele-Alexei..."

...De cum suiam cel deal în vâlvătaie,
sufletul meu, de plinul frumuseţii,
se desfăcea, cum se desface o păstaie
atinsă de o rază-a dimineţii.

Vedeam în vale satul cu castani
pe lângă care, lunecând gonaşe,
trec trenurile pline cu ţărani
ca să-i deşerte-n marile oraşe.

Şi casa Ta intra-n pământ mai mult,
cum ceru-o apăsa, în dimineţi;
şi când băteau din aripi fluturi, mut,
varul cădea, întreg, de pe pereţi...

Preot al istui grai împovărat
de doruri, de cântări şi de litanii –
în pragul casei Tale, luminat,
şi vremile au foşnet de cazanii...

Când desfăceam sub arbori Cartea Ta,
se desfăcea, lin, bolta peste mine:
parcă un zvon de coase se-auzea,
parcă un zumzet, tainic, de albine...

În Carte – suferința-i din belșug
și totu-i așteptare milenară:
sămânța ierbii așteptând sub rug –
cum se va stinge el – ea să răsară !

Țărani cu pielea friptă sub suman,
țărance semănând cu maica noastră,
plângeau de veacuri, fără de alean,
doar s-a deschide-n ceruri o fereastră.

Și graiul era rupt din veșnicie,
așa smerit și plin de umilință:
eram bogați de-atâta sărăcie
și luminați de-atâta suferință !

Azi, cântul tău lucrează peste țară
și mierea o adaugă-n știubei,
și grâul îl ajută să răsară
de sub zăpezi, părinte Alexei !

Pentru câmpia care-n miez de toamnă,
aduce cu o casă devastată,
și pentru graba asta ce ne-nseamnă,
mai poți să ne iubești, precum odată !?

Pentru cuvântul ce-l rostim pripit,
și pentru floarea ce îngheață-n tei,
pentru c-ades cu ură ne-am iubit –
poți să ne ierți, părinte Alexei ?!

...Ca la o spovedanie curată
mai vin dinspre pădurile de tei –

nu te găsesc acasă niciodată...
Pe unde eşti, părinte Alexei ?!

LIED

Peste Panticapeon[1]
luna părea de carton...
Luna părea de carton,
peste Panticapeon.

Ascultând un lied de Liszt
mă-ntrebam de mai exist...
Mă-ntrebam de mai exist,
ascultând un lied de Liszt...

Dacă n-am murit demult, –
sub un pom cu straiul smult.
Sub un pom cu straiul smult
dacă n-am murit demult...

Prin acele văi de humă
timpul avea mers de pumă.
Timpul avea mers de pumă,
prin acele văi de humă.

...Peste Panticapeon
luna părea de carton...
Luna părea de carton
peste Panticapeon...

[1] Denumire veche a oraşului Kerci din Crimeea răsăriteană.

RESTAURATORI DE TABLOURI

Restaurează, corectează
al păsării zbor.
Dumnezeu le pozează
pentru frescele lor.

Adaugă puțin foc sub cazane
și chin pe chipul celor trași pe roată;
îl prind mai bine pe Iisus în piroane,
răstignindu-l încă o dată.

Iartă-i, Doamne, pre ei
pentru mocnitul lor talant,
poate că-n careva dintre ei
se ivește-un Rembrandt.

Pe ei, robi ai penelurilor și ai penițelor,
care oblojesc fiece pom bolnav, –
ei șterg de colb aurele sfinților,
le curăță încălțările de praf.

Corectează bolți și platani,
cu o scânteie aprind sori tereștri –
ca și cum ar mai fi contemporani
cu marii maeștri.

Descâlcesc din raze vreun astru
sau scot galere bătrâne din ceață,
ei cerul îl fac mai albastru
și ierbii i-adaugă verdeață.

Confundă-n veci duminica cu lunea,
făcând din sfântul lor talent risipă,
cum, zi de zi, ei corectează lumea –
aceşti Rafaeli de o clipă.

SULTANUL

Satană în sutană –
sultan umbrit de ştiri,
umblând printre viziri
în straie de sultană.

O, eunucii îi şterg mucii,
iar dregători linguşitori
visează-n locul lui – coşmaruri
de cum se-nseară până-n zori.

Haremu-ntreg de-o lună, iată,
şade cu ochii roşi de plâns...
Doar la un semn al lui, odată
ningea, sau se oprea de nins...

Satană în sutană –
sultan ros de mâhniri –
plângând printre viziri
cu lacrimi de sultană.

Acuma, de ce-i pare rău
că – lumi când întorcea pe dos –

pe-Allah, din cer, nu l-a dat jos,
să-l facă muezinul său.

Iar peste Istanbuluri plouă;
şi-ar vrea – cu paloşul din cui –
istoria s-o taie-n două
şi-o parte să-i rămână lui.

Sultan (de-o săptămână
cum moare), ce-i decis
cu sabia în mână
să intre-n Paradis...

...Satană în sutană –
sultan cu ochi ceachiri –
mort şade-ntre viziri
în straie de sultană...

BUNICA FLOARE

Bunica Floare are optsprezece ani:
ea – celor patru fii ca patru brazi,
de la război ce nu s-au mai întors –
mirese le alege încă, şi azi.

Vorbeşte singură cu sine, prin ogradă,
umblă pe străzi încinsă cu o ţoală...
Când stă pe prag, stoluri de vrăbii vin
să-i ciugulească fărmituri din poală.

Dă „buna ziua" pietrelor de lângă drum
şi-ntreabă pomii de sănătate.
În poveştile, pe care dânsa le ştie,
Făt-Frumos pierde luptele toate.

Umblă, gârbovită, pe sub prunii uscaţi
şi caută faguri de clei.
În copilărie, demult, bunica Floare
mă legăna în lacrima ei.

MEMORIA COPACILOR

Pomii au idei.
Atunci când ninge
filoşofilor din ei
le vine a plânge.

Copacii-n văzduh
cum lunecă demn –
sunt mai puţin lemn
şi mai mult duh.

Pe dealuri de lut,
şi-aduc aminte
frunzele, ce le-au crescut
pe rami mai înainte:

ca mii de pleoape
frunzişul se zbate,

atât de departe,
atât de aproape.

Când bate vântul –
sunt numai dor !
Cu rădăcinile lor
ei ţin pământul.

Dar cine-i aude ?
Dar cine îi crede ?
Dar cine îi vede,
pe zările ude ?

Copacii-n văzduh
cum lunecă demn
sunt mai puţin lemn
şi mai mult duh.

•

BALENA CRESCUTĂ-N ACVARIU...

Balenă crescută-n acvariu –
prin aer acum ce-a trecut:
o ploaie cu murmur tăcut,
sau flota-mpăratului Dariu ?!
Balenă crescută-n acvariu...

Balenă crescută-n acvariu...
asculţi cum foşneşte platanul:
parcă ar plânge oceanul

sub bolta mâncată de cariu...
Balenă crescută-n acvariu...

Balenă crescută-n acvariu:
te scalzi în ape-ncălzite
de sobe ce ard obosite,
vegheate de-un ins cu salariu...
Balenă crescută-n acvariu.

Balenă crescută-n acvariu,
legată-i de mal c-un pripon:
mai bine era un harpon
apa tăind-o-n contrariu...
Balenă crescută-n acvariu.

Balenă crescută-n acvariu,
pe-o sută de mări parc-ar fi,
adoarme, precum ar muri
pe apele-acelea de bariu,
balena crescută-n acvariu...

PISICA

În teatrul nostru raional
mureau pe scenă mari actori,
ce seara erau regi şi prinţi,
iar ziua – maiştri şi sudori.

Dar într-o seară – Desdemona
când fraza şi-o plângea, peltică,

şi-Othello o strângea de gât –
trecu pe scenă o pisică...

Şi spectatorii nu priveau
cum moare ea, la o adică, –
ci au întors cu toţii capul
şi se uitau după pisică...

...Şi multă vreme – după aceea –
mergând spre case-n urbea mică,
pe stradă – spectatorii încă
se mai gândeau la cea pisică...

CONFERINŢĂ DE PRESĂ A MARELUI INVENTATOR

Visez să inventez – dacă se poate
spune astfel – încă din anii de şcoală,
un burete care-ar absorbi toate
prostiile lumii. (*Rumoare în sală*).
Mai lucrez de-o viaţă
la un manual
de zbor pentru fluturi şi-n pauze
elaborez un fel de dicţionar
al graiului crinilor. (*Aplauze*).
Mă mai străduiesc să pricep oamenii.
Mă mir cum se aseamănă: uri
şi iubiri, sfinţii şi famenii.
(*Replici din sală. Fluierături*).
În rest, sap grădina, sădesc crizanteme,

plivesc pătrunjelul, cultiv muşcate,
mai şi mor din vreme în vreme...
(*Aplauze vii şi îndelungate*).

ORFEU

Îşi laudă sub arborii ninşi
viaţa – unica-i marfă,
cu nervii proprii întinşi
în loc de strune pe harfă.

Cum trece – se face, brusc, zi
în fiece murmur şi şopot –
umbra lui care pe zid, şi zi-
dul
se
dă-
râ-
mă
cu zgomot !!!

Când cântă:
o moarte se amână
şi iarba se face mai verde...
Cuvintele-arar le îngână
ca şi cum, de le-ar spune, le-ar pierde...

Nemaiştiind în vechi lumine, –
(o, îndoieli atâte cernu-l !) –
etern – din urma-i cine vine:
Euridice sau Infernul ?!

ESOPIA

Plouă peste Esop,
plouă-n istoria grecilor
cu lacrimile lui de rob,
acum şi-n vecii vecilor.

Lui nu i-i rău, nici bine,
nu i-i vesel, nici trist,
la bucătărie, îşi zice în sine:
„Tai pătrunjel, deci exist !"

Bucătarii ce-l vor urma
şi-i vor face din conopide statui,
vor spune: că vulpile, leii ş.a.,
sunt o născocire a lui

din fabulele lui ce-au ieşit
şi încă nu s-au întors
(şi că Esop, în sfârşit,
nici n-avea nevoie să fie frumos).

De-atunci lumea-i rea. Sau bună.
De-atunci s-au corupt Atena şi Sparta.
De când, coexistând împreună,
viaţa copie arta.

De-atunci oamenii imită-animalele,
fiarele, în special
(vezi, cel puţin, analele
ultimului război mondial).

Robu-ntr-o bucătărie elină,
taie pătrunjelul său, şi
cântă parcă suspină,
plânge ca şi cum ar zâmbi:

„M-au robit tainele
ce vi le-am dezvăluit.
Urăsc în hainele
în care-am iubit.

Fabule-s sumedenii...
Semenii mei, ce noroc !
De-atâtea milenii:
Fuga pe loc !"

Plouă peste pietre şi hume
şi marea face pistrui.
Toţi spinii din lume
se iau pe tălpile lui.

Plouă peste Esop,
plouă-n istoria grecilor
cu lacrimile lui de rob.
Acum şi-n vecii vecilor.

PASĂRE OARBĂ

Lin, lin, lin
zboară printr-un crâng de-arin.
Parcă-o simte de departe –
ramul se dă la o parte.

sus
sus
Sus
către cerul presupus;
prin amurgul ţăndăros:
jos
jos
jos.
Trece-rană, trece-mută;
ani am parcă peste-o sută
urmărind-o,-n zboru-i sfânt,
cum se reazimă
de vânt !

HOMER

Amurgul e ca un drapel
purtat prin sânge.
Nu aedul lacrima-şi plânge –
lacrima-l plânge pe el.

Cântă, trist, pe sub ziduri
viitorul lor de nisip.
Bătrânul nu are chip –
el are doar riduri.

Orb, bate-aceleaşi cărărui.
Şi lumea cum – a câta oară ?! –
nu o găseşte înafară,
o caută-nlăuntrul lui.

E orice rând, pus să cuvânte,
din veşnicie un fragment.
Au zeii mai puţin talent –
şi-l lasă pe Homer să-i cânte.

În faţa filelor gălbui
mă-ntreb, – cum bolţi sunt zădărâte:
de n-ar fi fost orb – oare lui
i-ar fi fost dat să vadă-atâte ?!

CLEPSIDRĂ

Vroiam să dobor secunda cu o săgeată.
Vroiam să măsor cu o iubire vecia.
Mult prea multă-mi părea Poezia...
Şi-a mea îmi era lumea toată...
Iarba creştea sub paşii mei,
teii scoteau flori pe ram
de mă gândeam la ei
atunci când iubeam,
ce tânăr
eram
o !
eram
ce tânăr
atunci când iubeam:
de mă gândeam la ei,
teii scoteau flori pe ram;
iarba creştea sub paşii mei,
şi-a mea îmi era lumea toată...
Mult prea multă-mi părea Poezia...
Vroiam să măsor cu o iubire vecia...
Vroiam să dobor secunda cu o săgeată.

DE DRAGOSTE

Zarea se-nnorează, cad de sus omături.
Dor îmi e de tine, chiar când eşti alături.

Frunza se destramă. Ceruri cad pe ape.
Dor îmi e de tine, chiar când eşti aproape.

Iar afară plouă, ceruri viscolesc –
să nu mă mai satur să te tot privesc.

Draga mea, iubito, floare-ngândurată –
a mea totdeauna, şi-a mea niciodată.

Oare şi atuncea, după ce-o să mor,
tot aşa de tine o să-mi fie dor ?!

CĂPRIANA

Haidem, iubito, iar la Căpriana,
acuma când salcâmii înfloresc
iar cerurile par şi mai albastre –
şi-acolo să îţi spun cât te iubesc.

Clopotniţa pe deal miroase-a fulger,
puieţii cresc, în mai, cu disperare,

şi ciocârlia, cu un fir de cântec,
tăriile le leagă de ogoare.

Sunt ore când aude-ntregul sat,
cum ierbile dau piatra la o parte –
de la copiii ce se nasc, acum,
pân'la bătrânii care stau pe moarte.

Apa-ntr-un jgheab scânteile-şi adună,
salcâmii se cojesc de străinie,
aici eşti tânăr – prunc de nici o lună –
şi tot aici ai ani peste o mie.

Un clopote de lemn cu buza ruptă
din vremuri vechi deasupra porţii îi...
Tătarii, odată când intrau în ţară,
de Căpriana se izbeau, întâi.

Aici, într-o lumină-mpuţinată,
întru a face-al vremilor însemn,
Eftimie muia – ca-n veşnicie –
pana în călimarul lui de lemn.

În nopţi, când cerul e sfărâmicios
şi pentru Căpriana se fărâmă –
planeţii lunecă atât de jos,
că turlele în iarbă le dărâmă.

Şi vietăţi din codrul de alături
se furişează, printr-o gaură-n pridvor;
iar dimineaţa – -n praful de pe jos –
urme de jderi poţi sloveni uşor.

Şi-un lup, se spune, înnoptează-n schit –
când uşa o deschide-n zori curentul,
este zărit, ades, ţâşnind afară –
cu coada măturând evenimentul.

Zidul asudă ca un ofticos;
teamă îmi este c-am să uit vecia
cum veţuia cu noi aici, sfios,
şi noi, nebunii, îi râvneam fetia.

...Mi-i dor să vin o dată de la pol,
cu-o sanie să mă aducă renii,
şi-n timp ce eu voi admira pictura,
ei de pe muri să pască toţi lichenii.

Şi să se facă, dintr-o dată, cald
pe-acele văi domoale, şi coline,
încât cireşii înghеţaţi, şi ninşi
flori să sloboadă, jos, la rădăcine.

...E iarăşi luna mai şi, iarăşi, pomii
până departe-n ceruri înfloresc.
Haidem, iubita mea, la Căpriana,
acolo să îţi spun cât te iubesc !

Căpriana, mai 1983

DIN CÂND ÎN CÂND...

Din când în când
presimt o floare,
blând, veşnicia zădărând;

îs fericit din întâmplare,
mai sunt şi trist,
din când în când.

Din când în când –
înot subt gheaţă
şi nu mă părăseşte-un gând
că s-ar putea produfu-n ceaţă
să nu-l găsesc,
din când în când.

Din când în când
m-ascund de moarte
în câte-un vers, în câte-un rând,
convins că dânsa-n altă parte
coseşte-atunci...
Din când în când

îmi este dor, ce dor de tine,
şi de te uit,
din când în când, –
creşte-un alt soare pe coline,
curg alte veacuri pe pământ...

PAPARUDA

Paparuda mărunţică
juca hora prin urzică.
Peste dealul cu urzici
lumina făcea băşici.

Din sudalme
făceam psalme...

Pe unde călca fetica,
fumega sub tălpi urzica.
Cum zâmbea cu ochii-n soare –
făcea seceta mai mare.

Paparudă,
flacără udă...

De boleaznă, şi ispite,
inima – sub bolţi spuzite –
împărţită-mi era-n două:
ca un rug în care plouă...

Umbră luminoasă,
urâto frumoasă...

ÎNGERUL ÎNDRĂGOSTIT

Atâta lumină într-o rază de soare !
Într-un lujer – atâta supleţe !
Văzduhul se tulbură, iarba tresare:
într-o bucurie atâta tristeţe !

Într-o pânză de corabie – atâta vânt !
Într-o secundă atâta vecie.
Mă-nspăimânt, Doamne, mă înspăimânt:
într-un înger atâta porcie !

Şi-ntr-o lacrimă – ca-ntr-un focar –
atâtea raze se adună !
Într-un sărut, Doamne, atâta amar !
Într-un adevăr atâta minciună !

Exclam, murmur; ning linişti din lămâi,
un foc de roze undeva se curmă –
cum remuşcarea vine, mai întâi...

...Greşala va veni mult mai pe urmă.

HRISOV DE IUBIRE MEDIEVALĂ

Întocmesc acest hrisov – SĂ SE ŞTIE –
că-n zilele acestui veac lăudabil
trist era zâmbetul Ei (...) şi târzie
luna... (*aici scrisul devine indescifrabil*).

Că pentru Ea – cum sunt bolnav de iubire –
în locul inimii parcă port o arsură.
Ea care (...) poate (...) tămădui cu-o privire...
(*Aici hârtia e roasă de-ndoitură*).

Fără Dânsa – se surpă cerul şi fumegă marea,
ochii mei stau de pândă la orice răscruce –
poate de-aceea, cum o beau (...) cu-nserarea (...)
otrava... (*în acest loc sunt litere lipsă*) ... mi-i dulce.

Au ostenit drumurile fugind pe subt cai –
cum un veac priincios uitării (...) ne paşte –

Să se ştie – că am iubit-O, că O iubesc,
c-O voi mai (...)

(*Mai departe, din cauza morţii, scrisul*
nu se cunoaşte).

POST-SCRIPTUM

la „Arta iubirii" de Ovidiu

Când nu rămaseră din cea iubire
decât poemele,
care şi ele mă uitară –
eram praful, ridicat de-o oştire,
mărşăluind pe-un drum de ţară.

Cea, căreia i-am fost
rege şi sclav –
în ochii celei oşti biruitoare,
era şi ea un nor de praf
ce mă iubea-n continuare.

Iar – încă peste alte veacuri –
ah !
oştirea cea mărşăluind pe şesuri
era şi ea un strat de praf,
depus peste
acele
versuri...

ARIPĂ SUB CĂMAŞĂ

(1989)

POEM

Doru-mi-i de Dumneavoastră:
Ca unui zid – de o fereastră.

PREFAŢĂ LA MATEEVICI

Copile-ţi las drept moştenire
această limbă fără moarte
şi plină de dumnezeire –
să-i duci lumina mai departe.

Tu limba ta s-o îndrăgeşti –
găseasc-o unii cioturoasă –
pe mama ta cum o iubeşti
nu de-atâta că-i frumoasă.

De-atât că ce e maică-i sfânt:
ea ţi-a dat viaţă şi temei,
că e doar una pe pământ,
că e a ta, că eşti al ei.

Iar tu – mergând cu ea alături –
te ruşinezi de limba ta
şi o îngâni, privind în lături,
de parcă ai furat ceva.

Dar, ştii câţi au căzut sub coasă
şi limba-n gură li s-a fript,
pentru ca tu s-o ai frumoasă
şi s-o vorbeşti nestingherit ?!

Când sabia sărea din teacă
sau când cu sânge-n două-a nins –
ei graiul au ştiut să-l tacă,
însă de el nu s-au dezis.

Prin pânza lacrimei îi văd
pe cei, stând focul să-i vegheze,
ce l-au salvat de la prăpăd,
dar n-au ştiut să se salveze.

Şi hrană-au fost pentru jivine,
desculţi dansat-au pe cărbuni –
ca să păstreze, pentru tine,
limba lăsată din străbuni.

Pe cerul slovelor în clocot
fu Eminescu astrul clar;
şi dacă graiul e un clopot –
Dânsul a fost un clopotar.

Şi Mateevici s-a trudit
să-i altoiască, sântă, viţa.

Şi-n el de viu s-a fost zidit
păstorul cel din «Mioriţa».

Blestem clipita ceea strâmbă,
când strănepoţi din viitor
nu vor mai şti, în care limbă
vorbit-au străbuneii lor ?!

Când huzurind în leneş trai,
ei, ispitindu-şi paradisul,
nu le-or păsa în care grai
vorbesc, şi-şi murmură plictisul.

În ţară când au fost intrat
duşmani cu legiuire strâmbă –
întâii ştii cine-au trădat ?! –
acei ce s-au dezis de limbă.

Din ei, ades, câte-o lichea,
mai fiară decât orice fiară,
punea să tragă-n ţara sa,
zicând c-o face pentru ţară.

...Mai curg din zodii nişte ani
şi limba, ea, ne-ngână iară –
pământul cum ara ţărani,
dânşii crezând că ei îl ară.

Decât alt grai, ale ei verbe
să nu îţi fie mai presus;
cum nu există graiuri şerbe,
nici limbi stăpânitoare nu-s.

Laudă graiul tău; în schimb –
ca vierzăturile vreo babă –
cuvintele acestei limbi
să nu le vinzi de la tarabă.

Şi doina nu va conteni
de noi în lume să vorbească.
Vom fi atât cât vom vorbi
această limbă strămoşească.

Îngenunchеat, ca-ntr-un altar –
în ea trăi-voi mai departe,
în limba noastră, acest dar
ce-ţi va rămâne după moarte.

BALADĂ

(Cântec din spectacolul „Horia"
după piesa lui I. Druţă).

Cât trăim pe-acest pământ
Mai avem un lucru sfânt:
O câmpie, un sat natal,
O clopotniţă pe deal.

Cât avem o ţară sfântă
Şi un nai care mai cântă
Cât părinţii vii ne sunt –
Mai există ceva sfânt.

Cât pădurile ne dor
Şi avem un viitor,
Cât trecutu-l ţinem minte –
Mai există lucruri sfinte.

Cât Luceafărul răsare
Şi în cer e sărbătoare
Şi e pace pe pământ –
Mai există ceva sfânt.

Cât avem un sat, departe,
Şi un grai ce n-are moarte,
Cât ai cui zice „părinte !"
Mai există lucruri sfinte.

Cât durea-ne-vor izvoare
Ori un cântec ce dispare,
Cât mai avem ceva sfânt –
Vom trăi pe-acest pământ.

EMINESCU

Când mă gândesc
cât de mult
ne iubise
izvoarele,
şi codrii,
şi doinele
ce au fost a-l cunoaşte –

îmi vine să cred
că poeții mari
își aleg
popoarele
în mijlocul cărora
au
a se naște.

EROII

Evanghelii legate în piele de sfinți
când văd prin schituri – mușesc, în clipită:
de parcă dinții ni i-aș putea descleșta
dintr-un bot de rășină răcită.

Lupii le lătrau visele: hau-hau-u-u !...
Pe ei, păstrătorii de sentimente,
mai întâi călăii îi împușcau,
apoi tot ei le ridicau monumente.

Mai întâi îi așezau la perete, stupid
să îi cosească cu o rafală,
ca mai apoi –
pe locul unde glonții au mușcat din zid –
să le-așeze o placă memorială.

Ei au împins istoria înainte;
parcă le auzim, modești cum sunt, jelirea:
„Ne obosește ținerea voastră de minte,
ne plictisește nemurirea..."

Cum floarea odihneşte pe parfumu-i,
eroii odihnesc pe ambrazure;
le dă târcoale veşnicia, precum unui
rug stins – o vietate,-ntr-o pădure.

Răsar şi ei acum cu-ntâii muguri,
cu grâul şi cu florile, albastrele, –
cei care-au ars tacit sau sus, pe ruguri,
şi de la care-mprumutau lumină astrele...

SUFLEORUL

Voievodu-şi sângerează buza
şi-şi coboară sabia din cui.
Toţi boierii tremură ca frunza:
cum depind de-o vorbă de a lui !

Domnitorul mustăcioara-şi muşcă:
face-va cum i-a şopti de jos
nu vreun sfetnic, cel mai credincios,
ci sufleorul care stă în cuşcă !

Iar sufleorul caută-n hârtii –
ochelarii i-a uitat acasă –
doar el ştie de vor mai trăi
sau boierii vor muri la masă.

„Sângele cât s-a vărsat... ajunge !"
„Afumată-i ca un sfeşnic, luna !"

Veacul Lăpuşneanului se scurge
şi cu veacul douăzeci sunt una !

...Ochii i-s tociţi de-atâtea roluri
şi zăreşte frazele de-abia,
şi încurcă piese, veacuri, goluri,
viaţa personajelor – cu-a sa.

Regizorul iar se jură, iacă,
îl pensionează, ghiuj bătrân !
Regizorii, însă, vin şi pleacă,
iar sufleorii, ştie-se, rămân.

Cât de greu e-n fiecare seară
să şopteşti frumoşilor actori –
cum se-ndrăgosteşte, cum se zboară
peste sala cea cu spectatori.

De o viaţă i-o tot fi-nvăţând
cum să râdă, cum să se-ntristeze,
cum să vadă stelele trecând
peste cerul prins în pioneze.

Ce copil năstruşnic, totuşi, este –
cum se-amuză şi boceşte cum
de cuvintele pe care le şopteşte ! –
parcă el le-ar născoci acum.

La sfârşit –
vreo floare, de-un actor
(cea mai tristă şi mai solitară)
cu picioru-mpinsă-ntâmplător
cade peste munca lui de-o seară.

Ca un hoţ, din teatru se strecoară –
(nimeni nu-l cunoaşte în oraş,
chiar actorii-l ştiu
doar după glas) –
şi îşi duce soarta subsioară:

roluri vechi şi noi. Şi numai unul
i-a lipsit de-o viaţă: rolul lui.
Gându-acest – ce-l schingiuie, ca hunul –
l-ar şopti, dar nu mai are cui.

BALADĂ CU TOMA ALIMOŞ

„...Departe şi nici prea foarte,
Sus, pe şesul Nistrului..."
(Toma Alimoş)

Departe, frate, departe,
departe, însă nu foarte –
între viaţă şi-ntre moarte,
departe, frate, departe

departe, însă nu foarte,
sub cer cu stele sparte,
treceam singur pe coline
calul meu murea sub mine

şi eu mort în şaua lui:
cobor dealul parcă-l sui;
arşiţa mai mult mă-ngheaţă,
şi-i noapte de dimineaţă.

Iar în cer era devreme,
moartea mi-a zis nu te teme.
Moartea mi-a zis: nu te teme,
că în cer încă-i devreme.

Luna când ieşea din râu,
ea-mi ţinea calul de frâu –
să pot trece-n ceea parte
departe, frate, departe...

...Departe, însă nu foarte.

BISERICA DIN CĂUŞENI

Schitu – ntre vii şi morţi –
stă ca un legământ.
Pe jumătate-n cer. Pe jumătate-n pământ

1982

SECOL MODERN

Nici vântul nu mai ştie din ce parte să bată,
revine-o cochilie la doi sau trei culbeci;
acelaşi fulg e nins de zece nori odată:
te simt prezent în toate, o, secol douăzeci !

Timpul l-ascult prin lucruri cum trece, ca un gând,
şi bolţile cum plouă, de sus, singurătate.
E-aşa plictisitor să nu greşeşti nicicând.
E-aşa de obositor să ai mereu dreptate.

În gară se încarcă baloturi cu tăcere,
cu liniştea acestor grădine uriaşe:
întru a fi, egal, repartizată pe cartele
acolo după zare, în marile oraşe.

Din Grecii ostenite eresuri evadează
şi insulele par corăbii fără cârmă;
de-atâta efemer – vecia delirează
şi bolta nu se vede pe-Olimp de-atâta sârmă.

Minciuna-şi trage seva, secret, din adevăr,
Sahara de proiecte blagoslovită-i foarte...
Şi doar cu cât pământul se-apropie de cer,
se-ndepărtează cerul de el şi mai departe...

CIMITIRE ARATE

Dealul acesta plin e cu strămoşi.
Fug dealurile-n jur, el – nu se duce.
Aud cum se răstoarnă câte-o cruce,
când vântul trece printre pomii joşi.

Părăginit e, şi uscaţi i-s prunii,
şi hotărât-au şefii de pe loc:

să-nghesuie puţin-puţin străbunii,
să-ncapă şi un bar pe acest loc.

Bătrânii noştri sunt modeşti din fire,
s-au dat mai la perete, în sicriu.
Dar eu, în locul lor, aş vrea să ştiu:
de ce vârâţi bodega-n cimitire ?!

Sau n-aveţi loc în universu-ntreg
pentr-un pahar cu vin şi trei plăcinte ?!
Opriţi tractorul, nivelând morminte,
căci moşii voştri nu vă înţeleg.

Şi disperez, şi parcă-s pus pe rug
când simt, mai jos de lama ce brăzdează,
cum morţii sub pământ se tupilează
să nu-i atingă fierul de la plug.

Şi mă privesc, cu mutra încruntată,
şefi mici, din maşinuţă scoborând,
şi mă ascultă, parcă au de gând –
da ! – dânşii n-au să moară niciodată.

„Şi ce doreşti, drumeţule ? răspunde !"
„Un unchi aveam, când încă nu se-arase..."
„Ia-l, şi-l transferă". „Dar de unde ?!"
„Alege-l din movila cea de oase".

Strămoşii-n spate duc întreg pământul,
ei mai mult tac, colo, sub arătură,
căci când vorbesc le intră ţărâna-n gură –
dar, spus o dată, e de foc Cuvântul:

„Copii, nu ne-arăţi trupul, că ne doare,
lăsaţi-ne să mai dormim puţin,
c-am obosit – de un război hain,
şi tot arând şi semănând ogoare..."

Amurgul roşu printre crengi se lasă.
Pe jos, uscat e-al frunzelor chilim.
– Om bun, ce-ai căuta în ţintirim ?!
– Între ai mei îmi caut loc de casă.

Şi luna ca o muchie-de-cuţit
peste-acel deal cu pruni uscaţi răsare;
dar întâmplarea ceea mă mai doare,
chiar dacă-n timp demult s-a mistuit

Iau amintirile ce e a lor, hapsâne,
şi trist de tot sunt, în această seară:
precum un cimitir care se ară
cu morţii toţi, de astăzi şi de mâine.

BARBARII

Ţară părăsită de barbari,
nu ai uitat să plângi, să ari ?!

Stau lângă-un şes, ce-şi zvântă flora,
care mă-ntreabă cât e ora.

Aud prin lume cum se plimbă
popoarele fără de limbă;

cu zeii tăbârciți în cară –
popoarele ce nu au țară.

Ce caută ? – mă-ntreb. – Ce vor,
aceste oști, ce nu mai au popor ?!

Ele pe cine apără de cine,
dacă se-opresc în lacrime la mine ?!

Iarba-i nervoasă. Frunza – trează.
E ora când și bezna luminează.

Șesu-i absent. Tăria-i plânsă.
E ora când se zice: „AȘA E ! ÎNSĂ..."

Pădure-n floare de salcâmi –
icoană plină cu păgâni.

Eu cum îngenunchez, pios,
ei îmi pun coarne, pe din dos.

Lume născută din cuvânt,
cu bolta dată la pământ.

Cu panseluțe și cicori,
în care-ai vrea s-adormi, să mori.

Să te trezești, după o vreme, mut,
să afli că barbarii au trecut.

MANUAL DE ISTORIE

Târfă, tu, manual de istorie,
te deschid şi mi se face rău:
tu-ai râvnit la propria glorie,
nu la cea a poporului tău.

Copiii,-n juru-ţi ce-i aduni,
nu mai pricepi, cum ne tot furi,
pe oasele căror străbuni
calcă, în mai, pe arături ?!

Vai de Carpaţii noştri-araţi
cu tot cu nouri şi izvoară !
Vai de sărmanii emigranţi,
ce-au emigrat cu tot cu ţară.

Copiii care te citesc
şi, atent, îţi sorb orice cuvânt –
de ce istoria-şi urăsc
şi nu ştiu din ce ţară sunt ?!

De ce minţiţi cu adevăruri,
de ce scandaţi, unde-i a plânge, –
filelor scrise cu cerneluri,
când ni-i trecutul scris cu sânge ?!

De ce ne umileşti anume,
carte, perfid, ce ne absorbi,
de parc-am rătăci prin lume
ca nişte pui de mâţă, orbi ?!

De lacrimi – lutul țării-i ud
și-n luncă – frunza de trifoi.
Ades, vreun străbunel aud:
copii, vi-e bine fără noi ?!

Sau vreun uncheaș, vorbindu-mi lin:
să nu te rogi, nici de prohod,
în cel altar scropit ce-i din
scândura unui eșafod !

Adună grâul sfânt în clăi,
stropește-ți glia cu broboane.
...Răsar, peste aceste văi,
stelele prinse în piroane.

Și timpu-aleargă,-nfrigurat,
ca un buiestru dat în treapăt;
lacrima scoasă la mezat
lăsați s-o plângem pân' la capăt !

Trist manual, vorbind de toate
și de nimic, și nimănui –
redă-ne vechea demnitate
de-a nu mai crede în ce spui.

1987

CLOPOTARI

Suntem din neamuri vechi de clopotari.
De pază aici, de veacuri, la hotară,

vesteam pe Ştefan – domn-dintre-plugari
când pâlcuri de spahii intrau în ţară.

Străbunii, cu păgânele sângeacuri,
atâta clopotele le-au sunat,
că le-auzeau nepoţii peste veacuri,
de parcă şi acuma le mai bat.

Ieşeau să sune toaca peste şes
cu palma bătucită de frânghie,
şi ţara o legau de Univers,
şi clipa o legau de Veşnicie.

În ceas de seară ori de dimineaţă,
când clopotul bătea al slavei danţ
cerul – precum un lac ce se dezgheaţă –
crăpa, subţire, hăt, până-n Bizanţ.

Se bucurau văzând – de-un zvon ce creşte –
cum apele în lacuri se-nfioară,
cum ceaţa de pe văi se risipeşte
şi ţară se dădea mai lângă ţară.

Când, preatrudiţi de soarta lor, plecau
sub ţară, lângă rude, să se culce –
părinţii fiilor nu le lăsau
decât un clopot, treaz, lângă răscruce.

Dar de o vreme, ce s-a întâmplat,
de nu se-aud zvonirile curate ?
Stau clopotele sus, tot unde-au stat,
doar cântecele lor au fost furate.

Se-ntreabă clopotari, neliniştit –
cum nu le mai aud – de din mormânt:
au clopotarii toţi să fi murit ?!
Ori – nu există viaţă pe pământ ?!

Şi fulgeru-l atrag, neîncetat,
clopotniţele care bolta spintec...
Aţi separat biserica de stat.
Dar statul de ce-l separaţi de cântec ?!

Cu limba grea în cârlţi înfăşurată
un clopot mai aşteaptă pe colină;
urc dealul cela nalt, câteodată,
ca să-i curăţ făptura de rugină.

C-atunci, când o fi ţara la nevoie –
să poată bate de alarmă iar...
Mai sunt aici, străjer de bună voie –
un clopotar fără de clopot la hotar.

1987

DOINĂ

Pentru Liviu Damian, in memoriam

Frunză palidă şi verde
Frunză de pelin
Mor şi nimeni nu mă crede.

Stelele de peste nor
Frunză de pelin
Numai ele plânge-m-or.

Numai nucul greu de rod
Frunză de pelin
C-am murit tânăr de tot.

Numai iarba, numai munţii –
Frunză de pelin
C-am murit în ziua nunţii.

Când nuntaşii şi mireasa
Frunză de pelin
O cinstesc pe cea cu coasa.

Oaspe-o cred, nainte iese-i
Frunză de pelin
Şi-o aşază-n capul mesei.

Frunzuliţa de smicea
Frunză de pelin
Numai ea boci-mă-va.

Numai ruja din grădine
Frunză de pelin
Că-nflori-va fără mine.

Numai tufa de pomăt
Frunză de pelin
Că mai mult n-am s-o mai văd.

Numai brazii preaînalţii
Frunză de pelin
C-or foşni doar pentru alţii.

...Neguri cad ca fumurile
Frunză de pelin
Coperindu-mi drumurile.

Numai unu-mi mai rămâne
Frunză de pelin
Pe-acela pleca-voi mâine.

Frunză de pelin.

CETATEA SOROCII

Zi fără soare.
Murmur de grâu.
În zori, răsare
cetatea din râu.

Vechiul castel
picat din icoană.
Ca un drapel.
Sau ca o rană.

Îşi spumegă creasta
valul trudit.

De piatra aceasta
mulţi s-au lovit.

Din oase zidită.
În miezul epocii
stă mândru înfiptă
cetatea Sorocii.

ŞTEFAN CEL MARE

Cineva mi-a zis c-ai fi bătrân
şi ai sta-n palatul tău de la Suceava
obosit de sângele păgân;
numai tu în doi cu slava, sclava.

Mărite Ştefan, mai apără-ne încă
de hoardele ce curg spre biata ţară;
fii – în puhoiu-acesta – iarăşi stâncă,
cum ai ştiut să fii odinioară.

Vin dinspre Nistru tătăreţii hani
şi dinspre Dunăre oştirea cea spahie –
şi n-avem unde ne ascunde de duşmani
decât pe câmp deschis de bătălie.

Aşa îţi este datul, să n-ai somn
şi ţara să ne-o aperi totdeauna,
să nu ai pace, sfântul nostru DOMN,
cum cu Moldova eşti şi fi-vei una.

Te-aşteaptă calul, lângă scară, înşeuat
şi toţi plăieşii tăi de mai-nainte;
doar să îi chemi, sub steagu-nvâlvorat,
şi ei s-or ridica şi din morminte.

Pământu-i plin şi greu de-atâţia morţi:
sicriele-s peste sicrie îngropate,
tot alte generaţii, dar – cu aceleaşi sorţi
şi cu aceleaşi visuri mutilate.

Nu ştim, de ce se-ntâmplă-aşa cu noi:
pe rând, ne pică din icoană sfinţii;
trec, pe deasupra, norii fără ploi;
răcesc copiii, dar tuşesc părinţii.

Cerul răsare doar pe jumătate
şi râurile curg mai mult în gând...
Noi, ale tale bătălii, pe toate,
până acuma le-am pierdut, pe rând.

Vino, să-ţi dea iar codrul ascultare
şi timpul să se teamă de penduluri;
iar calul când ţi-o galopa pe zare –
să tremure sultanii-n Istanbuluri.

Să te-auzim la vechile pălănci;
stejarii din dumbrăvi, cu bucurie –
cum se credeau buni numai de sicrie –
să afle că sunt buni şi pentru lănci.

Încalecă, – te aşteptăm, mărite,
noi, călăraşii şi arcaşii tăi –

să mângâi aste dealuri obosite
şi holdele sărace de pe văi.

Vino, de-a dreptul peste largi câmpii
cu primăvara-ncărunţind cuminte –
iar ca să ştim, măria ta, că vii
livezile trimite-le-nainte !

1989

CUVINTE STRĂVECHI

Pătrund în noi cuvintele străvechi:
ca umezeala-n muntele de sare;
în foi de manuscrise vechi
cum au intrat – lumini de lumânare;

culese când fructu-i din grădina sa
mai înainte de-a ieşi din floare,
şi holda răsărită abia-abia
este trecută prin secerătoare;

meteoriţi se sting pe noptieră,
se-neacă floarea-n propriul miros;
din cărţile ce cad din etajere
se scutură cuvintele pe jos.

Pe deal singurătatea este dulce cât
nemoartea peste cântece se vâră,
cât vulturul mai trece, mohorât,
şi lasă în lumine câte-o dâră.

E-atâta umilinţă-n jur când treci
rănit de raza unei stele din tărime,
păsări muţesc şi apele-s mai reci:
parcă vorbeşti şi nu te-aude nime...

Când flamurile-şi flutură prin ceaţă
copacii răvăşiţi, cu rodul strâns,
iar mările adorm spre dimineaţă
ca pruncii obosiţi de-atâta plâns...

Îşi scutură, o eră somnambulă
seminţele-n câmpiile arate;
să cânţi, s-admiri un zbor de libelulă
eşti fericit că încă se mai poate...

Şi mai visezi Cuvântul, renăscut, –
când gura ta va fi ca să-l rostească:
izvorniţa s-adauge subt lut,
şi fructele lumina să-şi sporească.

...Pe cine dobânditu-l-a Cuvântul:
şi-l disperează, şi-l blagosloveşte –
ca salcia e, ce se odihneşte
numai atuncea când o bate vântul.

RUG LA CHIŢCANI

La Chiţcani mi s-a povestit că „după suspendarea activităţii mănăstirii Noul Neamţ, nişte activişti din localitate au încărcat din arhiva acesteia câteva căruţe cu hârtii străvechi, incendiindu-le".

...Of, of, of ! că trec căruţe
prin fundul harmanelor,

şi se duc pline cu cărţi
pe drumul Chiţcanilor.

Şi sunt cărţi bisericeşti,
ne-nţelese de norod.
Da-ntre ele sunt hrisoave
de la Ştefan-voievod !

Cărţi, ce-s bune să mai facă
sobele în iarnă roşii.
Da-ntre dânsele sunt pagini
peste care-au plâns strămoşii !

File cu urme de lacrimi
şi cu praful anilor.
Trec căruţe cu cazanii
pe valea Chiţcanilor.

Pe un deal de peste sat –
cărţi cu fila-ngălbenită
descărcate-s, ca nutreţul,
cu o furcă ruginită.

Iarăşi ard în gheenă sfinţii.
Lângă trunchiul unui tei
vântul suflă-n zări cenuşa
„Psaltirii" lui Dosoftei.

Fumul se-ncâlceşte-n arbori;
flacăra muşcă din ram...
Fură foc, blagocestiva
barbă a lui Varlaam.

Iar în cimitirul mic,
iar mai jos, lângă câmpie,
se aud copiştii vechi
mocoşindu-se-n sicrie.

Parcă nu ard cărţi; diecii
parcă sunt cuprinşi de foc –
şi, cum multe se vor scrise,
nici nu se clintesc din loc.

Parcă nu ard cărţi, ci bolta
s-a surpat peste ţărâne,
de rămâne arsă iarba,
cea de azi şi cea de mâine...

...Şi-au ars cărţi, atunci, o noapte,
pe cel deal de bolovani,
şi bătu şi-un vânt năprasnic,
dinspre rug către Chiţcani.

Iar a doua zi, în zori,
satul se trezi – mirat –
în cenuşa celor cărţi
pân-la streşini îngropat.

PLOUĂ

Plouă, şi trece, pe sus, Pasărea Dorului,
care atinge cu-aripa,
din ore,
clipa.

Plouă şi se aud
aduse de vânt,
planete care vorbesc
în graiuri uitate demult pe pământ.

Plouă şi-aud primăvara.
La marginea satului
înmugureşte
crucea soldatului.

ORHEIUL VECHI

Ne-adulmecă teiul
lângă cărare.
Orheiul
se cufundă în soare.

Ruinele raiului
pe pământ.
Cântecul naiului
lasă
răni
în vânt.

Cerul se surpă.
Apele cresc.

O sută de generaţii
îmi fac semn
să vorbesc.

18 iunie 1982

CODRI LA CODRENI

Codrul meu sfătos de la Codreni,
cum foşneşti parc-ar foşni o apă;
cu stejari, izvoare şi poieni –
ochi-nchid şi te zăresc sub pleoapă.

Te visez – când verde eşti în vară,
când resfiră ramul tău zăpezi;
lasă-mă, pădurea mea fecioară,
înaintea ta să-ngenunchez.

Şed ca-ntr-un altar şi-ascult, stingher:
frunza se frământă de istov...
Şi atârnă luna grea pe cer
parcă-i o pecete pe-un hrisov.

Grâul când pe şes ardea cu pară
şi mureau aezi pe manuscrise,
mierea-n stup când se făcea amară –
Patria aicea nu murise.

Trăsnetul te căuta, hapsân, –
chiar de sub pământ ţi-ar fi dat foc.
Dar de-ardea vreun stejar bătrân,
alţi vreo zece răsăreau pe loc.

Cerul peste tine e mai clar
şi, pe dealurile nalte, intră-n schituri.
Când răsare floarea pe podbal
stelele pălesc în răsărituri.

Liniştea – codrul meu umbros –
o sporeşti cu foşnetele tale.
Pun urechea pe stejarul gros
şi aud în trupul lui ţambale.

Şi în timpuri care se frământă
parcă-aud cel bour hioros:
cornu-ntr-un stejar când şi-l implântă
frunza – din tot codrul ! – cade jos.

Codrul meu sfătos de la Codreni,
vânturi te mai cearcă de eşti tare,
te zăresc prin fumuri şi prin vremi,
ca o mare-mi pari în zbuciumare.

s. Codreni

PEISAJ LA CURCHI

Mă sufoc de prea multa tăcere,
mă asfixiez de atâta aer curat;
caut un fir de iarbă
ce-ar mirosi a petrol,
o piatră
căzută dintr-un perete,
o floare
duhnind
a minciună
de la o poştă,

un izvor
plictisit...

Luna se desprinde
ca o cupolă
de-acoperişe,
teiul leagănă cerul
cu ramurii lui.
Doamne, cât de singur
eşti aici,
precum în cer aşa şi pre pământ !

SCUMPIA

Toamnă târzie,
zăpadă întinsă.
Trece prin nouri
o rază ninsă.

De sus, de pe zări,
frunza cea verde
nu ne aude,
nu ne mai vede.

Numai scumpia
sângeră, mută:
ca un drapel
pe o redută !

CEA MAI ADEVĂRATĂ
E-ACEASTĂ MINUNE -
DIN CÂTE SE SPUN
ŞI SE VOR SPUNE !!!

BOCET PENTRU MEŞTERUL MANOLE

Ană, Ană
soarele pe cer e-o rană.

Mănăstire
de iubire
vrui să-nalţ, spre pomenire.
Dar ce-nalţ ziua, cu fală,
peste noapte se sprăvală.

Ană, Ană
lacrimă zidită-n strană.

Clopotele greu asud,
bat şi nu se mai aud.

Ană, Ană
soare-ascuns într-o broboană.

Unde eşti ?
Sub care piatră ?
Să te pot zidi-nc-o dată.

Lumea asta
nu se ţine:
parcă nu-i clădită bine.
Se clatină-n vânt orfană.
Ană.

Ană
picată din icoană.

...Eu când văd că ea nu vine
prind să mă zidesc pe mine.
Cerul ţipă-ntre cupole:
– Maanole,
Manoole !

MANUAL DE DIALECTICĂ A METAFIZICII

După ce prigoniţii au încetat
să mai fie prigoniţi
şi prigonitorii s-au resemnat –
iată că prigoniţii devin, la rândul lor,
prigonitori

şi prigonitorii
prigoniţi.

Sălile de caznă
pregătite mereu pentru alţii
acum îi purifică pe prigonitorii
de odinioară.

Manualele de tortură, alcătuite de ei,
sunt folosite
pentru instruirea călăilor lor.
„§ 1. Despre felul cum se introduc
ace sub unghii
celora care au văzut raiul
prin vizieră.

§ 2. Torturi pentru cei care susţin
că împăratul e gol..."

Ş.A.M.D.

Rolurile s-au inversat:
acum Bruno îl arde pe Bruno,
Galileu îl anchetează pe Galileu.
Acuzatul devenit peste noapte acuzator,
condamnatul devenit peste noapte judecător,
inchizitorul devenit peste noapte eretic –
fiecare în parte
trag, dintr-o dată, concluzia
că toţi sunt suspecţi, –
inclusiv Dumnezeul din bolţi,
numai, păcat, că-i prea departe
întru a putea fi tras la răspundere
pentru – strigătoarea la cer – necredinţă
în
propria
lui
existenţă !

VÂRSTA DE TRECERE

Am, Doamne, treizeci şi trei de ani
şi-s numai bun de răstignit,
şi-s numai bun de pus pe crucea
poemului desăvârşit;

poemului care-ar putea
cu-o clipă iarna s-o amâne.
Sunt pedepsit azi pentru-o gafă
pe care o voi face-o mâine.

Revolta sângelui din mine
se domoleşte în părinţi.
Dar unde-i Iuda să mă vândă
pentru cei treizeci de arginţi ?!

Se-ntinde-amurgul peste ziduri
precum un muşchi trandafiriu;
când moartea-mi face blând cu ochiul,
eu mai învăţ să fiu, să fiu...

PRECUVINTELE

Există o stare de dinaintea cuvintelor,
pe care profeţii şi azi
o-mpart ca pe-o bucată de pâine
să nu moară de foame.

Există.

Cei crucificaţi pentru un basm,
cei schingiuiţi pentru-o frază,
cei rupţi de cai pentru un poem –
o ştiu.

A scrie cu precuvinte – e ca şi cum
ai scrie cu însăşi
obiectele şi întâmplările;
tu ai declanşa sorii şi tu i-ai stinge.

O, cât de atent umblă
în preajma lor cei chemaţi,
ca nişte acrobaţi
pe gura unei prăpăstii:
dincoace de ele-ncepe vorbăraia goală,
dincolo de ele-ncepe haosul.

Iată-aşa are loc prostituarea cuvintelor:
că se lasă rostite de-oricine.
Dacă un călău rosteşte acum un cuvânt
mai poţi peste-o oră să-l aşezi într-un poem ?!

Caut în dicţionare, naivul de mine,
acele cuvinte primordiale,
din vremile când cuvintele declanşau lumi,
când trăiau poeţi visaţi de cuvinte...

Am văzut poeme strangulate de cuvinte,
poeţi sufocaţi de cuvintele ce le şedeau
în gură ca un căluş;

chiar şi biblia-i plină de îngeri ce nu mai
pot zbura
de greutatea vorbelor auzite prin bâlciuri...

Aş putea cu o custură să le răzui de moarte,
de ceaţa depusă de ele în straturi
de-a lung de milenii,
să le aud lepădându-se de sensurile
improprii
ca şopârla de coadă ?!

Şi ca-n anul Unu – CUVÂNTUL să-l simt
pulsând, sub mâna mea, ca o tânără fiară,
fără să ştiu nici eu prea bine ce are de gând:
să se lase-mblânzit
sau, lăcomos, să mă sfâşie.

BARD

Nu mai are pe ce-şi scrie poezia:
cuvintele lui incendiază hârtia.

E de-ajuns să le-adune pe foaie –
şi ea e cuprinsă de vâlvătaie.

A scris pe mese de lemn şi pe uşi:
n-au rămas din ele decât cenuşi.

Pe plăci oţelite le-a încropit
şi-a rămas din urmă metal topit.

Bardule, bardule, poate renunţi ?
A cercat să scrie pe munţi:

şi ei au curs lavă la vale.
Acum poemele-străpoemele sale,

despre tine, piatră, despre tine, lujere,
şi le scrie pe ceruri cu fulgere.

DEVORATOARELE CĂRŢI

Cărţi care-şi devoră cititorii –
(uitând că cititorul e-un erou pozitiv) –
precum luminile-şi devoră sorii,
precum singurătatea – un captiv...

Aceşti bătrâni şi firave copile –
n-aud pasul de aer al năpăstii ?!
Văd cititori adesea, peste file
stau aplecaţi ca peste-adânci prăpăstii.

Ca mânzul ce te caută cu botul
prin întunericul ameţitor şi hoţ –
o, filele, cum te cuprind cu totul,
mai poţi din ele să te smulgi, mai poţi !

Într-un amurg pe cărţi ce se prelinge,
prin vechi biblioteci, tăcut, când trec,
din câte-o carte simt miros de sânge
şi-un molfăit aud, prin veacuri, sec.

* * *

Veacurile se semeţesc ca păunii,
secundele sunt bătrâne, demult.
Adevăr pus în slujba minciunii –
nimic nu mă-ntristează mai mult.

Între două bătăi de inimă se naşte un mit,
între două bătăi de inimă de usucă un tei.
Pasărea cântă pe ram lăcuit,
o, cum mai minte cântecul ei !

Lumina e plină de căruntețe
şi arborii plini sunt de vânt.
Sărbătorile-n ele, au şi-o tristeţe
pe care n-o poţi cuprinde-n cuvânt.

Plopii sparg cu vârful lor cerul,
mugurul iese din creangă ursuz;
minciuna slujind adevărul –
pe ea de-aş putea – aş putea s-o mai scuz.

BUGEACUL

Iar prind să cadă ploi o mie;
şi-aşa şi nu ne-am copt la soare
la sud, într-o bostănărie;
s-o facem vara următoare.

Muftiul din Comrat la anul
cu glas mieros, surori şi fraţi,
ne va chema la ramandanul
tăierii de harbuji vărgaţi.

Sub soarele ca un dovleac
turcoaice în şalvari, prin pieţe,
vor vinde praful din Bugeac
cu tot cu mere pădureţe.

Încinşi şi noi cu vreo cealma,
vom urmări, pe sub platani,
tramvaiele prin Beş-Al-Ma
cum trec preapline cu hlujdani.

Şi D. Kara-Cioban zugravul –
din pragul casei pân-la şcoală –
cum desenează urme-n praful
drumeagului, cu talpa goală.

Găgăuzind tăceri, Sadâcul
în urma noastră să-l lăsăm;
şi-ntr-o colibă-n paşalâcul
miresmelor – să înnoptăm.

Iar harbuzar-baş efendi
cu barba lui ca un ciulin
să ne îngâne, până-zi,
poveşti cu Hogea Nastratin;

(lui năzărindu-i-se-ntruna –
cum stă culcat peste pufoaice –

că, de pe zare, semiluna
înţencoşează harbuzoaice).

Să treacă iute săptămâna
spre-a nu uita – nici vii, nici morţi –
cum freamătă aici ţărâna
şi stepa cum se scurge-n bolţi.

Şi cum – pe şesurile drepte
ce ne avură pelerini –
plopii ridică minarete
peste crăiile de spini.

...Vom da-n asinii alergând
să prindem trenul de la trei,
în jurul gâtului purtând
cununi ciudate de ardei.

Şi trenul de Reni, c-un „du-u-mă !"
cum o să ne legene alene –
Bugeacul să rămână-n urmă
şi s-adormim cu el sub gene.

1984

ÎNTOARCEREA CAILOR

Era să pierdem caii, ce uşor,
cu tot cu goana lor peste câmpie,
şi mâine am fi plâns de mila lor
pe nişte pagini de enciclopedie.

De-ar fi ca voievodul fruntea grea
s-o salte de pe-al morţii căpătâi –
trezit din somnu-adânc, măria sa
va fi să-şi cheme calul mai întâi.

În vremuri vechi, care-şi purtară valul,
în bătălii – scria letopiseţul –
nu mai ştiai de unde-ncepe calul
şi unde se termină călăreţul.

Calul cu coama arsă ca tutunul
şi voievodul sprijinit de scut –
când săgetat din ei era vreunul,
celalt urma să sângereze mut.

Din neguri vechi, nu auziţi, copii ?! –
pe când se-nflăcărează nucii,
cu chiote ce clatină tării,
se-aud sosind pe-armăsari haiducii.

Câte vreunul mai pica legat,
pe când îi luneca din pumni pumnalul,
şi când era la moarte condamnat –
era la moarte condamnat şi calul.

N-a fost nevoie-n univers de ei
şi au ajuns să nu mai trebuiască,
nici bidivii, nici strâjnici, nici ponei,
nici toată rasa cea armăsărească.

Căluţi de ham şi cai de tracţiune,
v-aţi demodat, şi nici o scuză nu-i...

O fi, nu zic, tractoarele mai bune,
dar suflete în ele cum să pui ?

Hăis, cea ! căluți, că plugu-aşteaptă-n
brazdă,
hăis, cea ! că şeile s-au învechit de noi;
cerul cu stele vă primeşte-n gazdă
şi luncilor le este dor de voi.

În mijlocul oraşelor cărunte
pasc iarba care creşte pe statui;
când merg pe caldarâm cred că-s la munte,
o, caii urbei, caii nimănui.

S-au mai suit din ei pe postamente,
dar de acolo ceru-i şi mai mut,
c-ar vrea şi ei, în unele momente,
s-o şteargă pe-o câmpie la păscut.

S-ar fi lăsat să-nghețe în nămeți,
de arşiți să se stingă într-o vară,
dar – pentru viitorii călăreți –
căluții noştri nu voiau să moară.

Copii, din somn hai iute vă sculați,
florile-afară fructele îşi storc –
la geamuri buluciți-vă, mirați
ca să vedem cum caii se întorc.

Sunt caii noştri, iuți ca nişte zmei,
ce ne-au iertat şi-acum revin acasă,
din basme se întorc, copiii mei,
copilăria să v-o facă mai frumoasă.

...Ca niște paie, razele cărunte,
din urma lor, cum scânteiază-a foc –
potcoava lunii mi-o lipesc de frunte
să fie-aducătoare de noroc.

REPUBLICA CU CEA MAI MARE DENSITATE DE NEDUMERIRI PE CAP DE LOCUITOR

În Republica Moldova, unde, după opinia savanților, e cel mai bun cernoziom din Europa, e și cea mai mare densitate a populației la 1 km².

Mă trezesc dimineața parcă-i timp de război;
volbura crește din zid – bucuroasă că este;
se întâmplă ceva cu noi și cu voi,
chiar în clipa când citiți poeziile aceste.

Țăranii păşesc de pe prag drept în urbe,
își duc, depus, lin, pământul pe pălărie;
când nu-i vede nimeni, se-opresc și ascultă:
țărâna, sub vechiul asfalt, e-ncă vie !

Disperat, firul ierbii-n granit se implântă,
pe pietre, lichenul rodește, verzui;
de-o vreme încoace, savanți se frământă:
cum să scoată recoltă și de pe statui.

Stau și te văd, te admir în dricul amiezii –
dintre blocuri, de aici, de departe –

arătură, înainte de căderea zăpezii,
ca o babă pieptănată cuminte înainte de moarte.

C-un greu huruit, uzinele-asaltează câmpia
muşcând, lăcomos, din cernoziomul cel sfânt.
Spuneţi-mi – la anul – vreau s-o ştiu mai curând –
unde creşte-va iarba ? Dar grâul ? Dar via ?

Pentru flori şi căpşune – arături nu mai sunt,
am ajuns tutunul să-l creştem în glastre.
Câte uzine-aţi plantat pe ţărânele noastre,
născociţi şi-o uzină ce-ar produce pământ !

Lansaţi şi un disc ce ar spune blesteme
şi pe care părinţii părăsiţi de copii,
muţi şi surzi, dar, o, Doamne,-ncă vii
la picup l-ar mai pune din vreme în vreme.

Zăpada pe-asfalt se aşterne fierbinte;
n-au loc să răsară cei unu-doi-trei toporaşi.
N-ajunge pământ nici pentru morminte
şi, iată, străbunii primesc chiriaşi.

Chiar frunza-i cuprinsă şi ea-n industrie;
şi, cum se aşterne departe în luncă,
ninsoarea miroase a fierărie,
a fier înroşit ce-n omăt se aruncă.

Miros pesticidele, straniu, a trandafiri,
din nouri cad tot mai searbăde ploi –
o, cea mai mare densitate de nedumeriri
la km^2 e anume la noi.

Cum stăm tolăniți într-un fel de zăvoi
și – admirăm cum răsare o floare de spânz –
cu botu-n pământ se-oprește în preajmă un mânz:
să pască iarba ce crește sub noi.

Mă simt mult mai sigur – pe bulevarde,
decât în codrii noștri, prea grei de ninsori,
unde la fiece hrib – revin zece hoarde
și la un iepure – șapte-opt vânători.

Și-s trist că, de la o vreme, harnica ceapă
lacrimi nu ne mai stoarce când o tăiem,
că așezăm câte doi pomi într-o singură groapă,
iar câteva religii se ceartă de la același totem.

Că – de-un timp – cum blocuri se-nalță mereu
și furnale ce fumegă zilnic misteruri –
înghesuit de-atâta piatră, Dumnezeu
își cată loc de casă-n alte ceruri.

SÂMBĂTA LA ȚARĂ

Mama coace pâine-n orice săptămână,
sâmbăta nici nu se-așază singură la masă:
din feciori și fiice, câți crescu bătrâna,
speră măcar unul poate-a da pe-acasă.

Bine că există undeva o mamă,
bine că există undeva un sat,

unde ştii că totul să rămâi te cheamă,
chiar dacă de-acolo nici n-ai fost plecat.

Când, de singuri ce-s, tremur gutuiaşii,
iară cerul, larg, îşi desface harta –
mama-ncă din drum recunoaşte-mi paşii
şi în noapte sare să-mi deschidă poarta.

Iar în casa noastră toate îmi sunt sfinte;
focul ardă-n sobă, spulbere-a troian;
şi spre dimineaţă mama,-ncet, să intre
să mă învelească încă c-un iorgan.

Vântul să bocească, parc-ar fi orfan,
iar pe masă pâinea – albă precum luna –
Am să vin o dată, mamă, pe un an.
Am să vin, o dată, pentru totdeauna.

Sâmbătă e iarăşi, arde focu-n vatră;
şi-n pădurea noastră-un tren e-nzăpezit;
mama-şi pune-n gând să înceapă-o natră
şi să-şi ţese-ntr-însa doru-i amăgit.

Mătură prin casă, mătură prin tindă,
musafiri aşteaptă din oraş să-i pice...
Îşi aduce aminte şi-şi spune colinde,
doine părăsite de feciori şi fiice.

De demult din lume n-are nici o veste
şi un cânt de leagăn cearcă a-mblânzi,
şi atât de singur cântecul îi este
că afară cerul prinde-a fulgui.

Mama iarăşi pune pâinea în cuptor,
iar, până se coace, coase-ntr-o mănuşă.
Şi doar ramul bate-n geam încetişor.
Şi doar vântu-ncearcă clampa de la uşă.

COLEGA DE CLASĂ

Ne-am întâlnit lângă fântână, pe-nserate,
erai cu gâţa prinsă într-o spelcă;
te-ai ruşinat de mâinile crăpate
şi le-ai ascuns în grabă sub pestelcă.

În timp ce prunul floarea-şi scutura
în ale tale plete cărunţii –
te-am întrebat de sănătatea ta
şi tu mi-ai spus – de-a celor opt copii.

Cu ochii-n jos, mi-ai povestit de toate,
de dealul care vi s-a ponorât,
că la tutun e greu din noapte-n noapte,
că pân' la pensie n-a mai rămas atât.

Ţărancă sfântă, timpul te-a arat
şi ţi-a lăsat pe chip atâtea cute...
Cum viaţa să zâmbeşti te-a dezvăţat
şi te-a-nvăţat să suferi pe tăcute !

Ţărancă sfântă-a sfântului meu neam,
azi aflu ce-aş fi vrut să aflu mâini:
eu, care încă tânăr mă credeam,
colegi de clasă am printre bătrâni.

Plăpândul trup al tău, au cum mai poate
să care saci la moară, pâinea-n plasă;
să-aducă un bărbat ce bea în spate,
de la petrecerile satului, acasă ?

Nimeni, aşa-i, de lucru n-a murit –
şi încă-adeseori i s-a-ntâmplat:
când oamenii din sat s-au fost trezit,
ţăranca încă nici nu s-a culcat.

Era târziu şi-n cer se însera –
tăcea sub prun, c-un aer vinovat;
în timp ce-n apa ciuturii se mai zbătea
o lună să răsară peste sat.

BĂTRÂNII

(Aşteaptă: în prag sau pridvor.
Zilele vin, tăcut, ca o moarte.
Iar ei privesc lacrima lor
ca pe-un peisaj de departe...)

LEGENDĂ HAGIOGRAFICĂ DIN SECOLUL XX

Prin satul nostru a trecut Iisus,
era-ntr-un trenci, vorbea pe româneşte;
i-a ajutat unei bătrâne la-nşirat tutun,
văzând că-i una şi nu reuşeşte.

Băbuța are fii într-un oraș
plecați „să facă bani", n-au mai venit,
nici nu-i mai scriu scrisori de mai mulți ani,
poate crezând că baba a murit.

O zi a stat cu dânsa sub șopron
și-a înșirat la foi, fără-a se duce,
doar palmele-i mai sângerau, tăcut,
de parcă-acum fugise de pe cruce.

Și la chindie a prânzit cu el,
pâinea și ceapa puse pe-un ștergar,
și apă au băut cu-aceeași cană,
din vasu-nfipt, la umbră, sub un par.

Și i-a vorbit că-i bine în *sovhoz*,
că pâine regulat din târg se-aduce,
dar au rămas în sat mai mult bătrânii –
și, cui rămâne brazda, când s-or duce ?!

Că e bătrână, și abia se mișcă,
dar a rugat-o „șeful", și-i om bun –
cum veșnic nu-i ajung brațe de lucru –
să ia și ea o normă de tutun.

Și cum putea, măicuță, să-l refuze ?! –
când peste sat trecu gerul cel mare –
i-a scris și ei oleacă de cărbuni
și paie i-a adus de pe fățare...

N-a zis nimica; numai s-a uitat
în ochii celei mici, precum un ghem.

Spre seară întrebă, când vine trenul
din Chişinău, să plece-n Betleem.

Şi-a vrut să-l cheme în căscioara ei,
să-l omenească, cu ce Domnu-a dat,
dar îi era ruşine, Doamne-Doamne,
că dimineaţă nu a măturat.

Şi seara doar, când sântul s-a suit
în autobuzul ce-o luă spre gară,
ea mai zări – prin geamu-ntredeschis –
cum aura-i ieşi, pe-un sfert, afară.

DOINĂ

„Nu credeam să-nvăţ a muri vreodată..."
(M. Eminescu, Odă în metru antic)

Fost-am, Doamne, tânăr foarte
şi nu mă gândeam la moarte,
şi nu mă gândeam la moarte,
că-mi părea aşa departe.

Când râdea cu gura tristă
şi-mi făcea semn din batistă,
îmi ziceam că nu există,
îmi ziceam: ea nu există.

... Râu-şi poartă valul lin,
şi-aştept zile cu senin,

şi-aştept zile cu pelin,
le aştept şi nu mai vin.

Da-n acele vremi cu soare
nu ştiam, c-atunci când moare
singur, Doamne,-i fiecare.

Ce-i de singur fiecare !

BASME DE ADORMIT BĂTRÂNII

A fost odată un copil,
care în loc să înveţe pe dinafară
poezia ce i se dase la şcoală,
învăţa pe de rost
murmurul unei ploi.

A fost odată un soare,
căruia-i ţinea loc de cer
şi de zare
interiorul unei cutii de chibrituri

A fost odată o gâză
care, zilnic,
ieşea să citească frunza:
să vadă
ce se mai întâmplă-n
botanică.

A fost odată o uzină,
care producea
lacrimi sintetice,
tristeți gata împachetate,
ambala dureri
de producție locală,
pe care le vindea
la preț de speculă
pe piața
mondială.

A fost odată un munte
care atingea cerul
și-n locul acela
bolta era roasă
ca umărul unui ostaș
de rană...

A fost o-d-a-t-ă o mlaștină,
pe care dacă-o priveai
mai mult timp –
nu-ți mai puteai smulge
privirile din ea,
decât cu tot cu ochi.

Am citit
aseară
o carte
cu basme,
bune de speriat bătrânii,
apoi

m-am uitat prin toate oglinzile
din casă –
să văd dacă n-am murit.

1981

SECETA

Frunzele toate fac cât o suflare,
cum pâlpâie lumina pe izvor,
şi de un rug umil şi-odihnitor,
de frunza unui tei în legănare,
ai vrea să-ţi fie şi nu-ţi este dor.

Acum când simţi, că plouă undeva,
şi dealurile scot câte-o brânduşă,
de-ţi par mai albe-n zarea de cenuşă,
când ciugulind, uitate, pe şosea,
păsări adună trist lumina-n guşă.

Pe sticla prăfuită dinspre drum
poţi desena cu degetul imagini
de pe-nvechite şi celebre pagini:
tablouri cu războaiele în fum,
în care plouă timpul pe la margini.

Nu te mai mişcă, parcă, nici o taină
ţi-i sufletul, deodată, aproape mut:
de parcă între timp ai mai crescut

şi strâmtă ţi-i în zori, fiece haină
ce încă seara îţi venea, tăcut.

Văzduhul e de păsări sfâşiat,
miroase trandafiru-a praf de puşcă
şi leului îi este dor de cuşcă,
unde-ar fi iar, de public admirat
şi-ar mârâi sub pocnet de biciuşcă.

Acum se sinucide Dumnezeu,
auzi în vechi istorii cum burează,
şi-n aerul de piatră şi amiază,
sub cerul sterp atârnă, greu,
un soare spânzurat de-o rază.

Adorm sub praf, blând, drumurile toate,
fără de ură, fără de iubire:
pe dealuri cum, aproape fără ştire,
doar ierbile mai cresc, udate
de ploile din amintire.

LUPII BĂTRÂNI

Sunt surzi de tot lupii bătrâni;
când urcă-arare, sus, la stâni
se lasă flocăiţi de câini;
sunt surzi de tot lupii bătrâni.

Iar armele detună greu,
dar trag pe-alăturea mereu –

şi lupii au un Dumnezeu.
Iar armele detună greu.

Încet o iau, fugind spre văi,
nici nu-i mai simt pe-acei căţei
ce rup cu hălcile din ei.
Încet o iau, fugind spre văi.

Iar câinii când se-ntorc la turmă,
lupoii-ncep – abia pe urmă –
o goană, ce nu se mai curmă

pân' nu-şi ajung glonţii din urmă.

CALUL CU ARIPI

(poem fantezist pentru canarul meu trist)

Învăţam în clasa a patra primară.
Fiindcă – în loc s-ascult temele –
ascultam cum pe-afară
se usucă crizantemele,
învăţătorul tocmai mă pusese la ungher –
când un cal cu aripi
căzuse din cer
(se încâlcise, se spune,
în sârmele se înaltă tensiune)
drept nea Ion-brigadieru-n ogradă.
Au fugit toţi şcolarii să-l vadă.
Şcoala-ntreagă a zbughit-o afară, imediat.
Lecţiile s-au suspendat.

Învăţătorul P.M.
ne-a aranjat în rând
şi ne-a dus să-l vedem
(ca într-o excursie, cântând).
Semăna cu un salcâm înflorit
în glod prăvălit;
eram copii proşti şi tehui
şi-am început să bocim în jurul lui,
încât o-of ! ni-i-i-
-i-ci învăţătorul nu ne putea linişti
şi-a spus unor fete, care plângeau mai tare,
că vor avea pe trimestru nota „2" la purtare.
Şedea cu aripile uriaşe întinse în glod:
precum un fluture înfipt într-un bold.
Am dus palma fiecare la botul lui arămiu.
Calul era încă viu.
Respira, cu capul pe nişte scaiete,
abia-abia – ca de după-un perete.
Nea Ion s-a mâniat
când ne-a văzut căţăraţi pe gard,
pe urmă, zărindu-l, a zâmbit: „Halal !"
şi, făcându-şi cuşma ţugui,
a zis că tocmai îi trebuia un cal
pentru şareta lui.
„Copii, luaţi nişte petice
să facem frumos haramul !"
zicea – numai aripile să nu-l împiedice
să-i pună hamul.
A chemat veterinarul, care
a mărturisit c-aşa cal n-a văzut
nici chiar în cărţile, pe care le are
de la institut.

(Veterinarul Nae Lenţă
învăţase viaţa la „fără frecvenţă").
Acesta cu un ferestrău,
după ce i-a pus câteva injecţii
să nu-i fie rău
(cum studiase la lecţii),
a tăiat, atent, aripile de pe cal
apoi le-a pus într-un ţuhal,
aşa murdare de glod,
iar locul rănit l-a presărat bi-i-ne cu iod.

*

Când s-a trezit calul din somnul lui mut –
i-au dat orz mult
şi fân aromitor şi bun,
dar lui
îi plăcea numai pâinea cu magiun,
pe care noi i-o aducem pe furiş,
intrând printr-o gaură de sub acoperiş –
fetele şi băieţii din clasă, –
când nu era stăpânul acasă
(acesta agăţase la intrare
un lacăt cât uşa de mare).
Ne săgetau fiori, când mişca
abia observat,
cu locul de la
aripi, bandajat:
parcă s-ar fi izbit prin ceruri să zboare
cu grajdul acela în spinare.
Într-o zi s-a uitat
în ciutura din care era adăpat –
s-a văzut

şi nu s-a cunoscut.
De-atunci căpătase o mutră prostească
şi ne privea, fără să ne cunoască.
L-au scos din grajd
în primăvară:
era subţiat ca o sfoară,
se uita la toate ameţit şi tâmp,
şi l-au pus să care
gunoiul în câmp.
Dar, zănaticul de cal,
când a ajuns lângă steiuri, pe mal,
a dat să zboare –
cu tot cu carul de gunoi peste mare.
Gunoiul s-a-mprăştiat, nespus,
pe valul spumos.
Iar el – în loc să zboare în sus,
a zburat în jos.
S-a cotilit
în apele-adânci
şi se spune că a pierit
sfărâmat de stânci.

Dar seara brigadierul –
abia reuşi să-şi ia somniferul –
că-l auzi, din noaptea de cenuşă,
cum bate cu copita-n uşă...

BOCET

Demultea-demultişor
toate oasele mă dor,

of, de alaltăseară,
a prins iarba să mă doară,
pietrele de lângă drum
şi teii cu trup de fum.

Şi mă latră, mări,
câinii
cum îmi oblojesc salcâmii
şi afinii daţi în flori,
parcă mi-ar fi fraţi
şi surori.

Bate vânt şi-aduce nor:
toate frunzele mă dor,
bate vânt şi-aduce seară:
nu-i creangă să nu mă doară.

Îmi pun palma peste gură
şi bocesc cu o răsură,
când îmi muşc – să tacă ! – buza:
plâng cu iarba şi cu frunza.

Sărut frunza şi ţărâna:
parcă sărut taicăi mâna;
sărut zarzării şi plopii:
parcă sărut maicăi ochii.

– Bună ziua, pomule !
– Bună ziua, omule !
– Bună ziua, iarbă deasă !
– Intră, hai, că sunt acasă !

Frunză verde de-alior
demultea demultişor
toate oasele mă dor;
da de mai alaltăseară
a prins iarba să mă doară.

MOARTEA LUI ZAMOLXE

„... Dar destul e cât am spus, fie că a existat un om cu numele Zamolxis, fie că va fi fost o divinitate băştinaşă a geţilor..."

Herodot

Ei l-au văzut c-un ochi, printre nuiele
acolo, între capre adormit,
stropit de lapte, şi cu plete grele
curse-n rogozul prăfuit.

Li se păru un moş nătâng,
acolo, horăind în iarbă;
avea mâini de femeie, şi un crâng
de spini purta în loc de barbă.

Ei îl vedeau pentru întâia oară
atât de-mbătrânit şi slut;
chiar ochii-au început să-i doară,
înspăimântaţi de ce-au văzut.

Iar seara – când, păgâni, vorbiră
de zeu-n pantaloni pişat –

limbile li se îmboldiră
cu spin de arbor blestemat...

...Bolta, pe zări, mai sus, părea
apă stătută, peste munți,
cum zeul, gârbovit, mâna
turma spre șesul de curnuți.

Mut, nici nu înțelese zarva, –
acolo jos, între copaci,
crezu la început că-i iarba,
apoi văzu că-s bărbi de daci.

Îngenuncheați și de departe
ei îi pândeau, ascuns, privirea...
Li se păru adus din spate,
și mincinoasă nemurirea.

Iar când întoarse caprele-napoi
și le mână cu spaimă prin scaiete,
dacii strigară, plânseră vâlvoi,
și aruncară și în cer cu pietre.

„O, tu !" – au plâns. „Vai nouă !" –
au strigat
cu ură-mpăgânită, de departe,
dar zeul alerga, înspăimântat,
nepăsător de propria lui moarte.

Pe pietrele de ierburi dovedite
el bâjbâia poteca cea mai scurtă...
Și caprele-alergau înnebunite
cu iezii-năbușiți în burtă.

...Laptele turmelor, aproape nefiresc,
îl vede scurs acolo, pe cărare,
cum ugerele pline se lovesc
de ierburile nalte şi amare.

Cad mările acum în soare,
luminile se-ntorc în stea, –
cum trec prin gândul lui popoare
pe care le-a gândit cândva.

Curg sori răciţi, fără lumine,
pământuri se cufundă-n mări.
Orice mişcare-a lui schimbă destine.
Orice privire declanşează zări.

Dar nici un gest, nici cel mai mic,
nu face zeu-mbătrânit,
el singur – totul şi nimic,
el – miel de jertfă şi cuţit.

Pe o movilă de seminţe
de iarbă, scuturată jos,
el picura fără dorinţe,
uitat, şi-aproape bucuros...

El n-asculta arme şi vraful
de voci, nici iadu-n lunecare,
ci asculta cum se depune praful
din urma oştilor zuruitoare.

Parcă-auzea – de după văi
înfiorate de tăcere –

cum peste el sosesc alţi zei,
mai tineri şi mai în putere.

Milă i se făcu-n clipita cea,
de spinii trişti, deodată, – şi
făcu un gest spre a-i mângâia,
dar, moleşit, se răzgândi...

...Iar caprele păscură-n preajma sa
pe dâmbul cela, săptămâni la rând,
ci pricepură că e mort – abia
când trupul i se risipi în vânt...

POETUL DE CURTE

Când şade seară peste-mpărăţii,
vieţile noastre când par şi mai scurte,
ne-ntrecem în turnir de poezii
umilii, noi, poeţii lui de curte.

El stă şi ne măsoară cu dispreţ;
va porunci şi-azi, după recital, satrapul:
lauri să li se deie – bunilor poeţi,
iar celor slabi - să li se taie capul !

De ce la urmă când vorbeşte, rar,
şi stăm plecaţi cu fruntea în ţărâni –
el când mă laudă pentru un vers sprinţar,
îmi arde faţa patru săptămâni ?!

Fac, zi de zi, din viaţa lui banală
modele pentru vremi de mai târziu.
Deseară, pentr-o strofă genială,
mi se va da – o ploscă cu rachiu.

Toţi cu ÎNĂLŢIMEA SA pe buze îs,
deşi e mic de stat, mai cât andreaua;
buzele-mi muşc să nu pufnesc în râs,
când văd că-i pus pe cal cu macaraua.

De-mi vine câteodată să compun
un menestrel, în care-aş zice cum,
când iese-n târg, supuşii-l cred nebun
şi se feresc, înspăimântaţi, din drum;

că-adese ca o fiară este crud
şi se usucă prunii când înjură... –
să stea încremeniţi de ce aud
poeţii lui cu fermoar la gură.

Să văd viersuitoarea caracudă
cum leşină de frică lângă tron,
de cele ce îi este dat s-audă
despre
arhi...stră...extra...prea...
ş.a.m.d., domn.

Dar gându-acest absurd mi se arată
când văd cum vine cocoşatu-anume
şi toată curtea-i strigă încântată
că-i regele cel mai frumos din lume.

Cel ce dă greş au nu-s eu, unul, oare ?!
De-ai mei confraţi, mă-ntreb,
de ce-aş rămâne ?!
Şi lira mi-o-nstrunez întru cântare –
să-mi merit bucăţica mea de pâine.

Ades visez:
un junghi pân-la plăsele –
când îl slăvesc, parcă-aş comite-un furt –
trecând, prelung, prin cântecele mele
să se oprească-n inima mea
scurt.

Şi într-un lac de sânge prăbuşit
să zic, crispat de-un zâmbet cât cetatea:
„Iartă-mă, sire, că n-am reuşit
să-ţi cânt... până la capăt... bunătatea..."

Şi-nfrigurat, de jos, vreun biet şcolar
s-adune cele ode, împrăştiate,
prin care geniul, mustind, răzbate:
ca sângele printr-un bandaj murdar.

...Ce fericire,-n orice dimineaţă,
solda primită în ajun s-o numeri
şi să te bucuri, mut, ca o paiaţă,
că scăfârlia îţi mai stă pe umeri.

Şi ce dezamăgit e, Doamne, fiecare
din barzii lui, în zorii zilei, când
vedem pe bolţi că soarele răsare,
nu chipul împăratului preasfânt !

Mi-i milă cum se linguşeşte el:
să îi slăvim în rime noi caftanul...
Lui când nu-i place-un imn sau vreun rondel
ne mustră, blând de tot, cu buzduganul.

Aştept să treacă grav prin faţa noastră –
mereu cu o furtună-n cătătură –
şi, părinteşte, pentru-o rimă proastă
să-mi dea cu dosul palmei
peste gură.

Să stau în faţa sa prealuminată,
de fericire şi durere mut;
şi-ngenuncheat, cu buza-nsângerată
mâna ce m-a lovit
să o sărut.

Aş mai putea atunci să cred
pizmaşa-mi gură
că la turnir când iese, curajos,
acele suliţi ce se rup de-a lui armură
făcute-s dintr-un seu fărâmicios ?!

Uimit sunt: ca bufonul în divan
care dansează cu cuţitu-ntrânsul,
ca dintr-un joc înfipt de suveran;
şi de atâta râs m-apucă plânsul.

Cântăm la surle şi la vechi ţambale
şi râd şi plâng
de-un gând pe care-l ştiu:
tot mai puţine şire geniale
pe zi ce trece despre el se scriu;

şi va veni şi-o seară scrisă-n carte,
când după un turnir, prea sântul duce
şi-ar condamna poeţii toţi la moarte,
el, plictisit, plecând ca să se culce.

Şi-n zori, izbiţi din turnul nalt, –
spre zare
ultima dată vom privi, din zbor,
ca să vedem de soarele răsare
sau chipul regelui nemuritor.

1985

O BEZNĂ FLĂMÂNDĂ MĂ CAUTĂ...

O beznă flămândă mă caută, sire,
şi mările toate-s de ceaţă.
Şi-am să mor de prea multă iubire
Şi-am să mor de prea multă iubire
Şi-am să mor de prea multă iubire
de viaţă.

Ca de-un vin mi-este inima beată
de-acest cer lunecând peste brazi.
Şi-ncă eu n-am iubit niciodată
Şi-ncă eu n-am iubit niciodată
Şi-ncă eu n-am iubit niciodată
ca azi.

Simt acum – aplecat pe vreo carte –
cum (promițător, neștiut)
viitorul m-așteaptă departe
viitorul m-așteaptă departe
viitorul m-așteaptă departe
-n trecut.

Cât iubim mai suntem fiecare,
dar – zice iarba, răzbind peste tot –
există-o iubire din care se moare
există-o iubire din care se moare
există-o iubire din care se moare
de tot.

O beznă flămândă mă caută, sire,
și mările toate-s de ceață.
Și-am să mor de prea multă iubire
Și-am să mor de prea multă iubire
Și-am să mor de prea multă iubire
de viață.

DRAGOSTEA DINTÂI

Rămâi, rămâi,
de-a pururi dragostea dintâi.
În gând, în vis, în amintire –
rămâi, întâia mea iubire.

Când pomii sângeră, pe deal,
când luna trece pe sub val,

şi brazii toţi se fac tămâi,
rămâi, iubirea mea, rămâi.

Când pomului, în primăvară,
preamulta floare i-i povară
şi-amurgul pare un lămâi –
rămâi, rămâi...

Când se trezeşte-n mine-un cânt,
dar să-l rostesc mă înspăimânt
când piatra şi mai mută îi –
r ă m â i !

MELODIE FĂRĂ SFÂRŞIT

De-acum când trecui de moarte
mi-a fost dor de tine foarte.

I-am zis morţii, moarte hai
cât n-am fost ajuns în rai
sau la belzebut zălog,
lasă-mă s-o văd, te rog,
măcar cu un ochi cumva –
că mi-e tare dor de EA.

Moartea-mi zise, surâzând:
– O să treacă, şi – curând...

Trece-o zi şi-o săptămână –
moartea mă poartă de mână

şi, ca pe-un prunc, mă dezvaţă
de lumine şi de viaţă.

– Lasă-mă doar o clipită
s-o mai văd pe cea iubită,
teamă mi-i – de-această pară –
c-am să mor a doua oară.

Starostea-mi cuvântă, blând:
– O să treacă, şi curând...

Trec de iad şi trec de rai.
– Lasă-mă, mortiţă, hai
pe cea binecuvântată
s-o mai văd măcar o dată...

Ea-mi răspunde, îngânând:
– O să treacă, şi curând !

Trece-un an şi înc-o sută:
tânga mea e şi mai multă.
Şi-nc-un secol a trecut –
dorul meu e şi mai mult.

– Ardere-ai, moarte, să arzi –
cum ard fulgerele-n brazi,
să te aibă lutul rece,
că dorul meu nu mai trece.

Hodoroaga-mi zice,-ncet:
– O să treacă...
– Nu te cred !!! –

strig, din somn morţii trezind.
Domnu-n rugăciune stând
îl aud din cer oftând:
– Nu mai trece-aşa curând.
Nu mai trece-aşa curând.
.....
De-acum când trecui de moarte
mi-a fost dor de tine foarte.

CONJUGAREA VERBELOR

Înainte conjugam bolovănoasele verbe
la timpurile prezent, viitor şi trecut.
De la o vreme, dar, de la o vreme
le conjug doar la timpul pierdut.

N-am sperat, nu mai sper, n-oi spera –
să te văd, trecutul meu viitor.
Uitarea este boala cea mai grea.
De boala asta n-aş fi vrut să mor.

Arsura gurii tale o mai port –
tu-mi erai catargul, pe-o mare de piatră,
ce-aşteptam să mă ducă-ntr-un port
care există numai pe hartă.

Sub a lunii încercănată efigie –
seamănă dragostea noastră, acuma când nu-i,
cu-un zeu trecut la o altă religie,
dezamăgit de credincioşii lui.

DRAGOSTE ÎNSINGURATĂ

Iepure, de frica celor o mie de ogari,
care în sine însuşi se ascunde.
O, tu, Mare Roşie cu gheţari.
Minut cu şaizeci şi una de secunde.

Muzica tăcută. Tăcere sonoră.
Zeu ce nu crede nici dânsul în sine.
Viaţă care începe-ntr-o oră –
Umbră
din
alte
grădine.

Amintire dintr-o viaţă anterioară
Sau – din una ce se amână.
Două ruguri cu-o singură pară.
Două duminici într-o săptămână.

Ce dragoste stranie ! Şi ce
dor
enorm !
Numai cel singur le va cunoaşte.
Parcă EA urmează acum a se naşte,
când mie moartea-mi aşterne să dorm.

ELEGIA TRISTEŢII DIN PREA MULTĂ IUBIRE

Vai, zic, ce naltă şi ce sfântă seară !
Vai, firul ierbii cum se roagă, drept !

Şi inima-ţi cum prinde să mă doară,
de parcă s-ar afla la mine-n piept.

Şi vai, mai zic, atâta depărtare
se-aşterne între mine, cel de azi
şi cel ce căuta, mai ieri, îmi pare,
să dezlipească cerul prins de brazi.

Se sălciază apa-ntr-o fântână,
pacea atârnă de-un cuvânt pripit
şi steaua tot mai grea e de ţărână –
şi mi-e ruşine că sunt fericit.

De ce atâta te iubesc, de ce
tu, cea mai dragă, ai a-mi fi iubită,
în lumea asta când încă mai e
atâta dragoste ne-mpărtăşită ?

Vai, iarba se retrage în sămânţă,
poemul se retrage în cuvânt.
Când fericirea mi-i ca o căinţă
c-a mea e lumea, că iubesc, că sunt.

De nu te-aş fi iubit aşa fierbinte
din clipa sfântă-n care ne văzum –
m-aş fi retras, prea poate,-ntre cuvinte
să mă îmbăt cu vechiul lor parfum.

Cum prinţi se retrăgeau la monastire
şi, tunşi monahi, sub ceruri fumegate –
notau, în nopţi, pe margini de psaltire
poeme de iubire, împăgânate.

Vai, surdă-i fraza şi-i cuvântul mut
şi-mi pare că aceasta-i poezia:
o pasăre captivă ce-a crescut
încât n-o mai încape colivia.

Izvoarele se-mpuţinează-n lume,
cuvintele abia pot încheia o pace:
pe bolţi ghilite vântul mână spume
şi ca o bubă liniştea se coace.

Trec, vai, pe sub salcâmii daţi în floare,
de dânşii şi de stele sunt iubit,
şi de o fată cu gura de sare –
şi mi-i ruşine că sunt fericit.

TRISTEŢEA SĂRBĂTORILOR

Câtă tristeţe au în ele sărbătorile
ştiu numai florile.
Ştie numai inima-n mine
când i-i dor, şi nu ştie de cine.

Ce ai, inimă ?! – spune şi mie:
ţi-i dor de cine n-ar trebui să-ţi fie.
Şi ţi-am spus inimă-soră, inimă-frate:
ce iubeşti tu – nu se mai poate !

Ochii aceia, ca nişte ceruri clătinate
de fagi –
n-u t-r-e-b-u-i-e să-ţi fie dragi;

şi gura cu mireasmă de fragă –
te rog, te implor: să nu-ţi fie dragă !!!

De-atâtea ori ţi-am spus – să nu-ţi fie dor
decât de stele şi nor,
dar tu iubeşti floarea sărutată de moarte,
şi-un suflet care-i mai departe decât departe.

Cântă fanfara o serenadă uitată
în parcul întretăiat de lumini.
Atât de singur nu m-am simţit niciodată
ca-n mijlocu-acestei mulţimi.

Şi nici măcar nu ştiu ce-aş putea să mai fac,
inima mea, să te-mpac ?!
Am citit undeva o frază naivă şi tristă
că fără durere dragoste nici nu există.

Câtă tristeţe au în ele sărbătorile
ştiu numai florile
şi frunzele ce cad, lăsând dâre-n lumine;
şi mie mi-i dor, şi nu ştiu de cine.

ŞANSA

În mine stau imperii să se certe
şi patimi să se-nfrunte, îndârjit...
Adesea eu, de diavol sfătuit,
l-am fost rugat pe Domnul: să mă ierte...

Adeseori, când liniştea-i pustie,
şi stă-n istorii timpul ca o ceaţă –
aud, prin vremi, cum moartea mă învaţă
precum un corigent o poezie.

Eu mi-am făcut drapele din speranţă...
Durerile le-am încercat, pe rând,
şi moartea,-n rânduri câteva, crezând
că viaţă e şi-aici cu siguranţă.

Doar dragostea mi-a mai rămas – făclie, –
aşa cred azi, când blând se surpă luna, –
din cele vremi, când repetam întruna:
IUBESC, DECI EU EXIST... Dar cine ştie ?!

* * *

De dragoste nu scapi nici după moarte,
o zic naivilor care-au băut cucută
sau au fugit de ea, plecând departe:
de dragoste nu scapi nici după moarte.

De dragoste nu scapi nici în mormânt.
Zadarnic cerci de ea a te ascunde,
căci a fugi de tine nu ai unde.
De dragoste nu scapi nici în mormânt.

Iubirea are gust de nemurire
şi cerul ei se vălură imens.
Cum toate le cunoaştem prin iubire,
prin dânsa toate capătă un sens.

De dragoste nu scapi nici după moarte,
(doru-i etern, iar moartea – o minută),
o zic naivilor, care-au băut cucută
ori au fugit de ea, plecând departe:

de dragoste nu scapi nici după moarte.

DOMNIŢA

(Baladă)

Era frumoasă şi-avea pletele de ceaţă
şi o urmam – cu răsuflarea-ntretăiată –
noi, cei o mie două sute patru-ndrăgostiţi,
o mie două sute patru
dezertaţi de la armată.

Şi chezarul trimise-ne împotrivă
armată grea, armată bătăioasă,
cu toţii-nsă-au trecut de partea noastră,
când o văzură cât e de frumoasă.

Cu spada-n mână – cum pândeam zarafii
care treceau la târg la Movilău –

când chiuia, când se-avânta călare –
atuncea semăna cu Dumnezeu.

Printre copaci cu muguri degerați
treceam, într-o lumină-mbătrânită...
Spărgeam paharu-n mâini, și tremurau hangiii,
când o vedeam că stă posomorâtă.

Era unica fiică-a chezarului
care
domnea un veșnic, viscolit pământ,
și unde soarele se rostogolește
pe zare
ca un ciurlan purtat de vânt.

...Dar chezarul trimise după ea
c-un faieton samururi și mătasă,
și cărți hiclene, unde o-ndemna
să-și vâre mintea-n cap și
să se-ntoarcă acasă.

Se-ngândură.
Și plânse.
Ne vorbi
de-un mire tont ce-ascunse sub pulpane
trup de faun,
și de-o tristețe care macină pereții
acelei reședințe de scaun...

Dar pleacă doar de-atâtea că i-i dor
de valsuri și de loja de la teatru...

...Ne sărută, pe rând, la despărțire
pe toți,
o mie două sute patru.

Urcată-n faieton se îmbrăcă-n samururi,
lăsă la scară – zdrențe și pufoaică,
ca-n cea poveste: fata de-mpărat
jos, la picioare, pielea de șerpoaică.

Noi într-un han, înmormântați în vinuri,
îi mai vedeam surâsul de copil –
și prafu-l ascultam cum se depune
din urma faietonului,
umil...

...Nici nu ne-mpotrivirăm, când veniră
husarii cu cătușe și ucaz
să fim strânși de prin cârciumi și porniți
înspre siberii de strădanii și necaz.

...Încă visam; să își întoarne caii
și – răzgândită – s-o vedem pe-un stei,
iar zbirii noștri să-ngenunche-n praf:
înspăimântați de frumusețea ei.

Și-abia când frigul ne intră în oase
și-o lună albă înflori pe zare,
noi prinserăm – deodată a murmura,
ȘI-AM PUS, ATUNCI, ÎNTÂIA ÎNTREBARE...

ARIPĂ SUB CĂMAŞĂ

(1991)

SCHIT LA CETATEA ALBĂ

(pastel din a doua jumătate a secolului XX)

Doamne Ştefan zi, cu ce-am greşit ?!
la Cetatea Albă, unde-ai sângerat odată,
schitul cel de tine ctitorit
astăzi e pentru turişti privată.

De aceea poate ni s-a întâmplat
că sfârşitul lumii se amână
şi-ncă nici un vârvar fulgerat
n-a căzut cu pantalonii-n mână.

Mă cuprinde, mută, disperarea
şi pe ţărmul mării plâng ca prostul:
„Daţi mai la o parte umblătoarea...
De ce-aţi pus-o chiar în capul nostru ?!"

Şi un ghid cu ochi-tăiş de coasă
cu dispreţ mă fulgeră pe mine:
„Ordine să-ţi face la tine-acasă,
că, străinule, aicea are cine !"

Iată-mă turist la mine acasă,
oaspete ogrăzii ce mă cheamă.

Bună ziua, tată, bună seara, mamă,
cât costă biletul, ca să intru-n casă ?

Cât costă biletul, ca să-ngenunchez
umilit pe pragul nostru părintesc;
daţi-mi şi-un permis: ca să lăcrimez,
să vă spun de-un secol cât vă mai iubesc.

Cerul e mai aspru, valul e mai greu
şi tot sapă-sapă lutul sub cetate.
Nu mă mai minţi, o, critic fariseu,
că durerea e-o necesitate !

Căci am suferit de-o veşnicie
tot râvnind la raiul cel, în care
sfinţii nu se văd din scârnăvie,
de la gâzii lor cerşind iertare.

Cărţi-prospecte pline-s cu amar
şi din ele aflu, întristat:
că-Alexandru, Bunul, ar fi fost tătar,
iar Ştefan cel Mare nici n-a existat.

O, turistule, cu toată-averea-n drum,
ce-ţi ai ţara ta unde-i mai bine,
osul cel pe care-l calci acum
cum mă doare, parcă-i rupt din mine !

...Aştept Marea Neagră să îngheţe,
să asediez castelul muribund:
să-i fur schitul, palid de tristeţe,
şi-ntr-o lacrimă ferită să-l ascund !

Să nu-l mai găsească nici o cutră
când dori-va să se ducă-afară,
schitul cel cu sfinţi ce se mai uită
cu ochi scoşi de mucuri de ţigară.

IARNĂ NAŢIONALISTĂ

Iernii 1988-1989 şi membrilor cenaclului „Alexei Mateevici"

Iarna asta merită-o bătaie:
nu mai ninge, sau măcar să ploaie,
şi, din nou, se-adună – mic şi mare –
la statuia lui Ştefan cel Mare;
versuri, zic, semnează sub o listă –
vai ce iarnă naţionalistă !

Iarna asta – cum e şi mai rău –
nu ascultă nici de-un dumnezeu,
sau măcar de primul secretar –
să mai ningă colo, cât de rar.

Dac-ar fi o vreme viscoloasă
lumea asta ar mai sta pe-acasă –
dar aşa nu plouă, nici nu ninge –
se adună-aici şi râde-plânge.

Cineva din „cei de sus" insistă:
e o iarnă naţionalistă,
care ţine cu aceşti copii

adunaţi să-ngâne poezii
şi să cânte ziulica toată –
iarna asta trebuie-arestată !

Or, la 40 de grade ger
cui i-ar mai păsa de adevăr,
cine-ar mai striga lozinci – pe piaţă –
când în gură limba îţi îngheaţă ?!

Ai venit din nou fără zăpadă,
cu cei mulţi scandezi şi tu pe stradă,
tot mai disperată şi mai tristă,
iarna noastră naţionalistă !

...Iată că-n sfârşit – a prins să ningă.
Însă viforul, în loc să stingă
flacăra ce pâlpâie-n ninsoare,
o învâlvorează şi mai tare.

Nu se vede cerul, nici pământul,
nu se-aude lacrima, nici cântul –
doar statuia lui Ştefan cel Mare
de se mai zăreşte din ninsoare
peste lumea care mai rezistă.
Vai, ce iarnă naţionalistă !

ianuarie 1989

MIERLA DOMESTICITĂ

(1992)

PROFET FALS

Serile vin de foarte departe.
Luminile lor au foşniri de mătase.
Cântecele cele mai frumoase
s-au scris între viaţă şi moarte.

Florile-s resemnate-n grădine.
Eşti, în acest amurg spălăcit,
ca cel care strigă-n mulţime,
lăsându-se doar de copii auzit

PLOAIE TRISTĂ

Plouă trist. Parcă plouă
peste-o ţară ruptă-n două.

Plouă de ieri. Plouă bătut,
ca după un război pierdut.

Plouă de-o zi. Poate de nouă
în Pruturile amândouă.

Plouă cu mahnă. Şi-n amvoane
Iisus tresare din piroane.

Salcâmii pălmuiţi de vânt
pe dealuri cresc numa-n pământ.

Bătrâne scunde trec pe coastă
cu mănăstirile în traistă.

Iar fulgerul, pornit de sus
la ele încă n-a ajuns.

INSCRIPŢIE

pe o filă arsă de manuscris

În timp ce scriu de Dumnezeu –
pătrund barbarii în cetate:
răstoarnă totu-n jurul meu,
eu tac, şi cópii mai departe.
Stând aplecat pe file, scriu;
privindu-i fără de cuvânt
învăţ, ce-aş fi putut să fiu
de n-aş fi fost ceea ce sunt.
Cu tot cu hronic mă aşază
pe rug apoi, să ard de viu;
şi-n timp ce flacăra dansează
eu, Doamne, tot de Tine scriu...
Tot cu cuvintele-mi sărace,
mai scriu de tine, Doamne, până

braţul cenuşă mi se face,
şi ei îmi smulg cartea din (...).

MIERLA DOMESTICITĂ

Pasăre crescută cu grăunţe,
ce s-a dezvăţat demult să zboare,
vezi cum vântul, umilit, tresare
atingându-se de penele ei unse,
şi în ochii ei – cum cerul moare.

Mută umblă printre orătănii
şi adoarme grasă pe stinghii;
pasărea amiezilor pustii
timpu-şi pierde-n căutarea hrănii
sau batjocorită de copii.

Lângă vraful cela de grăunţe
câteodată stă – parcă-a murit –
şi sub ceru-n treuce prăvălit –
tot mai mult aduce-a râgâit
cântecul, ce dat i-i s-o anunţe.

Numai ochii ştiu să o denunţe,
când o boare de vântuţ tresare,
pe această mută zburătoare
ce-a schimbat un cer fără hotare
pe o troacă plină cu grăunţe.

CE SFÂNTĂ, TOTUŞI, ESTE DRAGA MEA...

Ce sfântă, totuşi, este draga mea,
în timp ce eu îi povestesc că mor
ea, obosită, adoarme încetişor
cu fruntea sprijinită de a mea;
în timp ce eu îi povestesc că mor.

Ce sfântă, totuşi, şi ce dulce este,
în timp ce moartea mă aşteaptă-n drum
ea cu un gest din somn mă probozeşte
că e banal de tot ceea ce-i spun:
să mor, dar nu acum, dar nu acum.

Ce sfântă, totuşi, este draga mea,
în timp ce eu am fost murit demult –
aude cum, pe văi, se-aşterne nea
din somnul ei vorbindu-mi să ascult;
în timp ce eu am fost murit demult.

Ce sfântă, totuşi este draga mea.

* * *

Raiaua mea de la Hotin
cu miros aspru de pelin,
pe care vântul îl aduce
din veacul semilunii turce,

mai lasă-mă aici să vin,
miresmei astea să mă-nchin,
raiaua mea de la Hotin.

S-ascult şi râul, lângă-un foc,
cum trece parc-ar sta pe loc,
lângă-o sprânceană de zăvoi –
parcă ar curge înapoi,
către-un alt veac şi-un alt destin:
focul să fumege pelin,
raiaua mea de la Hotin.

Raiaua mea de la Hotin,
care încapi într-un suspin
şi în doi ochi, ca toamna trişti,
nici nu mai ştiu de mai exişti,
acum când bolta ninge lin,
iar eu tot plec, de parcă vin...

Raiaua mea de la Hotin.

* * *

Sunt rău. Sunt bun. Sunt nemilos. Sunt blând.
Dar tu iubeşte-mă aşa cum sunt.
De-aş fi doar blând şi bun, cum mă doreşti,
ar fi uşor de tot să mă iubeşti.

Atuncea lumea toată, câtă e, m-ar adora –
şi-ar mai avea oare acelaşi preţ iubirea Ta ?!

UN PUMN DE LUT

„...ci nu voi fi un lut obişnuit"

...arheologi din viitor –
săpând pământul chinuit,
miraţi, găsi-vor sub ogor
un pumn de lut îndrăgostit;
şi căruia, şi-atuncea încă,
dup-un mileniu şi mai bine
ce-or măcina izvor şi stâncă,
o să-i mai fie dor de tine;
o, ei vedea-vor prima oară –
amestecându-l cu cazmale –
un pumn de lut cum se-nfioară
l-atingerea ţărânei tale...

NAUSICAA

Cum călătorim pe o mare tot mai tristă
şi sub un cer pe care de la o vreme .
numa-l ghiceşti,
câteodată mă gândesc
că pământul nici nu există,

că pe lume există numai peşti şi mare,
numai mare şi peşti.

Tot mai tăcuţi, tot mai disperaţi, tot
mai trişti,
legănaţi de ape, de moarte şi vânt.
Dar e de-ajuns, Nausicaa, să-mi amintesc
că exişti
şi-atunci adeveresc fraţilor mei: există !
Există pământ !

DREPTUL LA EROARE

(1993)

SĂRACĂ ŢARĂ BOGATĂ

Frunză verde foaie lată
săracă ţară bogată !
Neam pribeag, nu undeva –
emigrant în ţara ta !

Tot ai zis c-aşa ţi-i scris:
să fii liber doar închis !
Necăjitul meu popor,
că-ţi mai arde de umor !

Of, sătulule flămând
lângă ape însetând !
Cum cerşim cu gura mută
pâinea tot de noi crescută.

Ţara mea de oameni trişti
mult mă mir că mai exişti,
ciopârţită în bucăţi
că te mai găsesc pe hărţi.

Tot mai tristă te apuc
de când orbii te conduc

şi te duc – şontâc ! – de zor
spre Măreţul Viitor.

Săracă ţară bogată
vine vântul să te bată,
vine cerul să te ningă
şi toţi morţii să te plângă.

N-o să mori de două ori:
larg ţi-a fost în închisori
şi cald ţi-a fost în siberii,
ţară prinsă-ntre imperii.

Fii cu Dumnezeu atentă:
te prefaci in-de-pen-den-tă,
te prefaci ca-i fi stăpână –
cu cătuşele pe mână !

Şi iar verde foaie lată,
săracă ţară bogată,
săracă ţară furată,
mai şi cânţi, trasă pe roată...

ÎNTOARCEREA LUI EMINESCU

Un prieten mi-a spus că l-a văzut într-o seară pe Eminescu rătăcind pe străzile Cernăuţilor.

Chiar acum când ninge pe Moldova
veste ne-a sosit din Cernăuţi
că de-acolo Eminescu-tânăr
a pornit spre Chişinău, desculţ.

Cu desaga plină de poeme
să se-adeverească – a pornit –
dacă mai suntem la locul nostru
şi să vadă dacă n-am murit.

Să-i ieşim, pe viscol, înainte
care cu o carte sau o floare:
paşii din omăt să i-i culegem
şi să-i cerem în genunchi iertare.

Pentru că nu-l mai lăsăm să doarmă
şi-l purtăm pe drumuri de un veac:
ba copiii mor în Bucovina
ba se-aprinde grâul în Bugeac.

Iartă-ne, bădiţă, să îi spunem
că ades – cum veacul e-n delir –
ai fost oaspete în casa Ta
şi în ţara Ta un musafir.

Nu te-nghesuiai să-ncapi la masă
vinul când curgea gârlă la vale –
la dureri veneai să fii cu noi
şi-ţi simţeam prezenţa Dumitale.

Ne-au bătut şi cerul şi pământul,
vremuri grele au trecut pe-aci,
ne ziceam: s-avem pâinică-n casă,
fără poezie-om mai trăi.

Multe am păţit în acest secol
care neschimbându-se ne schimbă,

deseori ne-am ruşinat să spunem
că vorbim cu Tine-aceeaşi limbă.

Cine ne-ar ierta pentru copiii
care deschideau volumul Tău
şi-ţi găseau poemele ciuntite
şi cârpită soarta Ta, mereu ?!

Şi-aş boci acum, dar n-am cuvinte:
cei care în cuie te-au bătut
nu străini au fost, sosiţi din lume,
tot dintre ai noştri te-au vândut.

Asta e durerea noastră mută
că visând să-şi numere arginţii –
câte-un Iuda, la un colţ de stradă,
vinde-şi şi poeţii şi părinţii.

Unii s-au deprins stăpân să-şi aibă –
ăsta fiind al vieţii unic rost –
chiar ar face revoluţii, numai
să rămână şerbi precum au fost.

Unde străjuiau clopotniţi sfinte,
unde cetăţui dădeau în spic,
azi, oricât ţi-ai încorda privirea,
nu mai dai cu ochiul de nimic.

Şi atâţia plaiul ne-au prădat,
iar acum căinţele le vin;
nu le e ruşine c-au furat,
ci ruşine c-au furat puţin.

Despre noi ce ţi-am putea vorbi,
suferim, în parte, fiecare,
pedepsiţi, cum veşnic ni se spune,
doar pentru păcate viitoare.

Căci la noi, asta-i de la un timp –
dacă-ngheaţă via sau puieţii –
pentru tot ce se întâmplă-n ţară –
nu răspund miniştrii, ci poeţii.

Iartă-ne c-atât ne-am fost străini,
dar de astăzi, împlinind un rost,
să sperăm că-n fiecare casă
va găsi Cuvântu-ţi adăpost.

...Chiar acum când ninge pe Moldova,
când nămeţi prin cerul ei se-alungă,
Eminescu a pornit spre noi,
şi – să deie Domnul să ajungă !

IENICER

Ai fost dus de-aici demult,
ienicer cu ochi sever;
sufletul din piept ţi-au smult
şi în loc ţi-au pus un fier...

Slugă ţi-a plăcut să fii,
nu ţii minte cum te cheamă;

te-ai dezis de morți și vii,
și de tată, și de mamă.

Ienicer, of, ienicer,
ai scuipat în Cel de Sus;
la minciună-ai fost străjer
și-ai ucis când ți s-a spus.

Te-ai făcut mai rău cu turcul;
la școli pentru surzi și muți
te-au pus să-nsușești un lucru:
cum să uiți, să uiți, să uiți..

Și ai învățat atât:
să-i urăști pe-ai tăi mai tare;
ți-ai rupt crucea de la gât
și-ai călcat-o în picioare.

La cea școală de soldați
ai deprins în mai mulți ani:
că dușmanii îți sunt frați,
iară frații ți-s dușmani.

Cu porunci capu-ți umplură,
de aici până-n clipa morții:
Arde ! Taie ! Pradă ! Fură ! –
ca să crească slava Porții.

Ai fost pus să-nveți coranul
și să crești tot între proști,
ca să uiți care ți-i neamul,
ca să nu ne mai cunoști

Şi-acum vii cu foc şi pară
unde Domnu-a vrut să fim;
mai găseşti un fel de ţară,
dară laşi un ţintirim.

Poate-i maica ta sau sora,
poate-i fratele tău drept
ori vreun moş, de-al tuturora ?!
De ce-i laşi hangeru-n piept ?!

Lup cu ochiul spre pădure,
veşnic îndemna-tu-ne-ai:
vinde-ţi sufletul, gheaure,
dacă vrei s-ajungi în rai !

Visul tău, şi-n somn, şi-n rugi,
cum de fraţi îţi e ruşine:
să ne faci şi pe noi slugi,
să ne faci pe toţi ca tine.

Vesel eşti, când vezi pe zare
sângele ţâşnind spre cer.
Parcă te-ai născut călare
şi cu mâna pe hanger.

Ienicer, o, ienicer
ţi-i cealmaua grea de praf:
în ţări, câte sunt sub cer,
te-ai bătut pentru Allah !

Stăm, de-un veac, asediaţi.
Ienicerii bat la porţi.

Rezistăm, cu unchi şi taţi.
Ne-apărăm, şi vii, şi morţi.

Dar, spun nişte popi ciudaţi
că-n cetate-ar fi – să mori !!! –
şi ieniceri, deghizaţi
în haine de-apărători;

c-ar fi zis Domnul din ceruri:
„Când loviţi în cel puhoi,
mai loviţi şi-n ienicerii
care umblă printre voi !"

...Sub zidul, ce-ncă se ţine –
cum de sabia ta pier,
nu de mine, ci de tine
milă-mi este ienicer !

1988

COŞMAR

„În Republica Moldova circa 260.000 de moldoveni nu recunosc limba română drept limba lor maternă"
(Din datele Direcţiei de statistică)

În Taimâr, cu-o sanie cu reni –
colo pân' şi vara viscoleşte –
dat-am de un sat de moldoveni
ce uitaseră, săracii ! româneşte.

I-a adus colo tătuca Ţarul
şi le-a dat pământ, cât vezi în jur,
numai că nu-ntra în el brăzdarul –
căci e bocnă anul împrejur.

Şi-au rămas: să crească urşi în stână
şi la sănii să înhame reni,
numai c-au uitat limba română,
dar în buletine-s „moldoveni".

M-au cinstit cu ţuică din licheni,
m-au servit cu colţunaşi din peşte,
şi mi se jurau că-s moldoveni,
doar că – nu pot să vorbească româneşte.

Şi-amintiră, după lungi torturi, –
of, şi eu mă bucuram ca prostul ! –
numai colo nişte-njurături,
şi-ncă un fragment din „Tatăl nostru".

Şi-am bocit cu ei la despărţire,
şi mi-au dat şi-un colte de mamut,
şi le-am dat volumul meu subţire
pe care-l tot răsfoiau, pierdut...

Dar, de atunci, nu-n tundră, ci la noi
câte unu-aud cum se făleşte:
– Sunt şi eu tot moldovan, ca voi,
numai... c-am uitat „maldaveneşte".

Şi-i de râs povestea, şi-i de plâns,
cum vreun tip stă chiar şi-ţi dovedeşte

că adevăraţii români îs
tocmai cei ce nu ştiu româneşte.

Se dezice, fiu al nimănui,
în discuţii şi – afişat – în presă,
de strămoşii şi de limba lui,
iar Moldova i-i – doar o adresă.

Că nu-s patriot mă dojeneşte
şi-mi tot spune, cuvântând mereu,
el mai mult Moldova că-şi iubeşte,
şi mă-nvaţă cum s-o fac şi eu.

...Lasă-mă, în graiu-mi, să bocesc
spicul sec, şi de sub luturi ruda –
„moldoveanule", cum zici să te numesc,
care limba ţi-ai trădat, ca Iuda.

Nu te cred – cât fi-vei să cârteşti,
că astă ţară cu-al ei sfânt temei
mult mai mult ca mine o iubeşti –
dacă silă ţi-i de limba ei.

Dacă limba mamei ţi-ai urât,
dar alt adevăr pe lume nu-i:
căci există un popor atât
cât mai e vorbită limba lui.

...În Taimâr, cu-o sanie cu reni –
colo pân' şi vara viscoleşte –
dat-am de un sat de moldoveni
ce uitaseră, sărmanii !, româneşte.

Şi-un coşmar visez – de-atunci – prin vremi,
mă trezesc, şi-mi zic: Doamne fereşte
de-o Moldovă doar din moldoveni
ce-au uitat, cu toţii, româneşte.

1988

ZIDUL

Desenez o fereastră în zid,
în zidul surd, ca o moarte,
şi mă prefac c-o deschid
şi privesc pân' departe.

Doamne, ce sfinte peisaje
dat mi-i să văd uneori:
ce arbori cresc pe blindaje,
sau pe tranşee – ce flori !

După ce de acestea mă-mbăt,
cum de ore nu mai ţin cont,
închid ochii atuncea: să văd
ce e dincolo de orizont.

Soarele şade în ierbi încâlcit,
pământu-i de spice mai greu;
şi aproape că sunt fericit
în faţa peretelui meu.

...Desenez o fereastră-n zid, şi
se cască-o spărtură: în ea
m-aş teme să cad – de n-aş fi
legat cu un lanţ de podea.

CIMITIRUL

...În '40, atunci când s-au urzit
hărţile după croială nouă –
un creion de ştersături tocit
a tăiat şi-un cimitir în două.

S-a zbătut atuncea, sub pământ,
un uncheş de-al nostru dus din viaţă:
ca în anii foametei, pe când
i-au trecut cu briciul peste faţă.

Şi s-a pomenit cel moş sărac
că în două ţări mormântu-şi are;
cu o cruce străjuind la cap
şi cu altă cruce la picioare.

El, avu de toate-n viaţă parte;
deportare, foamete, zăbrea –
dar calvarul lui de după moarte
fu mai greu ca toată viaţa sa.

De un veac nu poate aţipi –
sârma cum în vânt se înfioară,
şi cum stă cu capu-aicea, şi
cu picioarele în altă ţară.

Şi parcă-l aud, sub crucea grea,
cum se roagă fără de cuvânt:
„De ce, Doamne, m-ai urât aşa
tihnă să nu am nici în mormânt ?!"

Nu mai are somn, mai jos, sub piatră
unchiul meu din ţara nimănui
cum de-o veşnicie se tot ceartă
două ţări de la mormântul lui.

Dar există dimineţi şi seri,
zile, când şi morţii îşi bocesc
rudele din cele două ţări,
două ţări ce, surd, se duşmănesc.

La Blajini, când ne îngrămădim
rudele de-o parte şi de alta
şi-n aceeaşi limbă îl bocim,
ţara cea, cu-a noastră, astălalta;

se înfoaie, mut, pământul plânsul –
parcă unchiul nostru, şi din moarte,
ar dori să deie la o parte
sârma care trece peste dânsul.

ZONĂ DE FRONTIERĂ

Iată-ne c-o ducem tot mai prost,
ce facem oare, că nu-i bine:
grănicerii cântă, stând la post
cântecele ţărilor vecine.

Lângă trenul ce-şi someză halta,
între soţ şi soaţă, fiu şi tată,
între-o strofă-a cântului şi alta
să-nşirăm, prudenţi, sârmă ghimpată.

Îndreptaţi spre orizont radarul,
daţi de ştire-acuma tuturor:
un spion a traversat hotarul,
nu ştim de e cântec sau e-un dor...

Scotociţi secara pentru treier
şi în cusătura de valiză:
starşina, un cântecel de greier
trece frontiera fără viză !

Hei, acar, când prinzi să aţipeşti,
vreun contrabandist slăbuţ şi nalt
trece peste râu, călcând pe peşti,
dintr-un mal şi până-n celălalt.

Într-o noapte gri ca o pisică,
am umplut vreo câteva dosare
cu miros suspect de levănţică
şi cu cântec de privighetoare.

Grănicer, fii gata să ocheşti,
cum sergentul ţi-a citit din carte,
chiar în cântul cela ce-l doineşti,
căci îţi e (păzea !) duşman de moarte.

Să-nvăţăm tot mai discreţi să fim,
cum salcâmii scunzi ne urmăresc

şi scrisorile, pe care le primim,
ele-s cele care ne citesc.

Vântul trece, subversiv, prin grâu:
umbra unui uliu care zboară,
către seară, dincolo de râu
cade, neatent, la mine-n ţară.

Şi nu ştiu ce aş putea să fac,
sub o lună ce se-ngroapă-n ceară,
doina mea cu doina cea s-o-mpac
ce mă caută din altă ţară.

IEŞIRE LA MARE

Ce să fac, Doamne, c-un cer care prinde singur să zboare
şi n-am, ca să-l populez, măcar câteva vrăbii ?!
Ce să fac, Doamne, cu-atâtea corăbii
când nu mai am ieşire la mare ?!

Se întâmplă de-acum lucruri stranii şi amare –
cum săritorii, din faşe-ncă, strigă toţi: „hopa !" –
în această bucăţică de Asie, lăţită peste Europa,
unde amiralii nu au nevoie de mare.

Că n-or urca mai mult pe râu, decât cu visul –
cel care-a fost o dată să-i încapă –
înstrăinaţii peşti, îi simt plângând sub apă,
cu lacrimile lor sporind abisul.

HOŢII

„Era iunie, în 28 de zile, miercuri, au făcut masă mare Petru împărat de au cinstit pe Dumitraşcu Vodă şi pe toţi boierii ţării şi acolo s-au iscălit boierii de au primit domn vecinic pe Dimitraşcu Vodă şi pe seminţiile lui. Şi mare banchet au făcut toată ziua aceea şi acolo au mers, iar peste noaptea aceea n-au scăpat fără pagubă nici un boier nefurat de muscali: cui pistoale, cui rafturi, cui epingele, nici boier, nici slugă"...

Nicolae Costin, Letopiseţul Ţării Moldovei...

V-am aşteptat mai mult de-o veşnicie
Când v-am ieşit cu ţara înainte
Simţeam cum de a noastră bucurie –
Se bucură şi morţii din morminte.

Şi s-a zbătut ţărâna sub caleaşcă,
Iar cerul de urale-a tresăltat
Când Petru l-a cuprins pe Dumitraşcu
Şi ca pe-un fiu pe ochi l-a sărutat.

Pe Cantemir cel juruit de turci
Pierzării şi masacrului păgân;
Noi n-aveam timp să îl citim, atunci,
Noi îl iubeam că ne era stăpân.

Şi-i iunie, la douăzeci şi opt,
Boieri şi slugi, călugări şi oşteni
Ne-am iscălit pentru Măria Sa
Că-l vrem domn vecinic peste moldoveni.

Şi la ospăţ am plâns frunte la frunte
şi-au zis în vlahă şi pe muscăleşte

Cum că Ion şi cu Ivan e-acelaşi lucru,
Şi-acelaşi Dumnezeu ne ocroteşte.

Şi vă iubeam, cum ne vorbeaţi avan,
Jurând pe tot ce mişcă şi respiră,
Că şi Iisus fusese moldovean
Iar turcii cei păgâni îl răstigniră.

Şi-un vis aveţi doar: să ne răzbunaţi,
Căci rana cea de secole s-a copt,
Şi c-aţi venit aici chemaţi de fraţi,
În zi de iunie, la douăzeci şi opt...

Ne-nţelegeam şi fără de cuvânt
Cum lacrima ne picura-n pahare
Şi-am mai jurat pe tot ce-avem mai sfânt
Că fi-vom astfel cât vom fi sub soare.

Şi-am adormit cu frunţile pe masă
De o nădejde sfântă luminaţi
Şi de o lună ca un prunc, buboasă,
În noaptea cea de miercuri către marţi.

Şi-a doua zi... când turcii au dat năvală
Şi ne-am trezit din dulcea-mbrăţişare:
Caii n-aveau nici şa, şi nici zăbală,
Nici noi în tolbe nu aveam pistoale...

Petru pe cal în frunte galopa
Parcă vâna vântoasa de pe zări,
Mirat că nu vânat i s-arăta,
Ci beglerbei şi ieniceri călări.

Şi, brusc, ni se făcu milă de noi
Cum ne-aruncam cu pumni-n bătălie
Şi ne-mpingeau spahiii înapoi
Să ne răpună-n propria câmpie.

Dar cel mai mult de Vodă ni-era milă
Cum se-avânta să lupte cu străinul
Fără pistol şi fără de coroană,
Doar cu Cetatea Albă şi Hotinul.

BUCOVINA

Mă doare Bucovina ca o rană
ce nu se mai tămăduie de-un veac,
şi munţii ei mă dor ca o dojană:
munţi cine are nu mai e sărac.

Şi Prutul, râul cel mai trist din lume,
atuncea când ajunge-n Cernăuţi,
e-atât de mut, că nici n-ar face spume
şi-ar vrea s-o ia parcă-napoi, spre munţi.

De când există bezna şi lumina,
de când pe lume e Bine şi Rău,
de cer este legată Bucovina
şi acolo-i mai aproape Dumnezeu.

Ne amintim mai des de sora noastră
răpită-n zi de pace, nu de luptă,

când sângeră toţi pomii sub fereastră,
când ţara ni-i precum o hartă ruptă.

Şi-s tot mai trist, de câte ori mă-ntorc
din Bucovina, unde muşchiul creşte
în schituri, văduvite de noroc,
şi Dumnezeu vorbeşte ruteneşte.

Dar nu-i pierdut nimica întru totul
cât cerul peste fagi s-a mai păstrat;
ni s-a luat, e drept, aproape totul:
dreptul la plânset nu ni s-a luat.

Visez de pe acum să plec la anul
în Bucovina zărilor cărunte:
să stăm cu Zegrea şi cu Tărâţeanu
în jurul unui foc pe-un vârf de munte.

Şi să bocim de stirpea românească
a locurilor astea ca o rană –
eu, mut, în limba mea moldovenească,
ei, muţi, în limba lor bucovineană.

Ne întâlnim ades. Dar când e-n toi
o nuntă sau vreo sfântă sărbătoare –
simţim cum curge Prutul între noi
şi sârma cea ghimpată cum tresare.

Nu va fi unic Domnul, cel din slove
Şi Domnul cel ce umblă pre pământ,
în lume cât mai sunt două Moldove
şi două Bucovine cât mai sunt.

Bogat e cine are o poiană.
Munți cine are nu mai e sărac.
...Mă doare Bucovina ca o rană,
și nu se mai tămăduie de-un veac.

Doamne, când ceasul cel din urmă-mi vei suna:
fă-mă pe plai un fag de rouri ud,
ca vânturile când mă vor zvânta
de pe un deal, pe toată, s-o aud.

SCRISOARE CĂTRE ALBA IULIA

Trecui sârma cea ghimpată
să te văd, plai înnoit.
Basarabia furată,
Basarabia trădată,
Sora ta înstrăinată
te salută: Bun găsit !

Urbe cu văzduh sfințit,
te știam mai mult din carte,
că de când ne-au răzlețit
și de când suntem de-o parte,
și-un hotar strâmb ne desparte
te gândeai c-am și murit.

Te gândeai că nu mai sunt,
mă temeam că nu mai ești;
doar arar, ca din mormânt,

îţi părea că desluşeşti
vreun suspin adus de vânt
dinspre Leova, sau Hânceşti...

Iar de câte-am suferit
mult mă mir că mai sunt viu;
căci de când ne-am despărţit
deseori m-au răstignit,
prin Siberii m-au târât –
ca să mor, să nu mai fiu...

Şi aveam numai o vină:
că eram frate cu tine,
că erai frate cu mine,
că vorbeam limba română,
că ne căutam pe hartă –
iar acestea nu se iartă...

Cerul mi-a tot fost pustiu,
stinse – florile-n grădine
şi, de-un veac ce se mai ţine,
i-am tot zis răului bine,
şi trăiam fără să ştiu
că îmi este dor de tine !

Aflu-acum că eşti, că sunt:
– Bună ziua soră, frate !
Noi avem un crezământ:
Basarabiile toate
câte sunt pe-acest pământ,
Dornice-s de libertate !

Din Hotin pân-la Chilia,
Din Soroca la Orhei –
grâului ce-mbracă glia,
şi pădurilor de tei,
şi luceferilor grei –
dor le e de România.

Iar bătrânii-atunci când mor,
când se mută sub ţărână,
parc-ar porunci, îngână:
„Nu lăsaţi, copii, din mână
sfântul nostru tricolor
şi vorbiţi – limba română !"

Ţară binecuvântată –
azi aci te-ai întregit;
Basarabia furată,
Basarabia-nviată,
sora ta adevărată,
te salută: Bun venit !

1 decembrie 1990

DUMNEZEU

Ades, pe bunul Dumnezeu
îl simt murind în locul meu.

Când gata sunt să cad, în drum
pornit spre-un iluzoriu ţel,

simt de pe umeri crucea cum
mi-o ia, să o mai ducă el.

Şi parcă îl aud, din greu
oftând, din cerul lui enorm:
ce greu e să fii Dumnezeu,
dar şi mai greu e să fii om.

Când pentr-un pom ce moare, sufăr,
sau pentru roiul de albine,
sau pentru floarea cea de nufăr –
şi Domnul suferă cu mine.

Şi, de-un ţăruş legat, când zbor,
ori sunt rănit de-un brebenel...

Cu fiecare muritor
eu simt cum sângeră şi El.

...Ades, pe bunul Dumnezeu
îl simt murind în locul meu.

ICOANĂ

N-am să uit – pe-un şes podit cu pai –
câte zile-or fi să-mi mai rămână:
o căruţă trasă de doi cai
şi în ea – o femeie bătrână.

Carul scârţia din osii, sfânt,
şi-nlemnii, văzând, lângă-o răscruce,
că bătrâna duce – sau aduce ?! –
o căruţă plină cu pământ.

Ea stătea deasupra,-ngenuncheată,
parcă se ruga, cu ochii duşi;
prinse-atunci, blând, lanul să se zbată
şi lumina prinsă în ţăruşi.

Ea stătea ca-n strană, cuvioasă,
şi privea tot timpul înainte:
poate-şi aducea strămoşii-acasă,
poate-şi avea carul cu morminte ?!

Numai drumul dacă-l mai vedea,
ochii ei alunecau departe:
parcă ţara o ducea cu ea,
parcă o muta în altă parte...

Şi am vrut să-i strig o întrebare:
spune, unde duci acel pământ ?
E ţărână scoasă de vânzare ?!
sau e – de la propriul mormânt ?!

Pentru pomi îl duci sau pentru oale ?!
Ori, poate,-i pământ răscumpărat
de la străbuneii dumitale
care îl vândură altui sat ?!

Dar bătrâna n-auzea, se pare,
parcă semăna cu o statuie,

parcă semăna cu-o lumânare
mai mocnind un fir de flăcăruie...

Doar pe chip i le ceteai pe toate:
parcă nu avea dreptul să moară
până nu va face o dreptate
poate sie,
nouă, bunăoară.

Şi o urmării, fără de grai,
până zarea o-nghiţi,-ntr-un fel,
ori – pân-se topi cu tot cu cai
în ţărâna şesului acel...

...Cea icoană o mai văd şi-acum
fără-asemănare-n univers:
o femeie şi doi cai, pe drum,
şi-o căruţă, îmbătrânind din mers...

IAR NOI NE URÂM...

Iese-n loc de soare – o bucată de soare
pe orizontul tot mai ocult,
umbra ni se face mai grea şi mai mare,
iar noi ne urâm şi mai mult.

În timp ce suntem lătraţi de câinii năpăstii
şi Dumnezeu e ofensat de-a dreptu-n altare,
în timp ce duşmanii ne-mping în prăpăstii,
noi ne urâm şi mai tare.

Fântânile seacă şi spicele seacă,
cresc blocuri pe unde a fost ţintirim,
mielul moare în oaie,
mânzul – în iapă...
Iar noi ne urâm, ne urâm...

Ne-ncearcă cutremure, pământuri alunecă,
se usucă pe dealuri gorunii,
tot mai devreme,
tot mai devreme se-ntunecă,
iar noi ne urâm ca nebunii.

Popoare nomade ne calcă-n picioare,
pământul de sub tălpi ni-e smult,
nici iarba, de la o vreme, nu mai răsare,
iar noi ne urâm şi mai mult.

Urâţi-vă ! Dar – rătuiţi copiii
cei ce se nasc în URĂ ca-ntr-o ţară
în care morţii-s în război cu vii,
iar vii-i ară,-i seamănă şi ară.

Cad cerurile ! Dumnezeu e în bâjenii !
Vulcanii-n zori, cu tot cu case, răbufnesc.
Pompeiul e sub lavă ! Iară pompeienii
în loc să se salveze, se urăsc !

VORONEŢ

Noapte în noapte. Cer în cer.
Adeveresc: visul există ! E adevăr !

Plouă pe mări şi mările nu cresc.
Ninge pe oase, dar ele nu se mai albesc.

Ca un râu pe care-l auzi de departe,
curge viaţa, amestecată cu moarte:
soseşte prin ploaie omătul.
Aici Dumnezeu şi-a făcut autoportretul.

RĂNIT DIN IUBIRE

Nu mă călca pe umbră că mă doare.
De mă atingi cu ochiul, prind să ţip.
Sunt tot o rană. Sunt p u s t i a, care
plânge spre cer cu lacrimi de nisip.

Mă doare ceaţa, steaua ce-o străbate,
mă doare iarba cea pe care-o calc.
Şi inima în pieptul meu se zbate
ca o pisică oarbă într-un sac.

Sunt raza încâlcită-ntr-o perdea,
sudoarea pietrei, umbra din cărare.
Mă dor tăcerea ta, şi vorba ta,
atât de dragi şi de înşelătoare.

Sunt rana peste care s-a pus sare,
sunt lacrima, ce-mi lunecă pe chip,
Nu mă călca pe umbră că mă doare.
De mă atingi cu ochiul, prind să ţip.

TINERI

Nici nu mai ştim cum vreţi să fim,
Vreţi să vă convenim în toate.
Ne credeţi numai când murim.
Abia atunci ne daţi dreptate.

În veacul nostru, efemer –
nu-n cel chitit de Dumneavoastră –
avem nevoie de Adevăr
şi asta-i toată vina noastră.

LACRIMA CARE VEDE

(1994)

SOLSTIȚIU

Se face ziua tot mai mică,
se face noaptea tot mai mare
și mor copacii în picioare,
și rima ți-i tot mai peltică.

Și ai țipa de disperare
și încă-ai tremura de frică:
se face ziua tot mai mică,
se face noaptea tot mai mare.

Un soare înghețat pe zare
răsare apunând în pripă,
de-acum nimic nu te mai doare
și nici un dor nu mai înspică:

se face ziua tot mai mică,
se face noaptea tot mai mare.

* * *

Zic, vai de cel ce din iubire a trădat
și-a coborât în hău – din dor de cer.

el sieşi lui: judecător şi condamnat,
el însuşi: deţinut şi temnicer.

Zic, vai de cel care iubeşte şi-n trădare
şi acel ce, din iubire, ură poartă:
e ca un arestat scos la plimbare
stând lângă zidul surd
ca lângă-o poartă...

FRIG

Răsare luna prin perete
şi vântu-ţi umblă prin caiete
poate: nu-i vântul ostenit,
poate e Cea care-a murit ?!

Parcă te-ai teme să respiri:
petalele de trandafiri
le-auzi cum cad pe masă,
blând...
Şi ţi-i duşman fi-e-ce gând !

Cu umbra-nchisă în dulap,
cu cerga trasă peste cap,
strângând în braţe perna, plânsa,
ţi-i dor de moarte, ca de Dânsa...

LIBERTATEA ARE CHIPUL LUI DUMNEZEU

(1997)

ŢARA MEA DE DINCOLO DE PRUT

Ţara mea de dincolo de Prut,
Mi s-a dat poruncă să te uit,
Să te şterg din minte c-un burete,
Patria mea pusă la perete.

Şi, ca-n anii noştri cei mai trişti
Iar să mă prefac că nu exişti,
Iar să mă prefac că nu pot plânge
Şi că alta-i ruda mea de sânge.

Ţara mea de dincolo de Prut,
Numai lacrima dacă-ţi mai este scut,
Numai dorul te mai apără de rele,
Ţară tristă-a Pruturilor mele.

Mi se-ngăduie şi-acum, ca mai-nainte,
Să bocesc cu câteva cuvinte.
Trec pe stradă, necăjit, şi-mi zic:
Of, mai bine mut – decât peltic !

Iar, scripturile gândite de străbuni
Mi se zice c-ar fi pline de minciuni
Şi că viitorul meu a fost trecut,
Ţara mea de dincolo de Prut.

Țara mea de dincolo de Prut,
Am să-ncerc, dacă-am să pot să uit;
Și, cum scriu la carte-naintașii,
Am să încerc ca să-mi iubesc vrăjmașii.

Dară dincolo de moarte, Țară-a mea,
Nu mă părăsi, nu mă lăsa –
Când chema-mă-va la Dânsul, Dumnezeu,
Te implor să spui că sunt al tău.

Țara mea de dincolo de Prut,
Mi s-a dat poruncă să te uit.
...Dar de-o fi să mi te uit, suflet al meu,
Uite-mă pre mine Dumnezeu !

DEZRĂDĂCINAT

Iată-mă cu Nistrul subsuoară
și străin în propria mea țară.
Cerul de pe plopi e tot mai greu,
și-a plecat din el și Dumnezeu.

Când de Domnul – că există ! – jur,
sunt bătut cu pietre, ca un fur;
trec și sufletul mi-l port pe mâini,
hăituit de oameni și de câini.

Iară seara lângă-un foc plăpând
rănile când mi le leg, plângând,

nu-i bocesc pe câinii ce mă muşcă,
ci pe-ai mei:
că-s fericiţi în cuşcă !

Chiar să nu ne pese de mai suntem vii ?!
Trecători în ţara-mi îşi croiesc domnii,
chipul şi-l aşază pe monede...
Dar eu cred că Domnul ne mai vede !

Şi n-o să ne lese să pierim de tot,
când ne-or pune unii Destinul –
la vot !!! –
şi-or striga că, iată, voturile-s toate:
că poporul nostru nu vrea libertate !

O, stăpâni cu fire de lachei,
şi istoria-or să ne-o scrie ei;
peste lutul meu,
de-o fi să mor,
vor sădi ei pomii lor.

...Dar ne-ntreabă morţii, ce duc
ţara-n spate:
să nu ne mai pese au de libertate ?!
Şi cei puşi pe ruguri, şi cei răstigniţi:
să ne placă oare să tot fim minţiţi ?!

Te îndură, Doamne, şi de-acest popor:
măcar pruncii noştri sau copiii lor,
fă să nu mai fie lumii de ocară,
nici străini în propria lor Ţară !

20 octombrie 1994

CERCUL DE CRETĂ

(1998)

TOAMNĂ DEVREME

Lumina zilei către apus
ca o frunză tremură-n vânt.
Am prea multe de spus
şi – nici un cuvânt.

* * *

N-aveam nici timp, n-aveam nici vreme
să ne croim altfel de sorţi,
retraşi în imnuri şi poeme
eram, ca dincolo de morţi...

Şi doar poemele acele
de dragoste şi dor cumplit
opreau oştirile să intre
în ţara-n care ne-am iubit.

* * *

Spun cuvinte
şi cuvintele
mă modelează
până devin
şi eu
ceva bun de rostit...

CLEPSIDRĂ

Precum pădurarul copacii buni de tăiat –
moartea ne-nseamnă.
Nici n-a început vara
şi de-acum e toamnă.

Linişte asurzitoare,
pe care – ca pe-un poem – o înveţi.
Nisipul din clepsidră
e plin cu paşi de profeţi.

SCRIPTURĂ

Pe filă zăboveşte
ochiu-mi trist:
CARTEA MĂ CITEŞTE –
E-x-i-s-t !

HOȚII

Doamne, totu-i mahala
Doamne, totu-i mahala
Doamne, totu-i mahala
Doamne, totu-i mahala

Hoții-s în grădina Ta
Hoții-s în grădina Ta
Hoții-s în grădina Ta
Hoții-s în grădina Ta

Cum nu știu ce-ar mai fura –
fură scăpărări de stea.
Doamne, totu-i mahala
Hoții-s în grădina Ta.

LAPSUS

N-am uitat să scriu câteva cărți de poeme,
n-am uitat să iubesc o femeie și câteva poiene
în viața asta scurtă, cât un scăpărat de chibrit...

...Am uitat doar să fiu fericit.

SCLAVA

Când i-am strivit, cu tot cu tron,
pe regii-zei din Babilon –

toţi s-au întors cu-averi, cu slavă,
eu n-am venit decât cu-o sclavă.

Era frumoasă: când zâmbea
pomii-nfloreau după perdea
şi iedere urcau pe ziduri –
privirea ei îmi lăsa riduri.

Eu îi eram stăpân şi domn:
mă mângâia, tăcut, prin somn;
din vis, când îi ceream hangerul –
cu pleta-i şi ştergea mânerul...

Îi sărutam glezna cerească,
şi-i porunceam să mă iubească
mai mult decât pe Dumnezeu,
căci: „EU ÎŢI SUNT STĂPÂNUL TĂU !"

Iar ea zâmbea prin lacrimi mută,
cu toate bolţile-n derută,
cu frunza delirând în tei,
ea, sclava mea; eu, sclavul ei...

* * *

CEA NESFÂRŞIT DE DRAGĂ, EA,
mai speră c-am s-o pot uita
sau că – în seculii ce vin –
iubi-o-voi, dar mai puţin.

...Pe CEA NESPUS DE DRAGĂ, EA –
dac-aş uita-o, m-aş uita...

Fără de EA: parcă mă văd
cum – prin Siberiile de-omăt
ce s-or aşterne între noi,
sau prin perdelele de ploi –
o caută privirea-mi, plânsa...

CEA NESFÂRŞIT DE DRAGĂ, DÂNSA...

FOTOGRAFUL DE FULGERE

Eu fotografiez fulgere
despicând bezne,
ceruri,
sau brazi;
pe dealurile cele mai înalte,
pe blocurile cele mai suple,
lângă arborii bătrâni şi însingurati
le momesc;
periculoasă profesie,
aproape la fel de periculoasă
ca viaţa însăşi –
să fotografiezi fulgere.
Şi-n timp ce unele lovesc în mine –
mai reuşesc
să le scapăr.

Vă las ca amintire
acest fulger
care am
fost.

TĂCERI ASURZITOARE

(Poeme noi)

CÂNTARE VECHE

Deci iată-mă – după această, lină,
cântare începută şi lăsată –
întors ca roiul după o albină
prin ierbile câmpiei încurcată.

Nu mai găsesc la loc nimic din ce-am
lăsat atunci, ori îmi păru că las:
nici aurul, nici floarea de pe ram, –
numai aceeaşi şovăire-n glas.

Unde-i văpaia ce mă străbătu ?!
şi stelele, pe-un cer ca parafina,
atât de multe – că nu mai putu
să-ncapă între ele şi lumina ?!

...Zarea ia foc, veacul se-anunţă blând
şi aerul de clopote se împle...
Toate acestea au putut, pe rând,
numai în clipa asta să se-ntâmple...

În ceaţa dimineţii plutesc steii
şi-un cântec nou aud cum sapă-n mine..

Şi-atât de greu e cerul, încât teii
abia-l mai pot cu ramurile ţine.

URMELE LUI DUMNEZEU

Pădurea din jurul satului meu –
prin ea s-a plimbat Dumnezeu.
Ce vezi nu-s: izme albe, cicori albăstrui –
sunt urmele încălţărilor lui.

Undeva pe-aici, pe-o costişă de plai
s-a oprit. Şi-a privit către rai.
Frunza pioasă,
floarea plăpândă –
parcă îi mai păstrează respiraţia blândă.

Îngăduie-un pic. Priveşte înainte.
Frunza aici nu conspiră. Nici izvorul
nu minte.
Vântul din iarbă,
şi stânca,
şi ulmii –
totul este la fel de la facerea lumii.

Cărările le măsori cu bătaia inimii,
nu cu pasul.
Nici timpul aici nu se măsoară cu
ceasul.

Te opreşti lângă-un izvor bâlbâit şi tehui
să-i speli sufletul. Ori – rănile lui.
E plină de metafizică – aici fiece
floare.

Citeşti fraze din Ecleziast
pe nori
şi
izvoare
Şi te vezi, te crezi, te simţi
într-un colţ de zăvoi
ca un soldat uitat de război.

Te bucuri: de-o floare,
de-un murmur,
de-un cireş amărui –
parcă ai fi dat de urmele Lui...

...Pădurea din jurul satului meu –
prin ea s-a plimbat Dumnezeu.

RUGĂCIUNEA

Călugării tăiaţi în rugăciune
tresar acum în stratul de cărbune,
se răsucesc în vorbele străbune,
parcă ar vrea, prin noi, să se răzbune
călugării tăiaţi în rugăciune.

Şi-acea neterminată rugăciune
parcă nu noi, ci ea pe noi ne spune.

o îngânăm: şi prinde-un cer să tune
şi miezul să se adauge-n alune.
...Acea neterminată rugăciune

Şi iată că se-ntâmplă o minune:
nişte cuvinte pot să ne adune –
pe-acei de-aici, pe-acei plecaţi în lume –
ca să ne dea la toţi un singur nume:

o ţară spune-aceeaşi rugăciune...

SCRISOARE LUI ILIE ILAŞCU

Frate Ilie, te-am visat:
erai la moarte dus de răi
şi, brusc, Iisus s-a ridicat
stând între tine şi călăi

ce-au prins, de frică, să leşine,
ştiind că dacă trag în tine:
'nainte de-a te fi răpus,
glonţii vor trece prin Iisus.

Cu lanţuri grele la picioare,
lovit de furi, scuipat de hoţi,
îţi scriu în neagra depărtare,
mai rabdă, frate, dacă poţi !

Păgânii o cunosc prea bine:
ţi-or aşeza capul pe trunchi,

ţi-or rupe carnea de pe tine –
dar nu te-or pune în genunchi !

De asta te urăsc mai tare,
de asta te urăsc mai mult,
au smult din tine mădulare,
dar Sufletul nu ţi l-au smult.

De-atât c-ai îndrăznit să laşi,
în ţara unde eşti stăpân,
un testament pentru urmaşi:
„Eu vă iubesc, Popor Român !"

Iar noi sperăm mai mult de frică
şi altceva mai mult ne doare:
că tu stai într-o cuşcă mică,
noi – într-o cuşcă mult mai mare !

Aşa se vede că ni-i scrisa
de când cu ordia barbară:
să curgă Nistrul peste Tisa,
să n-avem loc nici pentru ţară.

Eşti singur în celula ta
când primăvara-n slăvi învie
şi n-are cine-ţi îngâna:
„Hristos a Înviat, Ilie !"

Călăii îşi ascut unealta
şi-n jurul tău e-atâta vid,
şi-aştepţi dintr-o clipită-n alta
s-auzi: „Ilaşcu ! Treci la zid !!!"

De-aceea-ţi scriu, frate Ilie:
nu dispera, ştim că ţi-i greu,
dar cei care vor trage-n tine,
vor trage-ntâi în Dumnezeu.

27 aprilie 1994

CETATE ASEDIATĂ

Ce caută poeţii în biblioteci,
când ei sunt aşteptaţi pe baricade ?! –
poemul ar putea pe murii reci,
să ieie locu-oşteanului ce cade.

Poeţii din cetatea-asediată,
e locu-acestora pe metereze – sus –
cu opera lor scrisă-n viaţa toată
şi cu poemele ce încă nu le-au spus.

Acum se făureşte viitorul,
acel de generaţii presupus:
nu da, mărite,-ntrânsul cu piciorul
precum păgânii-n chipul lui Iisus.

Când bat barbarii-n poartă cu berbeci
şi de săgeţi e Dumnezeu străpuns –
o, ei izbesc şi în biblioteci,
unde îţi pare că stai bine-ascuns.

Găsi-vor argumente vagi şi laşe
bărbaţii cărturari, utile-n veci...
...Când cititorii li-s ucişi din faşe,
Ce caută poeţii în biblioteci ?!

ALCHIMISTUL

– Spune-mi, pe cine pândeşti,
spune-mi, de ştii să te bucuri ?...
– Vorbeşte-ncet, să nu trezeşti
prafu-adormit de pe lucruri..

– Ai parcă temere de verb:
e liniştea asurzitoare...
– În eprubete: sorii fierb,
se nasc planete viitoare...

– Pierzi din cuvinte, fără veste
în ochi ţi se depune ceaţa...
– Caut, mă zbucium, şi-asta este
cu mult mai mult decât e viaţa.

1980

INSCRIPŢIE PE UN VOLUM DE VILLON

Deschide cartea
la poemul în care mai ninge.
Ca să descoperi

că poezia există.
Că ea mai există
şi azi,
la o mie de ani
după ce-a fost condamnată
la moarte.

GRĂDINI ÎN TOAMNĂ

Vânt ce vii din moartele grădine
să mă strângi ca un bandit de gât:
m-am obişnuit cu răul tău atât
că îmi face şi un pic de bine.

De o viaţă,-n aşteptarea rimei
care-ar transforma o cloacă-n mit,
parcă-am străpezit şi eu, ca un cuţit
ce-şi mai caută prin lume locul crimei.

Viaţa mea-i cu moarte-n jumătate,
ca şi cum ucisele lumine
şi-au trecut spitalele prin mine
şi-au ieşit prin şesuri, vindecate.

MOSCHEIE
(Taj Mahal)

Se gudură-n preajma-i
nemărginirea,

cărămida se face praf
de cum o atingi cu privirea
Alah il ilalah

Unde-şi scot ochii unul altuia corbii,
tac îngenuncheat în praf
cu gura plină de vorbe
Alah il ilalah

Adorm cu fruntea pe carte
la un însemnat paragraf:
nu există nici viaţă, nici moarte...
Alah il ilalah.

CALIPSOAPOCALIPSĂ

„...Calipso era prietena lui Puşkin"
C. Negruzzi

În anul 1995, 6 fix,
Eram pe-atuncea viu şi pal,
Doamna X
era amanta unui cal.

Şi nu ştiam, şi nu ştia
că pomii se uscau în rai
şi iarba necheza
de dor de cai.

O, doamna X, o, calul X
erau la Judecată lipsă
în anul 1995, 6 fix,
din Calipsoapocalipsă.

CÂNTECUL

Atât de trist cânta o goarnă
că începu să ningă-afară.
Mi se părea că-n lume-i iarnă.
Mi se părea că-n lume-i vară.

Scriam cuvintele pe ceaţă.
Mi se părea că-n orice frază
se face, tainic, dimineaţă.
Mi se părea că se-nserează.

Şi cântecul – ca o ninsoare
cădea solemn peste pământ,
iar şesul învăţa să zboare.
Mi se părea că nu mai sunt.

Mi se părea că e devreme.
Mi se părea că e târziu.
Mi se părea c-am fost în vreme.
Mi se părea c-am să mai fiu.

COPACUL FULGERAT

Copacul fulgerat s-a umplut cu floare,
Şi numai eu m-am acoperit de riduri.

Nu-mi pot dezlipi umbra de ziduri.
De la o vreme şi umbra mă doare.

Descui uşa şi las umbra prima să intre.
Pustie e casa. Şi sufletul meu – pustiit.
Există deosebire între bine şi rău ca între
timpul care trebuia să vină şi cel ce-a venit.

SUPUŞI AI CUVÂNTULUI

Gândim, rostim şi trăim cuvântul,
invidiaţi de vânturi şi ploi.
Noi vom fi, odată, ca vântul.
Vântul nu va fi niciodată ca noi.

Supuşi ai cuvântului, sub zodiece
facem rugă cu harul şi harpa:
nimic mai netrecător decât clipa ce trece,
nimic mai nemuritor decât iarba.

CORĂBIERI PE USCAT

Cum mările au secat sub arce.
Între tăcere şi cuvânt.
Aud cum clipa se întoarce.
Cu toate câte nu mai sunt.

Cu pomi în care creşte luna.
Precum un fruct. Ţâşnind. Imens.
Visez pe mări trecând furtuna
ce vieţii noastre îi da sens.

O, vântul încâlcit în lire,
Cum rănile ne-a zgândărât.
De-ajuns ni-i pentru fericire
Şi-atât.
Atât.
Numai atât.

BIBLIOTECA

Intru ca într-un depozit cu dinamită
în camera de cărţi cu licăr stins;
mai trist – după orişice carte citită,
după orice gând desluşit – mai învins.

Dau la o parte pânza de păianjen
de pe imperii, întâmplări, idei...
Şi timpul îl aud cum, surd, se sparge-n
istorii, piese, povestiri, trohei...

Acolo vezi, ca la i n i m o g r a f,
în umbra spălăcită-a unei raze:
cum fraze-eterne se preschimbă-n praf
ce se depune peste alte fraze...

Cărți vechi cu pagina arsă de stele,
cărți noi, ce se-agită ușor –
și nici un licăr de prezent în ele:
numai trecut și numai viitor.

Dar văd ades, și inima-mi tresare:
în camera de cărți, ascunsă-n ceață,
din cărți mucegăite cum răsare
o floare vie, doldora de viață...

ALB PE ALB

Pictorului Andrei Mudrea

În loc de geam avea –
pus anume –
pe perete, un tablou cu codru și mare,
prin care se uita la lume,
și lume-i părea foșnitoare.

Marea fremăta,
codrii – înmugureau
și-nfrunzeau,
fără veste,
ori – se-acopereau cu omăt...
Fericiți cei care se uită la lume
prin tablouri ca prin niște ferestre.

Și-o văd.

BĂTRÂN

Nu mai zâmbeşte cu gura, ci cu ridurile.
Nu mai vorbeşte cu cuvinte, ci cu tăceri.
Când stă pe loc, dau peste el toate zidurile.
Când e-ntrebat ce zi este azi, zice: „Ieri".

NEPOEZII

sărăcie

un sfânt
îţi vinde nimbul
în faţa gării

arta

ripostă
dată
zeilor

îndrăgostiţi

Doi sfinţi
cu o singură
aură

zori

luceafărul pe orizont:
ca un asterisc
în josul paginii.

Brâncuşi

buzele de lemn
ale sfintei şoptesc
rugăciuni

portret

Fată frumoasă –
Dumnezeu îngenuncheat
în faţa ei

toamnă

în apa lacului
o frunză ce cade
clatină copacul întreg

vârstă (I)

foşnetul ierbii, de la un timp
îmi sună-n urechi
ca o limbă maternă

vârstă (II)

o, am ajuns ce bătrân:
am atâtea răspunsuri
şi nici o-ntrebare

bătrân

...şi haina
toată-i numai
riduri.

secetă

patru sori pe cer
luminează:
copacii nu mai au umbră

NU TE GRĂBI, COPILO...

Doinei, la împlinirea vârstei de 16 ani

Nu te grăbi, copilo, să iubeşti:
e ca şi cum te-ai grăbi să-mbătrâneşti
sau ai dori să scapi de frumuseţe –
acest dar.
Dragostea adevărată o întâlneşti
o dată-n viaţă, sau – şi mai rar.

Vai de cei care şi-au dat viaţa
pentru un sărut,
pentru un sărut prefăcut,
sau au crezut că şi „Nu !"
– înseamnă „Da!"
Fericiţi cei ce-au văzut (iubirea)
şi nu li s-a părut
sau au putut muri pentru ea.

Precum străvechii corăbieri mai învaţă
a deosebi ce-i „Pământ !!!" –
de miraje şi ceaţă,
Iubirea ta Mare – de văpaia de-o zi,

În care, ca pe-un arhipelag apt pentru viață,
te-ai putea naște
și-ai putea trăi, și muri.

* * *

Singur. Singur la porți.
Numai eu mai sunt viu.
Toți zeii sunt morți.
Și-i târziu.

Plopul murmură trist
sub un cer fumuriu.
Am murit ? Mai exist ?
Nu mai știu.

Nu-i nici noapte, nici zi.
Nu mi-i rău, și nici bine.
Nu pot trăi, nici muri.
Fără tine.

DESPĂRȚIRE

...vineri, sâmbătă, duminică, luni,
marți, miercuri, joi...
Și tot mai multă – tăcerea ce
ne desparte;

timpul care trece printre noi
se aude vuind ca o cascadă,
până departe.

DE DIN VALE DE ROVINE

De din vale de Rovine
C-un cuțit băgat în mine
Îți scriu, Doamnă, c-o duc bine...

Nu din gură, ci din carte,
Hăt de dincolo de moarte –
Oare cini' ne-o mai desparte ?!

Da-nainte-ți văd icoana,
Cum beau lacrime cu cana
Și-mi arde în flăcări rana...

Au te-oi mai vedea vreodată,
Floarea mea nescuturată,
Jalea mea nemăritată ?!

Și-aud iarba cum lucrează,
Și-aud lutul cum serbează,
Și e beznă – la amiază.

De din vale de Rovine,
C-un cuțit băgat în mine,
Îți scriu, Doamnă, c-o duc bine...

* * *

Îmi înfigeam călcâiele adânc în pământ
când inelul planetei Saturn
îşi regăsea gaura.

Pe lama unui cuvânt
cădea un zeu
şi-şi zdrelea aura.

Şi-a rămas fără cuvinte,
peltic,
poemul ce-ţi ţine viaţa captivă,
ca un obiect ce se face
tot mai mic şi mai mic
prin lustruire excesivă.

Ce greu e să faci poeme
fără cuvinte,
ce greu e să mori făr-a te fi născut,
şi chipurile unor oameni pe care
nu i-ai văzut
mai ales de ele să-ţi aduci aminte.

STRĂINI

Tot mai dragoste mi-i ura
ce din mine se revarsă,
tot mai mută-mi este gura,
cea de rugăciune arsă.

Cerul ninge împăcare –
şi eu mari ninsori presimt –
numai rana ta mă doare,
doar pe dânsa de-o mai simt.

Sub luna ca o lămâie
eu tăcerea ţi-o ascult;
dar, în timp ce mă mângâie,
mâna-ţi m-a uitat de mult.

PROVINCIE

Provincie cu puls de imperiu.
Aici iarba răsare
fără nici un criteriu
şi totul –
piatră, vorbă, surâs –
se cheamă Aşteptare.

Aici toate prostituatele-s sfinte
şi-şi poartă aura-n genţi.
Minutul aici are 60 de cenţi.
Şi troscotul minte.

Sub arbori îşi beau berea satirii
şi amurgeşte devreme.

Şi se sufocă toţi trandafirii
transplantaţi în poeme.

Şi-aud –
pe şes cu prierul
când trece vântoasa, turbat –
cum firul de iarbă se smulge
ca părul
de pe capul unui soldat radiat.

PLÂNGÂND, UN ÎNGER...

Când seara se lăsa pe pajişti, mută,
şi-n suflete când, brusc, ni se-nsera
El cobora pe-o scară, nevăzută:
parcă pe propriile lacrime călca.

Plângând, un înger pogora din slavă
şi penele-i curgeau prelung dintr-însul
că îţi venea să râzi de mutra-i gravă,
şi în acelaşi timp te umfla plânsul.

Se bâlbâia acolo-n văgăună:
„O, voi... o, tu... o, el... o, ei..."
Şi nu înţelegeam ce vrea să spună
şi numai fraza-nnebunea în tei...

Şi soarele rupea bucăţi din lună...

LEGENDĂ

În 1988 (d. Hr.) Ea, sub al bolții frunziș,
zâmbea atât de frumos și timid,
încât o pată de ploaie de pe zid
părea un afiș.

1988

STEAUA

Sub arborele acelui cer vechi-răs-străvechi
eu eram fericit din întâmplare.
Tocmai cântam, când steaua a pocnit ca un bec,
umplând universul de însingurare.
Și lumina pe dată i s-a scurs în pământ
lăsând în urma ei pe ceruri o pată;
vroiam să mai știu
de mai sunt
și cântam
să m-aud
și nu
m-au-
zea-
m
,
semn că murisem ultima dată

3.IX.1987

SINGUR

Singur. Toți copacii
au frunzișul smult.
Eu îmi spun cuvinte,
și eu le ascult.

Mă scol mai din noapte
s-ajung nicăieri.
Ziua cea de mâine
parcă-i cea de ieri.

Nu mă mai cunosc
cărțile bătrâne.
Eu sunt cel ce pleacă,
Eu – cel ce rămâne.

Mă cunosc toți pomii.
Mă cunoaște luna.
Frigul mi-e prieten.
Doar mă tem de una:

că-mi voi spune vorbe
într-o zi, sub dud
și-oi fi prea departe
să le mai aud.

BĂLBÂIȚII PROFEȚI

Sub un cer cu foșniri de răsură,
sub un cer de cândva

cu multă iubireşiură
o aştept iar pe EA.

Dintr-un vis te-nfiripi,
dintr-un joc de ispite:
demon cu-aripi,
sfânt cu copite.

Mai mult hău decât timp,
mai mult duh decât carne:
diavol cu nimb,
înger cu coarne.

Plângşirâd când te văd
precum luneci, uşoară:
dulce prăpăd,
mântuire amară.

Suflet veselşitrist
care-ţi zici, iar şi iară
cu-o bucurie amară:
cât iubesc mai exist !;

.....

şi-abia astăzi înveţi
ce simţeau în pustie
bâlbâiţii profeţi
când vorbeau de vecie !

PLECARE

În urmă – un drum. În faţă – o cărăruie.
Casa, ca şi inima ta, răvăşită.

Cuvintele – bătute-n cuie.
Tăcerea – răstignită.

Lucrurile aici te-au iubit.
Ultima dată acum, le mângâi.
Parcă cineva apropiat ţi-a murit.
Iar tu încă nu ştii.

* * *

Am început să-ţi seamăn ţie
Ca muntele cu o câmpie.

Ca glontele cu-o pasăre,
Ca zarzărea cu-o zarzăre.

Ca lacrima c-un bob de rouă,
Ca vechea zi cu una nouă.

Ca NU cu DA, ca DA cu NU...
Care sunt EU ?!
Care eşti TU ?!

...Am început să-ţi seamăn ţie:
Ca CE A FOST cu CE-O SĂ FIE.

25 septembrie 1977

REFREN

Sunt beat, dar nu de vin.
Şi zac, dar nu de boală.
Fără de tine, eu – mi-aş fi străin
şi parcă aş trăi de mântuială.

Începe viaţa mea într-un suspin
şi trec, prin suferinţi, ca printr-o şcoală.
Sunt beat, dar nu de vin.
Şi zac, dar nu de boală.

Sunt beat, dar nu de vin.
Şi zac, dar nu de boală.
Orice cuvânt, în astă vălmăşeală,
e atâta de sărac şi de puţin.

Şi numai dorul meu, în astă-seară,
amar e, ca şi frunza de pelin.
Sunt beat. Dar nu de vin.
Şi zac. Dar nu de boală.

ZEII SCLAVI

Zeiţa la care şedeau noroadele să i se închine
şi s-o slăvească aproape păgân,
m-a ales dintre toţi muritorii pe mine
şi mi-a îngăduit să-i fiu stăpân.

Mă gândesc că mai mult a fost o-ntâmplare,
se vede că ispăşea vreun păcat
dacă se hotărâse să fie mică
din mare
şi supusa credincioasă a unui bărbat.

Ce umilit mă tot simţeam de umilinţa ei !
Ea care muta pe ceruri stele
când mă aştepta serile, ca de-obicei,
ca să-mi scot cămaşa, să mi-o spele.

Şi-un fel de rugăciune mi-era zelul
când o urmăream speriat din pridvor
cum în bucătărie, c-un cosor
pentru mine taie pătrunjelul.

Ades, când rămâneam cu dânsa după uşe
gândeam, în timp ce sărutam călcâiul său,
să-i pun dumnezeirea în cătuşe
ca să mă-nchin la chipu-i numai eu.

Dar nu-ndrăzneam; şi-n pieţe,-n târg – mereu
ca pâine să câştig şi pentru satul ei –
vindeam fotografiile lui Dumnezeu
pe care le purtam în ochii mei.

ABRACADABRA

Cuvintele mă sorb ca o pâlnie.
Las
trupul, cu ele, s-alunece spre nicăieri.

Rup din calendar foaia zilei de azi
ca să găsesc sub ea ziua de ieri.
Numai lipsa de noimă mai păstrează vreun sens,
unica vie e doar moartea, macabra,
în acest întuneric atât de dens
încât mergi pe el ca pe ape,

abracadabra
abracadabr
abracadab
abracada
abracad
abraca
abrac
abra
abr
ab
a

LIED

Erai păgână şi frumoasă
cum păru-l-aşterneai pe masă,
lumina zilei, sperioasă,
se sfâşia ca o mătasă.

Erai păgână şi frumoasă.

Şi-atunci, molatic, când zâmbeai
se veştejeau copacii-n rai,

ceru-ntre noi îl coborai
şi noi eram, că tu erai.

Atunci, molatic, când zâmbeai.

Erai frumoasă şi păgână –
simţeam, cât ne erai stăpână,
sfârşitul lumii cum se-amână
c-un veac, c-un an, cu-o săptămână...

Erai frumoasă şi păgână.

DIALOG FĂRĂ MOARTE

Tu-mi surâdeai cu orizontul
de peste valea cu cireşi.
Eu te iubeam cu Pontul
şi crângurile de măceşi.

Tu-ţi binecuvântai epoca
ce zeii şi-i trăgea de barbă.
Eu, în cetate la Soroca,
eram de dor: muguri şi iarbă.

Cu zări din Scythia barbară,
şi Tyr, reduta cea arată –
noi ne vorbeam, iară şi iară,
făr' să ne săturăm vreodată.

Cu vântul stins, cu valul mut,
cu iarba lumea ce-şi împarte –
o, noi cei adormiţi demult,
ne mai iubeam şi după moarte.

DANIELA ÎN GROAPA CU LEI

Fiindcă înnebunise cu frumuseţea-i
bărbaţi şi femei,
fiindcă stăteau zile şi nopţi
în zăpadă,
copii şi bătrâni, să o vadă,
o aruncară în groapa cu lei.

Leii flămânzi uitară pe-o clipă
că-s lei,
când o văzură, mârâiră vâlvoi,
şi se dădură, pierdut, înapoi,
înspăimântaţi de frumuseţea ei.

Înspăimântaţi de puritatea ei
şi de privirea ei de stâncă,
că era doar SUFLET... iară bieţii lei
nu ştiau – SUFLETUL – cum se mănâncă ?!

Şi se uitau cu ochi-nchişi la ea,
simţind cum mor,
pierduţi şi umiliţi,
haita acea de lei îndrăgostiţi,
ce, blând, spre Domnul cel din ceruri mârâia.

Şi erau una – întemniţat de temnicer;
în timp ce ziua-n luturi se scurgea,
ea soarele în braţe-l cuprindea
şi groapa cea cu lei cădea în cer.

SĂ...

Să inventăm poezia,
şi umbrele
amiezii din curţi,
Să învăţăm animalele să se roage
lui Dumnezeu,
să mângâiem pietrele gravide pe burţi,
să stabilim cu şchioapa
distanţa
dintre bine şi rău.

Să-mblânzim veşnicia
scheunând, ca un ţânc, sub fereastră,
să auzim timpul cum trece
şi-atuncea
când
stă,
iar pe lume –
şi când n-om mai fi
ca şi pân-la naşterea noastră –
să ningă, să plouă, să fulgere, să...

AL CINCILEA ANOTIMP

Lui G. Bacovia

Steaua cea nouă
În vânturi se stinge.
Şi ninge, şi plouă.
Şi plouă, şi ninge.

Un cer se prelinge
În altele două.
Aş râde... şi-aş plânge...
Şi ninge, şi plouă.

Veche-i lumea... şi nouă...
De-un fulger se frânge
bolta – în două...
Şi plouă, şi ninge.

Focul se stinge...
Mi-s ochii în rouă.
Şi plouă, şi ninge.
Şi ninge, şi plouă.

ÎNTRE DRAGOSTE ŞI MOARTE

Deasupra mea toate stelele-s sparte
şi pădurile, prin care trec, par mâhnite,
mereu, între dragoste şi moarte,
mereu, între dragoste şi moarte
zilele mele – înghesuite.

Cine m-ar putea de mările-voastre desparte
iarbă şi frunză, stea şi izvor,
mereu, între dragoste şi moarte,
mereu, între dragoste şi moarte –
condamnat să mă nasc şi să mor...

Zăbovind pe vreo filă de carte,
încercat de-un noroc sau – de-o pacoste,
învăţ să mor şi să fiu mai departe
mereu, între dragoste şi moarte,
mereu, între moarte şi dragoste...

TĂCERI ASURZITOARE

Tăcerile sunt pline de cuvinte:
ele au colţi,
sunt colorate,
şi prezic;
dânsele pot p r e a m u l t u l a-l cuprinde
cum vorbele, ades, nu spun nimic.

Tăcerile sunt pline de cuvinte,
cu fulgerări şi prăvăliri de stâncă.
Au mai rămas pe lume lucruri sfinte
neprofanate de cuvinte încă.

Tăcerile sunt pline de cuvinte...
Învaţă să le-asculţi. Şi să le-auzi.
Să poţi vorbi cu morţii din morminte,
cu cariul ce lucrează în aguzi...

Tăcerile sunt pline de cuvinte.
Iară în urma ultimei Plecări –
numai tăcerea te va ține minte...
Și poate-o carte, plină de t ă c e r i .

CONTINUITATE

Iată c-ai ajuns să râzi
cu gura mea, să te uiți cu ochii mei
la câte ți se întâmplă,
să măsori cu respirația mea
Universul,
să iubești cu cuvintele mele,
să mori cu moartea mea,
iubito,

REFERINȚE CRITICE

IOAN ALEXANDRU: Școala de poezie de la Chișinău, una de valoare europeană, cum se pot aminti puține, ținând seama de marea ei lucrare și audiență, îl număra printre stelele ei, alături de Grigore Vieru, Dumitru Matcovschi, Leonida Lari, Ion Hadârcă, Gheorghe Vodă, Ion Vatamanu, Andrei Țurcanu sau mai tânărul Valeriu Matei, ca să-i numesc doar pe câțiva, și pe Nicolae Dabija, cel scufundat în adâncurile spirituale ale limbii de unde a scos la iveală, nu demult, o carte rară, perlă de frumusețe și înțelepciune, *Antologia poeziei vechi moldovenești*, ce leagă între coperțile ei, în peste două sute de pagini, dense valori eterne ale sufletului limbii din vechime până în pragul veacului trecut, exprimat în poezie, avându-l stea între stele pe Dosoftei, autorul *Psaltirii* în versuri.

Râvna dumisale de-a pipăi, a mirosi, mângâia, prețălui în palma sa, precum secerătorul, caratele de aur ale grâului, aura cuvântului străbătător de veacuri, datorită încărcăturii sale spirituale nepieritoare, nu a fost și nu a rămas una doar a cărturarului ce adună vechi și nou laolaltă, ci a poetului renăscător de grai, ce-și struneşte coardele înainte și pe parcursul propriului său cântec.

Opera sa poetică plăsmuită până acum izvorăşte de foarte departe, din adâncurile limbii ce ni l-a dăruit pe marele Eminescu,

căreia îi ascultă în acest veac, pe sfârşite, ai celui de-al doilea mileniu al Logosului întrupat în istorie, imperativele etice, splendoarea, şi-i răspunde cu dureroasă bucurie angajându-se în ascensiunea sa ce implică dăruirea aşa cum au cunoscut-o, acceptat-o, nemuritorii înaintaşi, de dincolo de Varlaam până la Mateevici sau Matcovschi, contemporanii săi, ca să vorbim doar de câţiva din matca ce-o reprezintă. L-am citit de-a lungul anilor, l-am ascultat rostindu-şi versurile în faţa unei săli arhipline ce-l copleşea cu aplauze, i-am recitit acuma într-o zi şi o noapte de vară toată opera sa poetică, şi nu-mi voi tăinui bucuria şi entuziasmul ce m-au cuprins de atâtea ori până la lacrimă, aşa cum ţi se întâmplă ori de câte ori irupe adevărul frumuseţii în opera de artă, când peceţile cedează şi se stabileşte comuniunea cea tainică între inima ce vorbeşte şi una ce ascultă, asupra vieţii de necuprins, asupra suferinţilor ce-şi află transfigurarea din care se bănuie ieşirea biruitoare, resurecţională.

O limbă densă, strunită, încărcată de nuanţe ca aurul petrecut prin râu, una subţire şi ageră, vie şi penetrantă, mereu întreţesută în noimă, sapă malul până la stânca de sub albia şuvoiului albastru, curgător, şerpuitor, către marea cea dinăuntru, o limbă ca a poeţilor transilvani, într-un anume ceas al lor, ce-şi înteţeşte ardoarea, stăruind, vatră chiar în inima evenimentului social de ultimă oră, pe care-l învăluie însă ca vârtejul vântoasăi întru transfigurare, căci unui astfel, şansa-i sporită de-a macera umbra întunecată, ivită în calea vieţii cursului său irezistibil, întru înseninare. Un poet angajat aşadar, un mare poet social, este acest tânăr plăpând, cu fruntea înaltă, numai ochii, scânteetori, ce ştiu plecarea-n jos, întru smerită cugetare, nu întru umilinţă stearpă cum ar spune cei vechi, fixat ca-n rama dureroasă necuprinsul viu al câmpului unui tablou, pândă la eveniment, pază la pasiuni dezghiocându-le miezul înainte de-a le da frâu liber, aproape nicicând, ca şi Grigore Vieru, lacrimă

uriaşă umbrită de enigmaticul surâs din colţul evlavioasei guri arsă, buză de lut, de văpaia cuvântului, ca să înveţe neplânsul, ca să deprindă răbdarea îndelungă, pânda cea sfântă întru lucrare şi priveghere pentru edificarea semenilor.

Căci poezia ţine de iubire, este foc mistuitor întrupat în cuvânt, este acest dor de comuniune, irezistibil exprimat, lapidar, într-un poem memorabil de către Nicolae Dabija:

Doru-mi-i de Dumneavoastră
Ca unui zid – de' o fereastră.

(*Doru-mi-i*, „Luceafărul", 29 iulie 1989)

ALEX. ŞTĂFĂNESCU: Nicolae Dabija în grădina casei părinteşti dintr-un sat din Basarabia, scriind versuri. Nicolae Dabija faţă în faţă cu Mihail Gorbaciov, căruia îi demonstrează că nu există nici o deosebire între limba română şi limba moldovenească. Nicolae Dabija vorbind în parlamentul din Chişinău. Nicolae Dabija în biroul său de redactor-şef al revistei „Literatura şi arta". Nicolae Dabija colaborând cu un profesor pentru alcătuirea unui manual de istorie. Nicolae Dabija, cu un carnet de însemnări în mână, într-o veche biserică românească de dincolo de Nistru... Aceste secvenţe din filmul vieţii unui scriitor basarabean sunt greu de înţeles în România. Ele ne determină să ne gândim în mod mecanic la un Ion Heliade Rădulescu al timpului nostru, care, ignorând gradul înalt de specializare atins de literatură, continuă acum, la sfârşitul secolului douăzeci, să facă muncă de pionierat în domeniul culturii. Analogia cu paşoptiştii devine completă dacă avem în

vedere şi faptul că, dintre preocupările scriitorului, n-a lipsit nici înlocuirea alfabetului chirilic cu alfabetul latin !

Spiritul militant şi enciclopedismul nu reprezintă însă, în cazul lui Nicolae Dabija, atributele unui om de modă veche, refractar la înnoiri. Ca şi alţi scriitori din Basarabia (ca şi alţii dar nu ca toţi), Nicolae Dabija este un scriitor de azi, cu o conştiinţă estetică modernă, care în mod deliberat, cu o luciditate dureroasă, îşi reprimă ambiţia de artist pentru a servi mai eficient cauza naţională. Eficienţa – iată un cuvânt care îi defineşte multiplele manifestări. Din acţiunile sale lipseşte acea instigare la sentimentalism care – indiferent de intenţii – echivalează întotdeauna cu o diversiune. Pentru Nicolae Dabija sentimentalismul nu este un scop, ci un mijloc, cu care activează energiile contemporanilor. El însuşi este un exemplu de om energic: în loc să se lamenteze, creează, intervine, rezolvă. Aceasta este logica fişei sale biobibliografice, care pare să fi rezultat din comprimarea fişelor mai multor autori.

Scriitorul (născut la 15 iulie 1948 în satul Codreni, raionul Căinari, absolvent al Facultăţii de Filologie Română a Universităţii de Stat din Chişinău) debutează cu un volum de versuri, *Ochiul al treilea*, în 1975. Ulterior, la intervalul de patru-cinci ani, îi apare câte o nouă carte de poezie: *Apă neîncepută*, 1980, *Zugravul anonim*, 1985, *Aripă sub cămaşă*, 1989. Este şi autorul a două cărţi pentru copii: *Poveşti de când Păsărel era mic* şi *Alte poveşti de când Păsărel era mic*. În 1988, tipăreşte o *Antologie a poeziei vechi moldoveneşti*, prin intermediul căreia scoate din uitare autori români din secolele XV-XVIII, necunoscuţi sau aproape necunoscuţi în România. Este vorba de autori – descoperiţi de autorul antologiei în arhive din U.R.S.S. – care şi-au scris texte în slavonă, greacă, rusa veche, ucraineană, latină (Chiprian, Eustatie Protopsaltul, poeţii Şcolii de la Putna, Teodosie de la Neamţu ş.a.). Pentru a dovedi

drepturile ianlienabile ale românilor de dincolo de Prut şi chiar ale celor de dincolo de Nistru, pentru a-i face conştienţi de aceste drepturi pe compatrioţii săi, Nicolae Dabija scrie cu pasiune (ceea ce poate să pară firesc) şi cu desăvârşită competenţă (ceea ce este surprinzător) studii de istorie. Cea mai recentă lucrare de acest fel datează de acum câteva săptămâni – *Moldova de peste Nistru – vechi pământ strămoşesc* – şi este redactată, nu întâmplător, în română şi rusă. Manualul de istorie pentru clasa întâi („Cred – explica nu demult autorul într-un interviu – că suntem unicul stat din lume în care istoria se învaţă din această clasă") şi rubrica de istorie *Din tată în fiu* din revista pentru copii *Noi* poartă, de asemenea, semnătura lui Nicolae Dabija. Laureat a numeroase premii moldoveneşti şi „străine" (adică româneşti !), Nicolae Dabija este în prezent redactor-şef al excepţionalismului săptămânal „Literatura şi arta", care are mari merite în trezirea conştiinţei naţionale a basarabenilor în lupta riscantă şi, până în prezent, parţial câştigată pentru limba română, alfabet latin, tricolor, suveranitate. Dincolo de Prut, nimeni nu-i acuză pe scriitorii de la „Literatura şi arta" că fac prea multă politică. Dimpotrivă, de apariţia fiecărui nou număr al revistei se leagă speranţele a mii de oameni, care consideră că scriitorii ştiu cel mai bine să-i reprezinte. Nicolae Dabija este de altfel un foarte bun (nu numai înflăcărat, ci şi raţional, elocvent) avocat al cauzei naţionale. Articolele sale, intervenţiile sale ca deputat în fostul parlament al Uniunii Sovietice sau al Moldovei, interviurile acordate ziariştilor se remarcă prin forţă de persuasiune şi prin capacitatea de a găsi fromulări memorabile.

(*Nicolae Dabija sau lupta cu amnezia*,
„România literară", 14 martie 1991)

CONSTANTIN CIOPRAGA: Deşi poezia e un act de explorare, de exorcizare şi construcţie, în care, încălzit de iluzia atingerii nevăzutului, poetul e un producător de ficţiuni memorabile, în imaginarul basarabean prioritate are, înainte de toate, freamătul pământului. În contextul schiţat, important în cele din urmă e ceea ce un creator cu personalitate pune din sine în textele care-l reprezintă, iar Nicolae Dabija vine cu scenarii pasionante, imprimând elegiei o mişcare interioară tulburătoare, un fior elevat, emanând dintr-o experienţă comunitară adesea tragică. Autorul *Apei neîncepute*, nu o dată atins de melancolie, e un liric reflexiv de o ironie blând amară, uneori bravând, alteori cultivând un savuros narcisism, retragerea în sinele rănit, cum ne încredinţează printre altele *Elegia tristeţii din prea multă iubire*, *Tristeţea sărbătorilor* ori un remarcabil *Bocet pentru Meşterul Manole*. Un Nicolae Dabija apoteotic, oracular şi solemn, cel care în lapidarul poem *Moldova* întreprinde o suită de definiţii sclipitoare, coexistă cu un altul, incantatoriu, retractil, aproape sfios, în echilibru unduitor.

Legat prin mii de fire de fenomenul basarabean în complexitatea lui, tribun, rapsod şi evocator, Nicolae Dabija continuă, alături de alţii, cântul atât de repede întrerupt al lui Alexei Mateevici. Continuare la nivelul altui timp şi cu alte mijloace, dar o continuitate *sui generis*, ca început perpetuu....

Toate ideile de aici, cu rădăcini în abisal, orientează spre timpul sacru al naţiunii, reactivat, reinvestit cu rezonanţe noi, iradiind speranţă. Alteori, aripile poetului se lasă peste fiinţe, simbolizând lepădarea de sine, lângă întristaţi şi umiliţi.

Nostalgie difuză, un anumit gen de smerenie, o discretă seninătate pe un fond reflexiv-liric iradiază din confesiunile de iubire ale romanticului însingurat, de o constantă gingăşie a sentimentelor. Poezie de şoapte şi rememorări care s-ar vrea

citită sau rostită în acompaniament de harpe şi flaute, în lumini catifelate, scăzute.

Între viaţă şi moarte, între pământesc şi astral – necontenit în căutarea unui echilibru –, poetul de la Chişinău e un centru de balans, o voce caldă care-şi reprimă accentele înalte. Efuziunile sale cheamă, în contrapunct, propoziţii în surdină, tăceri, elocvenţe, pauze.

Proiectată în orizont metafizic, trecerea în nefiinţă are în frumoasa *Baladă cu Toma Alimoş* gravitatea poemelor unui Blaga: a unui Blaga asediat.

(*Postfaţa* la volumul *Aripă sub cămaşă*,
Iaşi, Editura „Junimea", 1991.)

THEODOR CODREANU: În glasul acestui poet răzbate amintirea cântecului orfic. O blândeţe sfâşiată prelung străbate vocea lui Dabija ori de câte ori vorbeşte în public sau îşi rosteşte versurile. Sunt convins că această voce a contribuit la reînvierea sufletească a românilor basarabeni. Ea este un ecou orfic, sacru, ca în frumoasa *Baladă* înaripată de o melodie pe măsură în spectacolul *Horia* după piesa lui Ion Druţă. Versurile, de o simplitate izbitoare, au fascinaţia inexplicabilă a *Doinei* eminesciene. O blândeţe molcomă şi tragică ne atrage: „Cât pădurile ne dor / Şi avem un viitor, / Cât trecutu-l ţinem minte – / Mai există lucruri sfinte. // Cât Luceafărul răsare / Şi în cer e sărbătoare / Şi e pace pe pământ – / Mai există ceva sfânt. // Cât avem un sat, departe, / Şi un grai ce n-are moarte, / Cât ai cui zice: „părinte !" / Mai există lucruri sfinte".

Lirica lui Nicolae Dabija este o poezie a legendelor şi Memoriei. Chiar şi iubita este chemată în legendă: „Haidem, iubita mea, la Căpriana – /acuma când salcâmii înfloresc, / iar

cerurile par şi mai albastre – / şi-acolo să îţi spun cât te iubesc. // Clopotniţa pe deal miroase-a fulger; / puieţii cresc în mai, cu disperare, / iar ciocârlia, ca un fir de cântec, / tăriile le leagă de ogoare" (*Căpriana*). Poetul este convins că fără legende popoarele dispar: „Acele ţări ce nu mai au legende / vor fi condamnate să moară de frig. / Ce fără apărare sunt în vântul / Ce bântuie-acest veac peltic !" (*Legendele*). Împotriva veacului peltic, mutilator al popoarelor se ridică melodia verbului dabijian. Menade încrâncenate ar dori să-l sfâşie pe acest modest şi cuminte Orfeu al Basarabiei. Poate de aceea am şi scris aste rânduri, în speranţa că invidia ucigătoare va dispare dintre fraţi.

(*Nicolae Dabija şi complexul lui Orfeu*
în „Literatura şi arta", 21 octombrie 1993.)

DUMITRU MICU: Virtuoz al unui grai de tonalitate moldavă domoală, cu iz de „limbă sfântă", de limbă a „vechilor cazanii", grai în care nu osteneşte să cânte peisajul autohton, cu „dealuri în zeghe de lumină-nveşmântate", cu nori ce par bărbi de cronicari, tăiate de spadele ienicerilor", să celebreze eroii neamului, „de la care-mprumutau lumină astrele", să evoce mari creatori, de la poetul naţional la Meşterul Manole şi „Zugravul Anonim", care, „prin cele schituri", „înmoldoveneşte veşnicii", Nicolae Dabija ştie să-l mlădieze în funcţie de stări sufleteşti diverse, de la cele proprii intimităţii şi reveriei la modurile revoltei şi ale dezgustului. Chemarea iubitei la Căpriana e formulată, fireşte, suav („Haidem, iubito, iar la Căpriana, / Acuma, când salcâmii înfloresc"), sentimentul sublimului, trezit de clopotniţa intrată în legendă, se exprimă cu o adecvată solemnitate („Clopotniţa pe deal miroase-a fulger; / puieţii cresc

în mai cu disperare, / iar ciocârlia, ca un fir de cântec, / tăriile le leagă de ogoare"), dar poetul dispune de mijloace şi pentru a denunţa şi a deplânge situaţii revoltătoare, oripilante. Indignarea, în versurile sale, e grefată pe un fond de sfâşietoare tristeţe, demersul liric, „întoarce", cum ar zice Arghezi, în cuvinte biciuitoare hohote de plâns. În virulenţa satirei lăcrimează elegia. Un laitmotiv al lamentaţiilor sarcastice e desperarea de-a asista la pângărirea sacrului, sacru fiind pentru poet fiinţa naţională. Invadând pământul adăpat cu sângele oştenilor lui Ştefan, industria imperială nu lasă loc pentru flori şi fructe, dispare iarba, frunzele („pentru flori şi căpşune arături nu mai sunt, / am ajuns şi tutunul să-l creştem în glastre"; „Chiar frunza-i cuprinsă şi ea-n industrie"), nu cruţă nici măcar cimitirele: „Şi disperez şi parcă-s pus pe rug,/ Când simt, mai jos de lama ce brăzdează, / cum morţii sub pământ se tupilează / să nu-i atingă fierul de la plug". Jefuind totul („Mă simt mult mai singur – pe bulevarde / decât în codrii noştri, prea grei de ninsori, / unde la fiecare hrib revin zece hoarde / şi la un iepure şapte-opt vânători"), ocupanţii mai şi molestează băştinaşii, numai pentru că sunt băştinaşi: „Pentru că plâns-am românește / şi-am zis de dragoste şi-ură, / ades câte un spân cu leafă / ne-a dat cu palma peste gură". Fărădelegea nu cunoaşte margini. În cimitire arate, profanatorii au instalat baruri: „Bătrânii noştri sunt modeşti din fire, / s-au dat mai la o parte, în sicriu. / Dar eu, în locul lor aş vrea să ştiu: / de ce vârâţi bodega-n cimitire ?" Un schit din Cetatea Albă a devenit „pentru turişti privată". La protestul poetului, un ghid „cu ochi-tăiş de coasă", îl insultă, numindu-l „străin". Replica e cel mai virulent discurs satiric din poezia lui Dabija, strigăt de exasperare îndurerată, erupţie de sarcasm deznădăjduit: „Iată-mă turist la mine-acasă, / oaspete ograzii ce mă cheamă. / Bună ziua, tată, bună seara, mamă, / cât costă biletul, ca să intru-n casă ? // Cât costă biletul, ca

să-ngenunchez / umilit pe pragul nostru părintesc; / daţi-mi şi-un permis: ca să lăcrimez, / să vă spun de-un secol cât vă mai iubesc".

(*Scurtă Istorie a literaturii române*, vol. II,
Bucureşti, Editura Iriana, 1995)

MIHAI CIMPOI: Lider de generaţie, animator al renaşterii basarabene, redactor-şef al săptămânalului „Literatura şi arta", care a impus o conştiinţă naţională, Nicolae Dabija scrie o poezie în cheie imnică, elegiacă sau monodică, programatic mesianică în ultimele volume. Poet al unui univers al candorilor în care dispar materialitatea şi obiectivitatea, fiindcă totul se înfrăgezeşte, înfloreşte şi înmugureşte, el îmbrăţişează mai apoi registrul inspiraţiei naţionale şi sociale care implică, firesc, hieratism, oracularitate, înverşunare polemică. Panteistă, cenzurat-umoristică, acum senzorială, cu o propensiune spre starea romantică totală („Şi-am să mor de prea multă iubire"), pătrunsă de un suflet ardent, poezia începuturilor practică „tehnica inocenţei dintâi" (expresia aparţine lui Juan Ramon Jimenez). Adolescentul cu o faţă plină de bunătate şi curată, cu reflexe de apă neîncepută devine în scurt timp grav şi impersonalizat, având cultul sacrului şi al valorilor, solidarizându-se cu toţi poeţii întru promovarea acestora. („Poeţi din toate ţările, uniţi-vă !" – iată cum converteşte el cunoscutul slogan marxist). Ca şi Mallarmé, Dabija visează la o carte în care ar găsi toate versurile pe care a vrut să le scrie. Această carte poate fi scrisă prin transcrierea poeziei vieţii însăşi sau a cântecului fundamental al neamului.

(*O istorie deschisă a literaturii basarabene*,
Chişinău, editura ARC, 1996)

GRIGORE VIERU: Un filosof antic clasifica profesiunile, în funcţia de importanţa lor socială, în felul următor: pe locul întâi situa preotul, pe locul doi – oşteanul, pe locul trei – învăţătorul, pe locul patru – filosoful. Şi abia pe ultimul loc – poetul. Dar, zicea filosoful, sunt vremuri când lipsesc şi preotul, şi oşteanul, şi învăţătorul şi filosoful. Şi atunci poetul trebuie să-i suplinească pe toţi.

Un astfel de poet este Nicolae Dabija, poate cea mai complexă personalitate culturală din Basarabia. Unul dintre cei mai de seamă poeţi contemporani, cercetător profund şi original al literaturii vechi româneşti, autor de manuale şcolare, unele dintre ele arse în Transnistria bolşevică, altele scoase azi din învăţământul Basarabiei încă bolşevizate, animator al vieţii politice şi, credem că nu exagerăm, un eminent publicist, inima celei mai vibrante publicaţii basarabene „Literatura şi arta", în care curajosul bărbat răstoarnă aproape săptămânal câte o brazdă de aur la rubrica editorială *Vai de capul nostru !* Nicolae Dabija este o vie dovadă că Basarabia n-a murit şi n-are când să moară.

(Nicolae Dabija, *Libertatea are chipul lui Dumnezeu*,
Craiova, Editura Scrisul românesc, 1997)

SUMAR

Prefață V
Tabel cronologic XI

OCHIUL AL TREILEA (1975)

Ochiul al treilea 1
Aceste peisaje ale sufletului 2
Îndrăgostiți 8
Eseu 9
Seară 12
Omul-pasăre 13
Baladă 16
Șoarecele cuvintelor 17
Poetul 17
Fata de împărat 18
Elegie naivă de tot 19
Jurnal (*fragmente*) 21
Frumusețea 28

APĂ NEÎNCEPUTĂ (1980)

Livada de piersici 29
Cronicarii 30
Demult nu l-am visat pe Eminescu 33
Dreptul la eroare 34
Grai 35

Pasărea Phoenix 37
Profetul mut 38
Poemul 40
De veghe 41
Vin vremi... 43
Primăvara extraordinară 45
Ca şi cum 46
Baladă 47
Ploi inverse 48
Bunicul 49
Seri 50
Vulpile 51
Moş Matei din Ţărâna... 53
Păsări surde 54
Săgeată înfiptă-n aer 55
Zeii 65
Iliada 68
Mi-i teamă de o carte 69

ZUGRAVUL ANONIM (1985)

Poezia 71
Testament 71
Rugă 72
Zugravul anonim 73
Memoriu 75
Poem 76
Legendele 78
Toamna voievodului 79
Eminescu şi Creangă 80
Lăsaţi salcâmul 81
Mateevici Alexei 82
Lied 85
Restauratori de tablouri 86
Sultanul 87
Bunica Floare 88

Memoria copacilor 89
Balena crescută-n acvariu 90
Pisica 91
Conferință de presă a marelui inventator 92
Orfeu 93
Esopia 94
Pasăre oarbă 95
Homer 96
Clepsidră 97
De dragoste 98
Căpriana 98
Din când în când... 100
Paparuda 101
Îngerul îndrăgostit 102
Hrisov de iubire medievală 103
Post-scriptum 104

ARIPĂ SUB CĂMAȘĂ (1989)

Poem 105
Prefață la Mateevici 105
Baladă 108
Eminescu 109
Eroii 110
Sufleorul 111
Baladă cu Toma Alimoș 113
Biserica din Căușeni 114
Secol modern 114
Cimitire arate 115
Barbarii 117
Manual de istorie 119
Clopotari 120
Doină 122
Cetatea Sorocii 124
Ștefan cel Mare 125
Cuvinte străvechi 127
Rug la Chițcani 128

Plouă 130
Orheiul Vechi 131
Codri la Codreni 132
Peisaj la Curchi 133
Scumpia 134
Bocet pentru meşterul Manole 135
Manual de dialectică a metafizicii 136
Vârsta de trecere 138
Precuvintele 138
Bard 140
Devoratoarele cărţi 141
***(Veacurile se semeţesc ca păunii) 142
Bugeacul 142
Întoarcerea cailor 144
Republica cu cea mai mare densitate de nedumeriri pe cap de locuitor 147
Sâmbăta la ţară 149
Colega de clasă 151
Bătrânii 152
Legendă hagiografică din secolul XX 152
Doină 154
Basme de adormit bătrânii 155
Seceta 157
Lupii bătrâni 158
Calul cu aripi 159
Bocet 162
Moartea lui Zamolxe 164
Poetul de curte 167
O beznă flămândă mă caută... 171
Dragostea dintâi 172
Melodie fără sfârşit 173
Conjugarea verbelor 175
Dragoste însingurată 176
Elegia tristeţii din prea multă iubire 176
Tristeţea sărbătorilor 178
Şansa 179
*** (De dragoste nu scapi nici după moarte) 180
Domniţa 181

ARIPĂ SUB CĂMAŞĂ II (1991)

Schit la Cetatea Albă 184
Iarna naţionalistă 186

MIERLA DOMESTICITĂ (1992)

Profet fals 188
Ploaie tristă 188
Inscripţie pe o filă arsă de manuscris 189
Mierla domesticită 190
Ce sfântă, totuşi, este draga mea... 191
*** (Raiaua mea de la Hotin) 191
*** (Sunt rău. Sunt bun. Sunt nemilos. Sunt blând) 192
Un pumn de lut 193
Nausicaa 193

DREPTUL LA EROARE (1993)

Săracă ţară bogată 195
Întoarcerea lui Eminescu 196
Ienicer 199
Coşmar 202
Zidul 205
Cimitirul 206
Zonă de frontieră 207
Ieşire la mare 209
Hoţii 210
Bucovina 212
Scrisoare către Alba Iulia 214
Dumnezeu 216
Icoană 217
Iar noi ne urâm... 219
Voroneţ 220
Rănit de iubire 221
Tineri 222

LACRIMA CARE VEDE (1994)

Solstiţiu 223
*** (Zic, vai de cel ce din iubire a trădat) 223
Frig 224

LIBERTATEA ARE CHIPUL LUI DUMNEZEU (1997)

Ţara mea de dincolo de Prut 225
Dezrădăcinat 226

CERCUL DE CRETĂ (1998)

Toamnă devreme 228
*** (N-aveam nici timp, n-aveam nici vreme) 228
*** (Spun cuvinte) 229
Clepsidră 229
Scriptură 229
Hoţii 230
Lapsus 230
Sclava 230
*** (Cea nesfârşit de dragă, ea) 231
Fotograful de fulgere 232

TĂCERI ASURZITOARE (Poeme noi)

Cântare veche 233
Urmele lui Dumnezeu 234
Rugăciunea 235
Scrisoare lui Ilie Ilaşcu 236
Cetate asediată 238
Alchimistul 239
Inscripţie pe un volum de Villon 239
Grădini în toamnă 240
Moscheie 240
Calipsoapocalipsă 241
Cântecul 242

Copacul fulgerat 242
Supuşi ai cuvântului 243
Corăbieri pe uscat 243
Biblioteca 244
Alb pe alb 245
Bătrân 246
Nepoezii 246
Nu te grăbi, copilo... 248
*** (Singur. Singur la porţi...) 249
Despărţire 249
De din vale de Rovine 250
*** (Îmi înfigeam călcâile adânc în pământ) 251
Străini 251
Provincie 252
Plângând, un înger... 253
Legendă 254
Steaua 254
Singur 255
Bâlbâiţii profeţi 255
Plecare 256
*** (Am început să-ţi seamăn ţie) 257
Refren 258
Zeii sclavi 258
Abracadabra 259
Lied 260
Dialog fără moarte 261
Daniela în groapa cu lei 262
Să... 263
Al cincilea anotimp 264
Între dragoste şi moarte 264
Tăceri asurzitoare 265
Continuitate 266

Referinţe critice 267

Redactor: RADU TRAIAN
Tehnoredactor: GEORGETA CÂRSTEA

BANII
VORBESC
Fondul
Român de
Garantare a
Creditelor
Strada Mătăsari nr. 46, Fax: 250 33 18; Telefon: 252 01 89